

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Zhodnocení trhu povinného ručení v České republice z hlediska vhodného
pojistného krytí vybraného subjektu

Bc. Václav Lesák

Diplomová práce

2012

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Václav Lesák**
Osobní číslo: **D10691**
Studijní program: **N3708 Dopravní inženýrství a spoje**
Studijní obor: **Dopravní management, marketing a logistika**
Název tématu: **Zhodnocení trhu povinného ručení v České republice z hlediska vhodného pojistného krytí vybraného subjektu**
Zadávací katedra: **Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Teoretické aspekty povinného ručení
2. Současný stav trhu povinného ručení v ČR
3. Marketingový průzkum v oblasti povinného ručení
4. Návrhy a vyhodnocení trhu povinného ručení v ČR na základě marketingového průzkumu

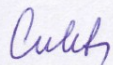
Závěr

Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:
dle pokynů vedoucího práce

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jaroslav Morkus**
Katedra dopravního managementu, marketingu
a logistiky

Datum zadání diplomové práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **23. května 2012**

prof. Ing. Bohumil Culek, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Vlastimil Melišar, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2011

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. 11. 2013

Bc. Václav Lesák

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem, kteří svými cennými radami přispěli k vypracování mé diplomové práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá trhem povinného ručení v České republice. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá základními teoretickými pojmy týkajícími se povinného ručení. V praktické části jsou určeny rozhodující faktory při sjednání povinného ručení na základě marketingového průzkumu, zhodnocení trhu podle modelových poptávek, určeny problémové oblasti trhu a možnosti jejich řešení.

KLÍČOVÁ SLOVA

povinné ručení, pojištění vozidel, marketingový průzkum, zhodnocení trhu, SWOT analýza

TITLE

The Czech Republic motor third party liability insurance market evaluation from the chosen subject suitable insurance coverage standpoint

ANNOTATION

The thesis is dealing with the Czech Republic motor third party liability insurance market. It contains theoretic part and practic part. The theoretic part focuses primary objective theoretic notions about motor third party liability insurance. There are marked dominant factors of making motor third party liability insurance contract based on marketing research, market evaluated according model demand, marked market problems and opportunities to solve them in practic part.

KEYWORDS

motor third party liability insurance, car insurance, marketing research, market evaluation, SWOT analysis

OBSAH

ÚVOD	10
1 TEORETICKÉ ASPEKTY POVINNÉHO RUČENÍ.....	12
1.1 Základní pojmy v pojišťovnictví	12
1.2 Právní úprava pojištění, právní aspekty pojištění	14
1.2.1 Současná legislativa pojišťovnictví v ČR.....	14
1.2.2 Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví	14
1.2.3 Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě	16
1.3 Dělení pojištění.....	18
1.3.1 Komerční a sociální pojištění	18
1.3.2 Smluvní a zákonné pojištění.....	18
1.3.3 Obnosové a škodové pojištění	18
1.3.4 Životní a neživotní pojištění.....	19
1.3.5 Druhy pojištění	19
1.3.6 Další dělení pojištění	19
1.4 Pojistný trh.....	20
1.4.1 Subjekty pojistného trhu.....	21
1.4.2 Věcný pojistný trh	22
1.4.3 Investiční pojistný trh.....	22
1.4.4 Faktory ovlivňující pojistný trh	22
1.4.5 Ukazatele úrovně pojistného trhu.....	23
1.4.6 Regulace pojistného trhu	25
1.5 Klasifikace pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	26
1.5.1 Legislativa povinného ručení v ČR.....	27
1.5.2 Rozsah povinného ručení	28
1.5.3 Česká kancelář pojistitelů.....	29
1.5.4 Hraniční pojištění	30
1.5.5 Výluky z pojištění	31
1.5.6 Povinnosti pojištěného v případě vzniku škodní události	32
1.5.7 Limity pojistného plnění	32
1.5.8 Výjimky z pojištění	34
1.5.9 Zánik pojištění odpovědnosti, povinnosti pojistníka a pojistitele	34
1.5.10 Stanovení pojistného	35
1.5.11 Postihy za neplacení povinného ručení	36
1.5.12 Územní platnost.....	37
2 SOUČASNÝ STAV TRHU POVINNÉHO RUČENÍ V ČR.....	39
2.1 Transformace českého pojišťovnictví	39
2.2 Poskytovatelé povinného ručení	40
2.3 Předepsané pojistné	42

2.4	Počty pojistných událostí.....	44
2.5	Pojistné plnění	45
2.6	Škodovost	47
2.7	Pojištěnost.....	49
2.8	Limity pojistného plnění.....	50
2.9	Způsob sjednání pojištění	51
2.10	Bonus / malus.....	52
2.11	Slevy a akční nabídky	54
2.12	Připojištění k povinnému ručení	56
2.12.1	Asistenční služby.....	56
2.12.2	Pojištění právní ochrany.....	57
2.12.3	Úrazové pojištění.....	58
2.12.4	Živelní pojištění.....	58
2.12.5	Škody způsobené zvířetem.....	58
2.12.6	Pojištění skel vozidla.....	59
2.12.7	Odcizení vozidla.....	59
2.12.8	Náhradní vozidlo	59
2.12.9	Pojištění věcí ve vozidle.....	59
2.12.10	Pojištění dopravních pokut.....	60
2.13	Porovnání se zahraničími trhy pojištění odpovědnosti z provozu vozidel	60
2.13.1	Slovensko	62
2.13.2	Německo.....	62
2.13.3	Velká Británie	63
2.13.4	Španělsko	63
3	MARKETINGOVÝ PRŮZKUM V OBLASTI POVINNÉHO RUČENÍ.....	65
3.1	Předmět a cíle marketingového průzkumu	65
3.2	Specifikace potřebných informací a identifikace jejich zdrojů	65
3.3	Zpracování a analýza informací	66
3.3.1	Rozdělení podle demografických a socioekonomických charakteristik.....	66
3.3.2	Způsob sjednání povinného ručení.....	67
3.3.3	Frekvence placení pojistného	68
3.3.4	Faktory rozhodující o výběru povinného ručení	68
3.3.5	Absence služeb nebo připojištění k povinnému ručení	69
3.4	Zhodnocení důležitých faktorů při výběru povinného ručení bodovací metodou.....	70
3.5	Důležitost faktorů z pohledu různých skupin klientů.....	71
3.5.1	Důležitost faktorů v závislosti na pohlaví	71
3.5.2	Důležitost faktorů v závislosti na věku	71
3.5.3	Důležitost faktorů v závislosti na vzdělání.....	72
3.5.4	Důležitost faktorů v závislosti na ekonomické aktivitě.....	73
3.5.5	Důležitost faktorů v závislosti na výši příjmu.....	73

4 NÁVRHY A VYHODNOCENÍ TRHU POVINNÉHO RUČENÍ V ČR NA ZÁKLADĚ MARKETINGOVÉHO PRŮZKUMU	75
4.1 Shrnutí výsledků marketingového průzkumu.....	75
4.2 Zhodnocení modelových nabídek povinného ručení.....	77
4.2.1 Modelový klient 1	77
4.2.2 Modelový klient 2	78
4.2.3 Modelový klient 3	79
4.2.4 Shrnutí nabídek povinného ručení.....	83
4.3 SWOT analýza povinného ručení.....	84
4.3.1 SWOT analýza povinného ručení z pohledu klientů.....	84
4.3.2 SWOT analýza povinného ručení z pohledu pojišťoven.....	86
4.3.3 SWOT analýza povinného ručení z pohledu systému.....	88
4.4 Problémové oblasti na trhu povinného ručení a možnosti jejich řešení	89
4.4.1 Systém bonus/malus	89
4.4.2 Růst pojistného plnění a pokles sazeb pojistného	91
4.4.3 Fond zábrany škod	93
4.4.4 Amortizace	94
4.4.5 Výluky.....	95
4.4.6 Výše základních limitů pojistného plnění	96
4.4.7 Neracionální chování klientů.....	97
4.4.8 Shrnutí problémových oblastí trhu.....	97
ZÁVĚR	99
POUŽITÁ LITERATURA	101
SEZNAM TABULEK	105
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	106
SEZNAM ZKRATEK.....	107
SEZNAM PŘÍLOH	109

ÚVOD

Lidé nejsou dokonalí. Každý se někdy dopustí chyby nebo omylu. Některá pochybení s sebou přináší vzniklé škody, za které potom dotyčný nese odpovědnost. Zdrojem a příčinou nebezpečí mohou být v tomto ohledu vedle nedokonalostí lidských smyslů i další subjektivní lidské vlastnosti, jakými jsou neznalost, nezkušenost, nedbalost, omyl, selhání, atd. Prakticky při jakémkoliv druhu lidské činnosti může z těchto příčin dojít ke způsobení nahodilé události.

Většinou nelze předpokládat, kdy k takové události dojde, jak k ní dojde, jak velké budou její následky, ani jestli se taková událost vůbec stane. Právě ke zmírnění negativních důsledků těchto nahodilých událostí byl vytvořen institut pojištění. Účelem pojištění je odstranit nebo alespoň zmírnit nepříznivé důsledky nahodilých událostí pro jedince.

Při silničním provozu je riziko vzniku škod obzvláště velké. Škody mohou vzniknout na majetku i na zdraví účastníků provozu. Výše těchto škod může několikanásobně převyšovat sumu, kterou je zodpovědná osoba schopna uhradit. Toto riziko si lidé s rozvojem silniční dopravy začali uvědomovat. Majitelé motorových vozidel začali pocítovat potřebu uzavřít pojištění odpovědnosti, které bude krýt škody vzniklé v důsledku provozu jejich vozidla. Nejdříve si řidiči toto pojištění sjednávali dobrovolně. Postupem času se hustota provozu na silnicích zvyšovala a tím pádem docházelo častěji ke škodám. Proto se pojištění odpovědnosti stalo povinným nejdříve pro živnostníky a později pro každé registrované vozidlo.

Do konce roku 1999 bylo povinné ručení v České republice pojištěním zákonným a provozovala ho Česká pojišťovna. V roce 2000 se povinné ručení stalo povinně smluvním. Od této doby je zákonem povinné uzavřít toto pojištění formou pojistné smlouvy.

V důsledku tohoto ustanovení povinného ručení na povinně smluvní se otevřel trh a vzniklo konkurenční prostředí. Díky tomuto si klienti mohou vybírat z pestřejší nabídky produktů pojišťoven. Konkurence se projevila především v různé výši limitů pojistného plnění, rozvoji asistenčních služeb a dalších doplňkových připojištěních a služeb k povinnému ručení. Sazby pojistného byly nejprve na přechodné období do roku 2003 částečně regulovány. Po roce 2003 se začala konkurence projevovat i v sazbách pojistného. V posledních několika letech pojišťovny bojují o klienty především výší sazeb, což má za důsledek snižování průměrného pojistného za povinné ručení.

Tato práce se zabývá trhem retailového pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (tzv. povinné ručení) v České republice. Cílem práce je určit rozhodující faktory, které ovlivňují klienty při sjednávání povinného ručení na základě marketingového průzkumu. Určit vnímání důležitosti těchto faktorů podle jednotlivých skupin respondentů rozdělených podle demografických a socioekonomických kritérií. Dále zhodnotit nabídku na trhu na základě důležitých kritérií vyplývajících z marketingového průzkumu, poukázat na problémové oblasti trhu a naznačit jejich budoucí vývoj.

1 TEORETICKÉ ASPEKTY POVINNÉHO RUČENÍ

Význam pojišťovnictví a pojistného trhu v tržní ekonomice není doposud dost dobře doceněn. Pojišťovnictví patří mezi významné a dynamicky se rozvíjející odvětví každé tržní ekonomiky. Sektor pojišťovnictví je chápán jako nevýrobní odvětví. Svými aktivitami, tj. pojistnou ochranou svých klientů přispívá a podporuje ekonomickou stabilitu tržních ekonomik, čímž se stává nepostradatelným pro kvalitní fungování a úspěšné rozvíjení tržních mechanismů. Kromě pojistné ochrany má velký význam i akumulace poměrně velkého objemu peněžních prostředků, které získávají komerční pojišťovny od svých klientů a spravují je. Oblast pojišťovnictví je nedílnou součástí finanční a úvěrové soustavy. Pojišťovací ústavy zabezpečují pojistnou ochranu a realizují pojistné operace ve prospěch svých klientů. Vypaceným pojistným plněním po pojistné události pomáhají pojišťovací instituce svým klientům při obnově jejich majetku, zdraví a dalších hodnot. Podstatou pojištění je tedy eliminovat finanční výkyvy v kontinuálním vývoji národního hospodářství a lidské společnosti vůbec. [1, s. 3-8], [2, s. 9]

1.1 Základní pojmy v pojišťovnictví

Je zřejmé, že každá činnost s sebou nese určitá rizika. To znamená, že všichni vystavují nejen sebe, ale i své okolí nebezpečí vzniku škody na majetku, nebo na zdraví či na jiných hodnotách. Pokud takové riziko vyvolal, nebo zavinil ať již přímo či nepřímo odpovědný subjekt, pak příslušné právní normy stanoví odpovědnost za škodu, čímž je míněna povinnost škůdce strpět sankce, stanovené právními normami, za vznik této škody. Nedílnou součástí toho je pak i povinnost škůdce takto vzniklou škodu uhradit.

Pojem riziko a s ním spojené pojmy nebezpečí a nahodilá skutečnost úzce souvisejí s otázkou, k čemu vlastně pojištění slouží. Stručně a zároveň výstižně lze pojištění charakterizovat jako nástroj finanční kompenzace nepříznivých následků nahodilých jevů. Znamená to tedy, že v případě, kdy nelze dané riziko vyloučit a není tedy v možnostech fyzické či právnické osoby vznik daného rizika vyloučit, lze eliminovat, případně alespoň podstatným způsobem zmírnit jeho finanční následky. Obecně je důvodem sjednávání pojištění existence pojistných nebezpečí, která mohou vyvolat vznik nahodilé skutečnosti, se kterou je spojena povinnost pojistitele poskytnout pojistné plnění.

Pojem pojistné nebezpečí definuje zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě jako možnou příčinu vzniku pojistné události. Pojistné nebezpečí je chápáno jako činitel, který může nepříznivě ovlivnit své okolí a vyvolat tak vznik škody.

S pojmem pojistné nebezpečí je úzce spojen pojem pojistné riziko, který tentýž zákon definuje jako míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím. Je zřejmé, že pojistné riziko je proměnlivé v čase i prostoru a míra pravděpodobnosti, že ke vzniku pojistné události dojde, je ovlivněna i mnoha dalšími činiteli, které uvedené riziko v prostoru, čase a v závislosti na dalších okolnostech zvětšují nebo zmenšují.

Pojištění je v zásadě založeno na principu solidarity, podmíněné návratnosti a zároveň neadekvátní návratnosti vložených prostředků neboli neekvivalenci.

Princip solidarity spočívá v tom, že ten, kdo pojištění uzavírá, se podílí svým příspěvkem na tvorbě finančních rezerv pojišťovny, které pak slouží ke kompenzaci či zmírnění následků vzniklých všech touto pojišťovnou pojištěných událostí. Návratnost takto vložených prostředků je ovšem podmíněna skutečností, že taková nahodilá událost a finanční ztráta, která takto vznikla, je právě tou skutečností, která zakládá druhé smluvní straně povinnost poskytnout finanční kompenzaci. Jinak řečeno, do pojistných rezerv přispívají v rámci pojištění všichni pojištěnci, avšak pouze ten, u kterého vznikne pojistná událost na základě krytí pojistných rizik, které je uvedeno v pojistné smlouvě, dostane vyplacenou pojistnou náhradu. Platí zásada, že pojištěný nemůže dostat z pojištění více, než činí jeho materiální újma, nebo škoda, kterou utrpěl pojistnou událostí. Tato zásada se ale vztahuje pouze na oblast pojištění majetku, nikoliv na oblast úhrady škod vzniklých na zdraví. [3, s. 10-11], [1, s. 6]

„Pojišťovnictví je odvětví ekonomiky, které se zabývá poskytováním specifických finančních služeb, kterými jsou zejména: pojišťovací činnost, zajišťovací činnost, činnost pojišťovacích zprostředkovatelů, činnost samostatných likvidátorů pojistných událostí, činnosti poradenské, šetření pojistných událostí a další činnosti související, provozované se souhlasem České národní banky.“ [3, s. 14]

1.2 Právní úprava pojištění, právní aspekty pojištění

Z právního hlediska je soukromé pojištění majetkovým právním vztahem. Zákonné normy stanovují rovnost účastníků tohoto vztahu a dispozitivnost ustanovení (možnost se od právní úpravy odchýlit), pokud úpravu vztahů dohodou tento zákon výslovně nezakazuje a jestliže z povahy ustanovení nevyplývá, že se od něj odchýlit nelze. Občanský zákoník je základním právním předpisem pro definování a řízení procesů občanskoprávních vztahů.

Pro právní vztahy vzniklé na základě pojistné smlouvy, uzavřené před 1. 1. 2005, je úprava soukromého pojištění provedena v občanském zákoníku. Od 1. 1. 2005 vstoupil v účinnost zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, jímž je upraveno soukromé pojištění vzniklé nejdříve k tomuto datu. Důvodem, proč byla právní úprava soukromého pojištění vyjmuta z občanského zákoníku, byly nedostatky této právní úpravy a dále potřeba přizpůsobit tuto oblast soukromého práva podmínkám pojistného trhu a právu Evropských společenství. [3, s. 41] Od 1. 1. 2014 budou právní vztahy vzniklé na základě pojistné smlouvy upraveny opět v občanském zákoníku.

1.2.1 Současná legislativa pojišťovnictví v ČR

V této kapitole je popsán zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví a zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Dalšími důležitými normami v oblasti pojištění jsou zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a vyhláška č. 359/2010 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny. Současná legislativa upravující povinné ručení v České republice tedy zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla je blíže popsána v kapitole 1.5.1.

1.2.2 Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví (dále jen „Zákon“) zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a výkon dohledu v pojišťovnictví.

Zákon současně stanoví, že právní úprava podle tohoto zákona se nevztahuje na provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění, penzijního připojištění se státním příspěvkem, zaměstnaneckého penzijního pojištění, úrazového pojištění zaměstnanců a veřejného zdravotního pojištění.

Daná veřejnoprávní úprava pojišťovnictví určuje formy podnikání v pojišťovnictví, stanoví pravomoci a činnost státního dozoru v pojišťovnictví, stanoví výčet pojistně technických rezerv, které jsou pojišťovny povinny vytvářet, upravuje účetnictví pojišťoven a zajišťoven, reguluje působení zahraničních subjektů na pojišťovacím trhu.

Podle Zákona se pojišťovnou obecně rozumí právnická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovací činností se přitom rozumí přebírání pojistných rizik na základě uzavřených pojistných smluv a plnění z nich, přičemž součástí pojišťovací činnosti je správa pojištění, likvidace pojistných událostí, poskytování asistenčních služeb, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny, uzavírání smluv pojišťovnou se zajišťovny o zajištění závazků pojišťovny vyplývajících z jí uzavřených pojistných smluv a činnost směřující k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků.

Zajišťovnou se obecně rozumí právnická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti. Její činností je přebírání pojistných rizik na základě uzavřených smluv, kterými se zajišťovna zavazuje poskytnout pojišťovně ve sjednaném rozsahu plnění, nastane-li nahodilá událost ve smlouvě blíže označená, a pojistitel se zavazuje platit zajistiteli ve smlouvě určenou část pojistného z pojistných smluv uzavřených pojistitelem, které jsou předmětem této smlouvy, plnění z těchto smluv a uzavírání zajišťovacích smluv mezi zajistiteli, přičemž součástí zajišťovací činnosti je správa pojištění, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy zajišťovny. [3, s. 79], [4]

Zákon také stanovuje minimální výši základního kapitálu tuzemské pojišťovny a zajišťovny. Podle typu pojistných odvětví, která pojišťovna provozuje a která jsou uvedena v Příloze č. 1 Zákona, se výše minimálního základního kapitálu tuzemské pojišťovny pohybuje od 65 000 000 Kč do 200 000 000 Kč. Výše základního kapitálu tuzemské zajišťovny činí při provozování zajišťovací činnosti pouze v životním zajištění nejméně 500 000 000 Kč, pouze v neživotním zajištění nejméně 500 000 000 Kč a v životním i neživotním zajištění současně nejméně 1 000 000 000 Kč. [4]

Ustanovení § 84 Zákona uvádí, že: „*Dohled v pojišťovnictví vykonává Česká národní banka zejména v zájmu ochrany pojistníků, pojištěných a oprávněných osob a v zájmu zachování finanční stability pojišťoven a zajišťoven. Dohledu v pojišťovnictví podléhají pojišťovny a zajišťovny, které na území České republiky provozují pojišťovací nebo zajišťovací činnost, a to v rozsahu stanoveném Zákonem, osoby, které vykonávají*

pro pojišťovnu nebo zajišťovnu činnost v jiném než pracovním poměru, a další fyzické a právnické osoby, pokud tak stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis. Při výkonu dohledu v pojišťovnictví spolupracuje Česká národní banka s mezinárodními organizacemi, s příslušnými orgány dohledu jiných států, s ústředními správními orgány a organizacemi působícími v oblasti pojišťovnictví.“ [4]

1.2.3 Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě

Zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě (dále jen „Zákon“) ze dne 17. prosince 2003 jako celek nabył účinnosti dnem 1. ledna 2005. Právní úprava, provedená tímto Zákonem přizpůsobuje danou oblast soukromého práva podmínkám tržního hospodářství a reaguje na přístup České republiky do Evropské Unie. Z tohoto důvodu také některá ustanovení tohoto Zákona nabyła účinnosti již dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské Unii, tedy dnem 1. 5. 2004. [3, s. 47]

„V úvodním ustanovení daného Zákona se praví, že soukromé pojištění je pojištěním, které vzniká na základě pojistné smlouvy. Tím je specifikována základní právní úprava soukromého pojištění, odlišující uvedené pojištění od pojištění zákonného, které nevzniká na základě pojistné smlouvy, ale přímo ze zákona.“ [3, s. 49]

„Současně Zákon klade důraz na podpůrnou pomoc občanského zákoníku jako základní právní normy pro úpravu občanskoprávních vztahů a dále připomíná, že je-li příslušná právní úprava provedena ve zvláštním zákoně, je taková právní úprava nadřazená úpravě provedené tímto zákonem.“ [3, s. 49]

Pro jasnost, přehlednost a srozumitelnost Zákon [5] v ustanovení § 3 vymezuje základní pojmy, z nichž nejdůležitější jsou zde vysvětleny: „Pro účely tohoto zákona se rozumí:

- *účastníkem soukromého pojištění pojistitel a pojistník jakožto smluvní strany a dále pojištěný a každá další osoba, které ze soukromého pojištění vzniklo právo nebo povinnost,*
- *pojistitelem právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zvláštního zákona,*
- *pojistníkem osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu,*
- *pojištěným osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje,*

- *oprávněnou osobou osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění,*
- *pojistným nebezpečím možná příčina vzniku pojistné události,*
- *pojistným rizikem míra pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím,*
- *pojistnou hodnotou nejvyšší možná majetková újma, která může v důsledku pojistné události nastat,*
- *pojistným úplatem za soukromé pojištění,*
- *pojistným obdobím časové období dohodnuté v pojistné smlouvě, za které se platí pojistné,*
- *škodnou událostí skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění,*
- *pojištěním škodovým soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události,*
- *pojištěním obnosovým soukromé pojištění, jehož účelem je získání obnosu, tj. dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události ve výši, která je závislá na vzniku nebo rozsahu škody.“*

Od pojistné smlouvy je třeba odlišit pojem pojistka. Pojistka je písemné potvrzení o uzavření pojistné smlouvy, kterou pojistitel vydá pojistníkovi.

Od 1. ledna 2014 dojde ke zrušení stávajícího zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, připravovaným doprovodným zákonem k novému občanskému zákoníku. „*Součástí nového občanského zákoníku je totiž úprava pojistné smlouvy v § 2758 až 2872. Důvodová zpráva tento postup odůvodňuje teoretickými i praktickými důvody. Jako hlavní zdůrazňuje, že „občanský zákoník má jako určující a univerzální kodex soukromého práva obsahovat co možná úplnou kodifikaci smluvních typů. U pojistné smlouvy zakládající soukromé pojištění je její začlenění do kodexu občanského práva zvláště důležité a i ze systematického hlediska logické, neboť se jedná o právní úpravu svou povahou obecně se dotýkající soukromého života lidí a provázející jej v úzkém sepětí.“* [6]

1.3 Dělení pojištění

1.3.1 Komerční a sociální pojištění

Z hlediska způsobu financování dělíme pojištění na komerční (soukromé) a sociální (veřejné). Sociální pojištění organizuje stát a je realizováno systémem zdravotního pojištění a systémem nemocenských, důchodových a dalších sociálních dávek. Má celospolečenský význam s nezastupitelnou rolí v rámci krytí rizik, která mají sociální charakter. Do těchto rizik patří zejména potřeby krytí rizik spojených s pracovní neschopností, s pracovními úrazy a nemocemi z povolání, se zdravotní péčí a s nezaměstnaností. Pro sociální pojištění je typické, že se zde rezervy nevytváří zcela v závislosti na riziku, ale velikost pojistného je pro všechny účastníky pojištění stanovena stejným způsobem. Komerční pojištění je organizováno komerčními pojišťovnami. Je pro něj typická vazba výše pojistného na velikosti rizika. [1, s. 8-9]

1.3.2 Smluvní a zákonné pojištění

Pojištění lze dělit podle formy, tedy podle toho, jakým vzniká způsobem. Rozlišuje se pojištění smluvní a zákonné. Toto rozdělení je velmi podobné rozdělení na sociální a komerční pojištění. Smluvní pojištění vzniká na základě smlouvy. Je buď dobrovolné, kde uzavření smlouvy je ponecháno na vlastním rozhodnutí účastníků nebo povinné, k jehož vzniku vede zákonem uložená povinnost uzavřít pojistnou smlouvu. Pojistník si ale může vybrat, s jakou pojišťovnou smlouvu uzavře. U zákonného pojištění se nemusí podepisovat smlouva. Je-li splněna podmínka uvedená v zákoně, pak tato povinnost vznikne. [1, s. 12-13], [3, s. 100]

1.3.3 Obnosové a škodové pojištění

Podle zákona o pojistné smlouvě lze členit pojištění na obnosová a škodová. Toto rozdělení je provedeno v souvislosti s tím, za jakým účelem je uvedené pojištění sjednáváno. Obnosovým pojištěním se rozumí takové soukromé pojištění, které se sjednává za účelem získání prostředků, kapitálu, rozšiřujícího majetkovou sféru oprávněných osob. Obnosem je přitom míněna dohodnutá finanční částka ve výši, která je nezávislá na vzniku a rozsahu škody. Plnění pojistitele může mít formu jednorázového plnění anebo je prováděno formou výplaty důchodu, tedy opakujících se plateb. Škodovým pojištěním je naopak míněno takové pojištění, které se sjednává za účelem náhrady škody vzniklé v důsledku pojistné události. Pouze jako pojištění škodová lze sjednat pojištění věci nebo souboru věcí, pojištění právní

ochrany, odpovědnosti za škodu, úvěru nebo záruky finančních ztrát. Naopak životní pojištění lze sjednat pouze jako obnosové. Oběma způsoby lze sjednat pojištění majetku jiného než věci, pojištění úrazu, nebo pojištění pro případ nemoci. [3, s. 99]

1.3.4 Životní a neživotní pojištění

Zákon o pojišťovnictví definuje pojištění životní a neživotní. Toto rozdělení je uvedeno v příloze č. 1 tohoto zákona. V části A přílohy jsou uvedena životní pojištění. Patří sem zejména pojištění pro případ smrti, pro případ dožití, pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, spojených životů, s výplatou zaplaceného pojistného, nebo pojištění důchodu. V části B přílohy jsou pak uvedena neživotní pojištění. Mezi které se řadí všechna ostatní odvětví pojištění, u kterých není alespoň jedním ze základních rizik, ne které je pojištění sjednáno smrtí či dožitím se určitého věku. V příloze je neživotní pojištění rozděleno do 18 odvětví. Zjednodušeně lze tyto odvětví rozdělit do 5 skupin: neživotní pojištění osob (úrazové pojištění, soukromé zdravotní a sociální pojištění), pojištění majetku a odpovědnosti za škodu, pojištění právní ochrany, pojištění úvěru, kauce a dalších finančních rizik a pojištění přerušování provozu (šomážní pojištění). [3, s. 99-100]

1.3.5 Druhy pojištění

Podle předmětu pojištění lze pojištění dělit na pojištění majetku, fyzických osob a odpovědnosti za škodu:

- Pojištění majetku existuje pro případ jeho poškození, zničení, ztráty, odcizení nebo jiných škod, které na něm vzniknou.
- Pojištění fyzických osob se sjednává pro případ jejího tělesného poškození, smrti, dožití se určitého věku nebo pro případ jiné události.
- Pojištění odpovědnosti za škodu kryje škody vzniklé na životě a zdraví nebo na věci, popřípadě finanční škody vyplývající ze škody na životě, zdraví, věci a čistě finanční škody. [1, s. 13]

1.3.6 Další dělení pojištění

Výše uvedená dělení jsou nejdůležitější. Existují ale i další členění pojištění podle různých kritérií, které mají také svůj význam. Mezi tyto členění patří:

- podle délky trvání se dělí pojištění na krátkodobá a dlouhodobá,
- podle způsobu placení se dělí pojištění na placená běžně nebo jednorázově,

- podle potřeby zajištění budoucích závazků se dělí pojištění na riziková a rezervotvorná,
- podle územní platnosti se dělí pojištění na platná v rámci republiky, platná na území Evropy a platná na celém světě,
- podle způsobu určení výše pojistného plnění se pojištění dělí na sjednaná na novou hodnotu, na časovou hodnotu nebo na jinou hodnotu (např. obecnou). [3, s. 100-101]

1.4 Pojistný trh

Z mnoha definic pojistného trhu uvádí Čejková [2], že: „*Pojistný trh představuje určité společenské prostředí a území, na kterém působí nabídka a poptávka po produktech pojištění a zajištění.*“

Pro pojistný trh je charakteristické, že se na něm střetává nabídka a poptávka po pojistné ochraně krytí rizik. Předmětem obchodů na pojistném trhu je pojištění a zajištění. Pojišťovnictví jako jedno z nejdůležitějších odvětví tržní ekonomiky nabízí na pojistném trhu své zboží, resp. své služby – tj. pojištění a zajištění. Současně se pojišťovny chovají jako podnikatelské subjekty, tzn., že se nejen orientují na poskytování pojistné ochrany, ale také se snaží co možná nejefektivněji investovat dočasně volné peněžní prostředky. [1, s. 16], [2, s. 19]

Pojištění a zajištění můžeme přitom definovat jako specifický druh zboží resp. služby. Tato služba spočívá v tom, že pojistitel za úplatu, kterou je přijaté pojistné, poskytuje pojistnou ochranu ke krytí vymezených rizik. Tato služba se na pojistném trhu nabízí, prodává a kupující za ni musí platit. Je zde určité riziko spočívající v tom, že kupující může dostat svoji protihodnotu až po realizaci pojištěného rizika. Jde tedy o velmi neurčitou a rizikovou návratnost jeho peněžních prostředků. [1, s. 15], [2, s. 19]

Pojistný trh je trhem, na kterém převládá nabídka. O své budoucí klienty se tady uchází pojistitelé, zajistitelé a zprostředkovatelé. Převládá-li nabídka, stává se zároveň zárukou soutěže, ovlivňované tvorbou cen a pojistných produktů, jako je tomu na jiných segmentech finančního trhu. Částečně je tato soutěživost ovlivňována dozorem v pojišťovnictví a jeho nástroji, což částečně tržní soutěž a konkurenci omezuje. Je tedy možné říci, že pojistný trh je ovlivňován zásahy státu. Na pojistném trhu platí specifické principy, a to princip solidárnosti, podmíněné návratnosti a neekvivalentnosti.

Stranu poptávky představuje na pojistném trhu různorodá skupina fyzických osob, právnických osob a sdružení. Pojistný trh se podstatně liší od jiných segmentů finančního trhu tím, že mnohé subjekty si nejsou své poptávky po pojistné ochraně úplně vědomy. Je to z toho důvodu, že nemají jasnou představu o existující rizikové situaci. [2, s. 19-20]

1.4.1 Subjekty pojistného trhu

„V pojišťovnictví lze identifikovat jednotlivé subjekty přímo tuto činnost provozující (pojistitelé, zajišťovatelé, pojišťovací zprostředkovatelé, samostatní likvidátoři pojistných událostí), dále subjekty, v nichž se tyto subjekty sdružují, a to buď dobrovolně, či podle dikce příslušného zákona (Česká asociace pojišťoven, Asociace českých pojišťovacích makléřů, Komora samostatných likvidátorů pojistných událostí, Česká kancelář pojistitelů) a subjekty, jimž byl zákonem stanoven dohled nad subjekty pojistného trhu (Česká národní banka).“
[3, s. 14]

Jak již bylo uvedeno výše, podle zákona o pojišťovnictví se pojišťovnou obecně rozumí právnická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. V dnešní době se setkáváme s mnoha úzce specializovanými pojišťovnami na jedné straně, na druhé pak s těmi, jež poskytují široké portfolio služeb. [3, s. 91], [4]

Zákon o pojišťovnictví dále stanovuje, že se zajišťovnou obecně rozumí právnická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti. Její činností je přebírání pojistných rizik na základě uzavřených smluv, kterými se zajišťovna zavazuje poskytnout pojišťovně ve sjednaném rozsahu plnění, nastane-li nahodilá událost ve smlouvě blíže označená. [4]

Dalším subjektem pojistného trhu jsou pojišťovací zprostředkovatelé. U mnoha pojišťoven jsou hlavním obchodním kanálem jejich pojistných produktů a tím významně ovlivňují jejich postavení na trhu. Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů se řídí zejména zákonem č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí ve znění pozdějších předpisů. Na území České republiky může za podmínek stanovených zákonem provozovat zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví vázaný a podřízený pojišťovací zprostředkovatel, pojišťovací agent, pojišťovací makléř a také pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není ČR. Zásadní rozdíl je mezi činností makléře a jemu podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a prací všech ostatních zprostředkovatelů z pohledu závaznosti, tedy koho zastupují. Makléř zastupuje svého klienta, zájemce o pojištění, a jedná v jeho zájmu, vybaven plnou mocí. Všechny

ostatní kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů zastupují příslušné pojišťovny, jejichž pojistné produkty nabízejí. [3, s. 95], [7]

1.4.2 Věcný pojistný trh

Na věcném pojistném trhu se střetává nabídka a poptávka po pojištění. Lze do něho zařadit také oblast zajištění. Věcný trh lze rozdělit podle předmětu pojištění na trh životního pojištění a neživotního pojištění. Životní pojištění se orientuje na krytí rizik spojených s dožitím nebo úmrtím. Základním principem životního pojištění je vyplacení dohodnuté pojistné částky v případě, že se pojištěný dožije data konce pojištění. Pokud pojištěný zemře v průběhu trvání pojištění, bude dohodnutá pojistná částka vyplacena osobám uvedeným v pojistné smlouvě, tzv. osobám obmyšleným.

Neživotní pojištění zahrnuje všechna pojištění, která nemají charakter životních pojištění. Vychází z toho, že pojistné plnění se uhradí na základě vzniklé pojistné události a tedy u těchto druhů pojištění není jisté, zda po dobu trvání pojištění pojistná událost nastane, případně kolikrát nastane. [1, s. 16]

1.4.3 Investiční pojistný trh

Na investičním pojistném trhu dochází k investování volných peněžních prostředků pojišťovnami. Tím pádem se zde střetává nabídka a poptávka po investování volných peněžních prostředků. Oblast investičního pojistného trhu je v podstatě oblastí prolínající se s celkovým prostředím finančního trhu, a to nejen v rámci dané země, ale vzhledem k možnostem realizace finančních operací v zahraničí jde o trh globální. Konkrétní možnosti působení jednotlivých subjektů v rámci pojistného trhu a konkrétně pak formy investování dočasně volných prostředků vymezuje v ČR zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví v ustanovení § 70. Pojišťovny mohou investovat například do dluhopisů, pokladničních poukázek, půjček, úvěrů, směnek, nemovitostí, hypotečních zástavních listů, akcií, nebo předmětů a děl umělecké kulturní hodnoty. [1, s. 16], [4]

1.4.4 Faktory ovlivňující pojistný trh

Faktory, které ovlivňují pojistný trh lze podle Čejkové [2] dělit na vnější a vnitřní:

„Vnější faktory ovlivňují pojistný trh zvenčí. Jde především o základní makroekonomické veličiny, které ovlivňují ekonomické prostředí, ve kterém pojišťovny podnikají. Jejich výše a vývoj sice nepřímě, ale zato do značné míry, ovlivňují rozsah činnosti

a chování subjektů pojistného trhu. Vývoj těchto faktorů lze předvídat pouze s omezenou přesností. Jsou jimi:

- *vývoj a objem hrubého domácího produktu,*
- *vývoj inflace,*
- *vývoj nezaměstnanosti,*
- *počet obyvatel (jejich věková struktura, střední délka života v členění na muže a ženy),*
- *peněžní příjmy obyvatelstva,*
- *objem výdajů domácností a jejich struktura,*
- *situace u ostatních segmentů pojistného trhu,*
- *další faktory.*

Mezi vnitřní faktory, ovlivňující pojistný trh zevnitř, patří zejména poměrně silné státní zásahy uskutečňované prostřednictvím dozoru v pojišťovnictví. Dále do této skupiny faktorů patří:

- *pojišťovací a zajišťovací činnost a jiná související činnost, kterou vykonávají komerční pojišťovny a zajišťovny,*
- *zájem o pojištění vytvářený pojistníky, resp. pojištěnými,*
- *chápání významu pojištění ze strany pojistníků, resp. pojištěných,*
- *regulace pojistného trhu dozorem v pojišťovnictví,*
- *zprostředkovatelská činnost zprostředkovatelů pojištění,*
- *činnost asociace pojišťoven,*
- *další faktory.“*

1.4.5 Ukazatele úrovně pojistného trhu

Pojistný trh v každé tržní ekonomice má významné postavení se specifickými úkoly, principy a významem. Hodnotit vývoj pojistného trhu není možné bez posouzení vývoje ukazatelů úrovně. Obecně ukazatele úrovně pojistného trhu hodnotí účinnost použití zdrojů vynaložených prostředků.

Výběr ukazatelů úrovně pojistného trhu je vhodné orientovat takovým způsobem, aby byl trh hodnocen pokud možno komplexně.

Jedním z hlavních ukazatelů je předepsané pojistné. Předepsané pojistné je pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. Neuhrazením předepsaného pojistného ve stanovené nebo dohodnuté lhůtě pojištění zaniká a pojišťovna má nárok na dlužné pojistné.

Ukazuje výkonnost každé komerční pojišťovny za příslušné období. Podle jeho výše se komerční pojišťovny seřazují na pojistném trhu v daném regionu či státě. Lze jej dělit na předepsané pojistné životního pojištění a na předepsané pojistné neživotního pojištění.

Pojistné plnění představuje především peněžité plnění pojišťovny klientovi po vzniku pojistné události na základě pojistné smlouvy. Pojistné plnění je pojišťovnou vypočítaná a poskytnutá část ztráty (v neživotním pojištění) nebo dohodnutá pojistná částka (v životním pojištění). Takovéto pojistné plnění je pojišťovna povinna pojištěnému (nebo poškozenému) poskytnout za pojistnou událost, která splňuje podmínky dohodnuté v pojistné smlouvě nebo podmínky uvedené v zákoně. Podobně jako předepsané pojistné můžeme i pojistné plnění dělit na pojistné plnění za životní a neživotní pojištění. V neživotních pojištěních není jisté, zda se po dobu trvání pojištění v případě konkrétní pojistné smlouvy vyskytne pojistná událost a pokud ano, tak kolikrát. Pojistné plnění se tedy poskytne jen v případě, že pojistná událost nastala. Naproti tomu charakteristickým rysem životního pojištění je, že pojišťovna vyplatí pojistné plnění v každém případě (výjimku tvoří rizikové životní pojištění, kde nemusí být sjednána spořicí složka ani pojistná částka pro případ dožití).

Škodovost je ukazatel, který vyjadřuje poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného či přijatého pojistného. Udává se v procentech. Lze ji členit na škodovost životního a neživotního pojištění. Měla by být menší než netto pojistné v procentech a rozhodně by neměla dosahovat 100 % přijatého pojistného. V případě, že škodovost je vyšší než netto pojistné, jedná se o ekonomicky nevyrovnané pojištění.

Jedním z nejdůležitějších ukazatelů rozvoje pojistného trhu je pojištěnost. Vyjadřuje poměr předepsaného pojistného k hrubému domácímu produktu v běžných cenách. Uvádí se v procentech a v podmínkách tržního hospodářství vyjadřuje kapacitu pojistného trhu. Celková možnost pojišťování na daném trhu je dána rozsahem pojistného pole. Pojistné pole je soubor majetku, předmětů, osob anebo jiných jevů, existujících v daném státě nebo teritoriu, který je možno pojistit. Pojištěnost odráží schopnost pojistného trhu obsáhnout dané pojistné pole.

Pojistný trh je možné hodnotit i dalšími ukazateli úrovně pojistného trhu. Mezi nejčastěji používané patří: počet komerčních pojišťoven, počet zaměstnanců v pojišťovnictví, počet uzavřených pojistných smluv, průměrné pojistné na jednu pojistnou smlouvu, počet vyřízených pojistných událostí, průměrné pojistné plnění na jednu pojistnou událost nebo koncentrace pojistného trhu. [2, s. 25-28]

1.4.6 Regulace pojistného trhu

Pojišťovnictví má určité zvláštnosti oproti ostatním odvětvím ekonomiky, projevující se zejména v nabídce pojištění a zajištění. Zvláštnosti nabídky pojištění vedou k tomu, že konkurence v pojišťovnictví není dostatečným samoregulačním mechanismem zabezpečujícím zájmy pojištěných. Negativní dopady na pojištěné v důsledku nedostatečné odbornosti zprostředkovatelů nebo nefungujících procesů v rámci pojištění mohou být obrovské. Z těchto důvodů vyplývá nutnost regulace pojišťovnictví a pojistného trhu.

Stát obvykle reguluje pojišťovnictví, pojistný trh a pojistné vztahy prostřednictvím zákonů a jiných legislativních úprav. Dozor v pojišťovnictví vykonává zpravidla orgán nebo úřad státní správy, který kontroluje dodržování zákonů o pojišťovnictví a dalších právních předpisů. Vydává licence na výkon pojišťovací činnosti, někde schvaluje i všeobecné pojistné podmínky a navrhuje právní normy v oblasti pojišťovnictví. Jedním z hlavních úkolů regulace je ochrana zájmů pojištěných subjektů. Dalším úkolem je kontrola komerčních pojišťoven, aby nabízely solidní produkty a hospodařily tak, aby byly za všech okolností schopny dostát svým závazkům.

Ve vyspělých ekonomikách vykonává funkci dozoru buď některé ministerstvo nebo samostatný nezávislý úřad, který podléhá některému z ministrů nebo přímo vládě či parlamentu. V České republice plní tuto funkci Česká národní banka. Ta je oprávněna provést přímo v prostorách komerčních pojišťoven kontrolu a požadovat od pracovníků informace a případně vysvětlení k jednotlivým otázkám. Pracovníci ČNB mají ze zákona oprávnění účastnit se jednání orgánu pojišťovny při projednávání účetní závěrky, nebo výsledků hospodaření pojišťovny. Dále se mohou účastnit jednání dozorčí rady v pojišťovně (u akciové společnosti), resp. jednání kontrolní komise (u družstva). Zákon také stanoví povinnost mlčenlivosti pro pracovníky ČNB o těch skutečnostech, se kterými se seznámili při výkonu své činnosti. [2]

Obecně lze působnost státního dozoru shrnout do několika činností:

- Povolovací činností se rozumí zejména udělování povolení k činnosti pojišťovacím subjektům. Každá pojišťovna musí mít povolení k výkonu činnosti od dozorčího orgánu. Toto povolení obdrží po splnění zákonem stanovených podmínek.
- Kontrolní činnost spočívá v kontrole dodržování právních předpisů, kontrola, zda předmět provozované činnosti je v souladu s uděleným povolením, kontrola rezerv pojišťoven, jejich tvorba a užití, sledování solventnosti apod.

- Legislativní činnost zahrnuje přípravu návrhů právních předpisů upravujících pojištění a pojišťovnictví a účast v připomínkovém řízení v legislativním procesu tvorby ostatních právních předpisů.
- Mezi ostatní činnosti se řadí poskytování poradenských a konzultačních služeb pojišťovnám aj. Jde zde vlastně o poskytování rad komerčním pojišťovnám při zavádění nových pojistných produktů, při inovování kalkulací pojistného a při investiční činnosti komerčních pojišťoven apod.

Čím má dozorčí orgán větší pravomoci, tím více omezuje podnikatelské aktivity komerčních pojišťoven, ale na druhé straně zabezpečuje vysokou míru ochrany pojištěných a pojistníků. Naopak při omezeném počtu pravomocí mají pojistníci malou jistotu, že jejich zájmy budou zabezpečeny. Obecně lze podle Čejkové [2] hovořit o čtyřech systémech dozoru v pojišťovnictví:

- Systém veřejnosti – je systémem víceméně formálním a nejjednodušším. Úkolem dozorčího orgánu při uplatnění tohoto systému je kontrolovat, jestli pojišťovny zveřejňují výroční zprávy o hospodaření.
- Systém normativních ustanovení – v něm jsou právními normami stanovené nejdůležitější podmínky pro organizaci provozu pojišťovny. Zkoumá se, zda jsou tyto podmínky splněny jednak před zahájením činnosti pojišťovny a jestli je pojišťovna dodržuje i v průběhu své činnosti.
- Koncesní systém – při tomto systému uděluje dozorčí orgán povolení (koncesi) k zahájení činnosti pojišťovny, přirozeně pokud pojišťovna splní stanovené podmínky.
- Systém materiálního dozoru – tento systém obsahuje prvky normativních ustanovení a koncesního systému. Opravňuje dozorčí orgán kontrolovat dodržování právních předpisů a operativně-technickou stránku činnosti pojišťovny (kalkulace pojistného, pravděpodobnostní tabulky aj.). [1, s. 11], [2, s. 28-31]

1.5 Klasifikace pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále také jen „povinné ručení“) má každý majitel vozidla. Povinné ručení je v České republice od roku 2000 pojištěním povinně smluvním. To znamená, že je zde zákonem

stanovena povinnost uzavřít toto pojištění, a to formou smlouvy. Toto pojištění upravuje zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Z povinného ručení jsou hrazeny škody na majetku, zdraví, životě nebo škody, které mají formu ušlého zisku, jež řidič způsobí třetí osobě či osobám při provozu vozidla. Je založeno na tvrdém principu objektivní odpovědnosti. To znamená, že ten, kdo škodu způsobí, tak za ni automaticky odpovídá. Nevztahuje se však na škodu vzniklou na vozidle pojištěného, kterou způsobí vlastním zaviněním.

1.5.1 Legislativa povinného ručení v ČR

„Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků je v občanském zákoníku řazena jako jeden ze zvláštních případů odpovědnosti za škodu. Jde zejména o ustanovení §§ 427 až 431 a 441 ve vztahu k provozu vozidla a o ustanovení § 420 ve vztahu k řidiči vozidla. Právní úprava tohoto pojištění je založena na zvláštní povaze provozu dopravních prostředků, jako zdroje zvýšeného nebezpečí pro účastníky tohoto provozu a zároveň zdroje zvýšeného nebezpečí a četnosti vzniku škod na životě, zdraví, majetku i životním prostředí v obecném měřítku.

Podle občanského zákoníku ustanovení §427 platí, že fyzické a právnické osoby provozující dopravu odpovídají za škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejně odpovídá i jiný provozovatel motorového vozidla.“ [1, s. 46]

Nejdůležitější právní úprava povinného ručení je provedena zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla ve znění pozdějších předpisů, zejména zákonem č. 137/2008 Sb. Dnem 30. července 1999 nabyl tento zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen Zákon) účinnosti. Účelem Zákona bylo zejména vznik, provozování a zánik povinného ručení, legislativně umožnit liberalizaci tohoto druhu pojištění. Téměř po 50 letech tak došlo k návratu tohoto pojištění do soukromého smluvního pojištění. Tím došlo k jeho demonopolizaci a ke sblížení právní úpravy s právem Evropského Společenství. Uvedenou právní úpravou se tak provoz uvedeného pojištění přiblížil tomu, jak byl praktikován v zemích EU. Změna na povinně smluvní model se uskutečnila s účinností od 1. 1. 2000.

Zákon umožnil výběr pojistitele, který pojistníkovi nejlépe vyhovuje. Zavedením přímého nároku na náhradu škody vůči pojistiteli, případně vůči České kanceláři pojistitelů odpadl poškozenému problém často velmi obtížného jednání s pojištěným a jeho donucování k potřebné součinnosti. Dále Zákon upustil od pojmu motorové vozidlo, když podle dřívější

právní úpravy byla předmětem pojištění právě odpovědnost za škodu způsobená provozem motorového vozidla a namísto toho je upraven v ustanovení § 2 Zákona výčet vozidel, na která se právní úprava tohoto pojištění vztahuje. Pokud zákon nestanoví jinak, může na dálnici, silnici, místní komunikaci a účelové komunikaci, s výjimkou účelové komunikace, která není veřejně přístupná, provozovat vozidlo pouze ten, jehož odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla je pojištěna podle zákona. [1, s. 46-48], [8]

S ohledem na vstup České republiky do Evropské Unie musel být dán k uvedenému datu stávající zákon č. 168/1999 Sb. plně do souladu s právem zemí EU. Záměr novely tohoto zákona provedenou zákonem č. 47/2004 Sb. plně vystihuje stávající ustanovení § 1 Zákona, ve kterém je uvedeno, že se tímto zákonem v souladu s právem Evropských společenství upravuje pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a zřizuje Česká kancelář pojistitelů a vymezuje její právní postavení, organizace a předmět činnosti. [3, s. 64], [8]

Dne 1. ledna 2014 vstoupí v platnost změna zákona č. 168/1999 Sb., která zavádí Fond zábrany škod, který bude ve správě České kanceláře pojistitelů. Tento fond bude tvořen z odvodů z přijatého pojistného, kdy každý člen ČKP bude povinen odvádět do fondu nejméně 3 % z ročního přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti za každý kalendářní rok ve čtvrtletních splátkách. Prostředky fondu budou použity na pořízení techniky a prostředků pro činnost složek integrovaného záchranného systému poskytujících pomoc v oblasti zábrany a prevence škod z provozu vozidel, technologie hasičského záchranného sboru využívané v souvislosti s poskytováním nezbytné pomoci motoristům a realizaci projektů se zaměřením na bezpečnost silničního provozu. Dále bude touto změnou zákona zřízena Komise jako orgán ČKP pro tvorbu programů prevence škod a pro rozdělování prostředků fondu zábrany škod. [9]

1.5.2 Rozsah povinného ručení

Pojištění vzniká na základě uzavření pojistné smlouvy. Uzavřít tuto pojistnou smlouvu je povinen především vlastník nebo spoluvlastník tuzemského vozidla. Této povinnosti koresponduje povinnost pojistitele, kterému bylo uděleno povolení k provozování povinného ručení, pojistnou smlouvu uzavřít, jestliže návrh na její uzavření neodporuje danému zákonu nebo všeobecným pojistným podmínkám pojistitele. Pojistitel je povinen vydat pojistníkovi doklad o pojištění a zelenou kartu. Zákon v ustanovení § 6 stanoví rozsah pojištění odpovědnosti za škodu, která je touto právní normou upravena. Na základě dikce zákona má

pojištěný nárok, aby pojistitel za něho nahradil škodu a náklady v souvislosti s ní vynaložené, kterou způsobil poškozeným a to v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému:

- a) způsobenou škodu na zdraví nebo usmrcením,
- b) způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- c) ušlý zisk,
- d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c).

Dané smluvní pojištění zahrnuje i náklady vzniklé poskytnutím léčebné péče, dávek nemocenského pojištění nebo důchodů z důchodového pojištění v důsledku škody na zdraví nebo usmrcením, která byla v souvislosti s provozem vozidla způsobena, neboť uvedený zákon vylučuje z pojistné ochrany tyto náklady pouze v případě, kdy se jedná o náklady vynaložené v souvislosti se škodou na zdraví nebo usmrcením, které utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla škoda způsobena.

Zákon současně stanoví, že dojde-li provozem tuzemského vozidla ke škodní události na území jiného členského státu, pak se rozsah pojištění odpovědnosti řídí právní úpravou tohoto jiného členského státu, není-li podle tohoto zákona a pojistné smlouvy tento rozsah širší. [1, s. 46], [3, s. 65]

1.5.3 Česká kancelář pojistitelů

Zákon zřídil Českou kancelář pojistitelů (ČKP), která je jako samostatná profesní organizace pojistitelů, kteří jsou na území ČR oprávněni provozovat povinné ručení, financovaná pojistiteli. Na svých internetových stránkách [10] ČKP uvádí, že podle Zákona spravuje garanční fond, provozuje hraniční pojištění, které se uzavírá při vstupu cizozemského vozidla na území ČR zaplacením pojistného, a to na dobu jeho pobytu na tomto území.

Dále ČKP provozuje informační středisko. Jeho hlavní funkcí je zjišťovat, uchovávat a poskytovat vybrané údaje o pojištění odpovědnosti vozidel registrovaných na území České republiky a uchovávat a poskytovat vybrané údaje o škodních zástupcích, které jmenovaly pojišťovny, jež mají oprávnění provozovat povinné ručení v České republice pro území ostatních členských států Evropského hospodářského prostoru.

ČKP zabezpečuje plnění úkolů, které souvisí s jejím členstvím v Radě kancelářů, uzavírá dohody s kanceláři pojišťovatelů cizích států, informačními středisky a orgány, jež jsou v jiných členských státech pověřeny vyřizováním žádostí o náhradní plnění, a zabezpečuje úkoly vyplývající z těchto dohod. Spolupracuje se státními orgány ve věcech týkajících se pojištění odpovědnosti, vede evidence a statistiky pro účely pojištění odpovědnosti.

Dále ČKP předává data o pojištěných vozidlech Centrálnímu registru vozidel za účelem porovnání s daty registrovaných vozidel, a identifikuje tak registrovaná nepojištěná vozidla, jež pak oznamuje správním orgánům.

Ve vztahu k poškozeným, tj. těm, kterým byla provozem vozidla způsobena škoda a mají nárok na plnění čili peněžní částku vyplacenou pojistitelem jako náhradu vzniklé škody podle Zákona, vystupuje Česká kancelář pojišťovatelů jako garant a poskytovatel:

- plnění za škodu na zdraví nebo usmrcením způsobenou provozem nezjištěného vozidla, za kterou odpovídá nezjištěná osoba,
- plnění za škodu způsobenou provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti,
- plnění za škodu způsobenou provozem vozidla pojištěného u pojistitele, který z důvodu svého úpadku nemůže uhradit tuto škodu,
- plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla pojištěného hraničním pojištěním,
- plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, jehož řidiči nevzniká při provozu tohoto vozidla na území ČR povinnost uzavřít hraniční pojištění,

Ve vztahu k povinným, tj. těm, kteří odpovídají za škodu způsobenou nezjištěným vozidlem nebo vozidlem bez pojištění odpovědnosti, má ČKP právo na náhradu toho, co za povinné osoby plnila.

1.5.4 Hraniční pojištění

„Hraniční pojištění historicky odvozuje svůj název od místa svého nejčastějšího vzniku, kterým je silniční hraniční přechod. Dnes se hraniční pojištění uzavírá zpravidla ve vnitrozemí na dobu prodlouženého pobytu cizozemského vozidla na území ČR po vypršení platnosti předchozího pojištění odpovědnosti z provozu vozidla platného na území ČR. Povinnost uzavřít hraniční pojištění se vztahuje na ty řidiče vozidel registrovaných v cizině,

na něž se nevztahuje záruka o existenci pojištění od kanceláře pojistitelů cizího státu, respektive na ty řidiče, kteří nejsou držiteli platné zelené karty.

Pojistitelem hraničního pojištění je ČKP a zákon logicky připouští jedinou variantu uzavření pojistné smlouvy hraničního pojištění - zaplacením pojistného. Hraniční pojištění se sjednává na pojistnou dobu 15 dní.

Splnění povinnosti uzavřít hraniční pojištění kontroluje Policie ČR. V případě, že Policie ČR zjistí, že vozidlo, jehož se povinnost uzavřít hraniční pojištění týká, je provozováno bez platného pojištění, potom nesmí umožnit jeho další jízdu bez zaplacení trojnásobku jinak splatného pojistného, nejméně však 10 000 Kč.

Hraniční pojištění se vztahuje na způsobení škody provozem cizozemského vozidla, k němuž došlo na území České republiky nebo na území jiného členského státu Evropské unie nebo některého jiného státu Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarska.“ [10]

1.5.5 Výluky z pojištění

Zákon v ustanovení § 7 stanoví výluky z pojistné ochrany, tedy určuje, které škody vzniklé v souvislosti s provozem pojištěného vozidla pojistitel nehradí. „Pojistitel nehradí:

- a) škodu, kterou utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla škoda způsobena,
- b) škodu, za kterou pojištěný odpovídá svému manželu nebo osobám, které s ním v době vzniku škodné události žily ve společné domácnosti,
- c) škodu na vozidle, jehož provozem byla škoda způsobena, jakož i na věcech přepravovaných tímto vozidlem,
- d) škodu vzniklou mezi vozidly jízdní soupravy tvořené motorovým a přípojným vozidlem, jakož i škodu na věcech přepravovaných těmito vozidly, nejedná-li se o škodu způsobenou provozem jiného vozidla,
- e) škodu vzniklou manipulací s nákladem stojícího vozidla,
- f) náklady vzniklé poskytnutím léčebné péče, dávek nemocenského pojištění (péče) nebo důchodů z důchodového pojištění v důsledku škody na zdraví nebo usmrcením, které utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla tato škoda způsobena,
- g) škodu způsobenou provozem vozidla při jeho účasti na organizovaném motoristickém závodu nebo soutěži,
- h) škodu vzniklou provozem vozidla při teroristickém činu nebo válečné události.“

V případě střetu vozidel, která jsou ve vlastnictví téže osoby, se škoda způsobená této osobě hradí pouze tehdy, jestliže jde o různé provozovatele vozidel zúčastněných na vzniku škodné události a jestliže není současně tato osoba provozovatelem vozidla, na němž byla tato škoda způsobena. [3, s. 48]

1.5.6 Povinnosti pojištěného v případě vzniku škodní události

Povinnosti pojištěného v případě vzniku škodní události jsou upraveny v ustanovení § 8 Zákona a lze je rozdělit na povinnosti pojištěného vůči pojišťovně a povinnosti pojištěného vůči poškozenému.

Pojištěný je povinen bez zbytečného odkladu písemně oznámit pojistiteli, že došlo ke škodné události s uvedením skutkového stavu týkajícího se této události, předložit k tomu příslušné doklady a v průběhu šetření škodné události postupovat v souladu s pokyny pojistitele.

Pojištěný je povinen bez zbytečného odkladu doložit poškozenému na jeho žádost údaje nezbytné pro uplatnění práva poškozeného na náhradu škody. Mezi tyto údaje se řadí jméno, popřípadě jména, a příjmení, bydliště, název nebo obchodní firma a sídlo, obchodní firma a sídlo pojistitele, popřípadě též adresa sídla pobočky pojistitele v České republice, číslo pojistné smlouvy a jedná-li se o vozidlo, které podléhá evidenci vozidel, státní poznávací značka vozidla, kterým byla škoda způsobena.

Pojištěný je povinen v případě dopravní nehody, která nepodléhá oznámení Policii České republiky podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích, bez zbytečného odkladu předložit pojistiteli společný záznam o dopravní nehodě. [3, s. 69], [8]

1.5.7 Limity pojistného plnění

Pro účely Zákona se limitem pojistného plnění rozumí nejvyšší hranice plnění pojistitele při jedné škodné události. Limity pojistného plnění musí být v pojistné smlouvě uvedeny samostatně, a to způsobem, který odpovídá členění limitů pojistného plnění uvedenému níže. Pojistitel může při uzavírání pojistné smlouvy nabídnout vyšší limity pojistného plnění, ale nesmí nikdy uzavřít pojistnou smlouvu s nižšími než v zákoně uvedenými limity pojistného plnění. [8]

Limit pojistného plnění musí odpovídat:

- a) Při škodě na zdraví nebo usmrcením nejméně 35 000 000 Kč na každého zraněného nebo usmrceného včetně náhrady nákladů vynaložených na péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění.
- b) Při škodě vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci nejméně 35 000 000 Kč bez ohledu na počet poškozených. Převyšuje-li součet nároků uplatněných více poškozenými limit pojistného plnění uvedený v pojistné smlouvě, pojistné plnění se každému z nich snižuje v poměru tohoto limitu k součtu nároků všech poškozených.

Stanovení výše pojistného plnění vychází z ustanovení §§ 442 a 443 občanského zákoníku. Hradí se skutečná škoda a ušlý zisk. Škoda se hradí v penězích. Při poskytnutí peněžního plnění není rozhodné, zda se pojistné plnění použije k opravě poškozené věci nebo nikoliv. Je jen na rozhodnutí poškozeného, jak s penězi naloží. [1, s. 49]

Skutečná škoda spočívá ve zmenšení majetku poškozeného. Jedná se o majetkové hodnoty, které bylo nutné vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu. Do skutečné škody se zahrnují také náklady nezbytné k novému pořízení věci, náklady s odstraňováním důsledků škody, nebo i náklady na vypůjčení vozidla převyšující běžné náklady provozu poškozeného vozidla. Ušlý zisk představuje újmu, která spočívá v tom, že na straně poškozeného nedojde v důsledku škodní události k rozmnožení majetku, které by se mohlo očekávat v případě pravidelného běhu věci.

V případě škody na zdraví nebo usmrcení se hradí jen nároky taxativně vymezené v ustanovení § 444 až 449 občanského zákoníku. Jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví je nutno posuzovat samostatně. Limit pojistného plnění u škody na zdraví se v případě jedné škodní události aplikuje tolikrát, kolik je při škodní události zraněno nebo usmrceno osob. Pokud se však v případě jedné usmrcené osoby vyskytne více poškozených (např. osoba oprávněná uplatnit nárok na náhradu škody v souvislosti s usmrcením osoby, která jí byla povinna poskytovat výživu), nelze u takových osob limit pojistného plnění dále navyšovat. [1, s. 49-50]

1.5.8 Výjimky z pojištění

Podle ustanovení § 5 Zákona „Povinnost uzavřít pojistnou smlouvu podle tohoto zákona nemá:

- a) řidič cizozemského vozidla, který je držitelem platné zelené karty vydané pojišťovnou v cizím státě, nebo vozidla, jehož pojištění odpovědnosti na území České republiky je zaručeno kanceláří pojistitelů cizího státu,
- b) složka integrovaného záchranného systému pro všechna vozidla neužívaná k podnikání a zařazená do průběžně aktualizované přílohy poplachového plánu integrovaného záchranného systému kraje,
- c) Bezpečnostní informační služba pro jí provozovaná vozidla, Ministerstvo obrany pro vozidla provozovaná Vojenským zpravodajstvím a Ministerstvo vnitra pro vozidla provozovaná Úřadem pro zahraniční styky a informace a pro vozidla útvarů Policie České republiky pověřenými vyšetřováním podle zvláštního právního předpisu a obec pro vozidla provozovaná jednotkami sborů dobrovolných hasičů obce.

K vozidlu uvedenému v odstavci 1 písm. b) a c) vydá zelenou kartu Ministerstvo financí. Zanikne-li důvod, pro který byla vozidlu s výjimkou z pojištění odpovědnosti zelená karta vydána, je ten, kdo takové vozidlo provozuje, povinen zelenou kartu ministerstvu vrátit.“
[8]

1.5.9 Zánik pojištění odpovědnosti, povinnosti pojistníka a pojistitele

Povinné ručení se sjednává obvykle na jeden rok s možností automatického prodloužení a s různou frekvencí splátek. Pokud chce pojistník smlouvu vypovědět, musí doručit výpověď smlouvy pojišťovně nejpozději šest týdnů před výročním dnem pojištění. V případě, že pojistitel tuto lhůtu promešká, bude smlouva ukončena až k následujícímu výročnímu dni. [10]

Pojištění odpovědnosti podle ustanovení § 12 Zákona zaniká:

- a) dnem, kdy pojistník, jeho dědic, právní nástupce nebo vlastník vozidla, je-li osobou odlišnou od pojistníka, oznámil pojistiteli změnu vlastníka tuzemského vozidla,
- b) dnem, kdy vozidlo, které nepodléhá evidenci vozidel, zaniklo; vozidlo zanikne okamžikem, kdy nastane nevratná změna znemožňující jeho provoz,
- c) dnem vyřazení tuzemského vozidla z evidence vozidel, pokud se pojistitel a pojistník nedohodli na jeho přerušení,

- d) odcizením vozidla; nelze-li dobu odcizení vozidla přesně určit, považuje se vozidlo za odcizené, jakmile Policie České republiky přijala oznámení o odcizení vozidla,
- e) dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části, doručené pojistníkovi; tato lhůta nesmí být kratší než 1 měsíc a upomínka pojistitele musí obsahovat upozornění na zánik pojištění odpovědnosti v případě nezaplacení dlužného pojistného a o této upomínce pojistitel současně informuje osobu uvedenou v pojistné smlouvě jako vlastník tuzemského vozidla, jde-li o osobu odlišnou od pojistníka; lhůtu stanovenou pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části lze před jejím uplynutím dohodou prodloužit,
- f) výpovědí podle zvláštního právního předpisu,
- g) dohodou,
- h) uplynutím doby, na kterou bylo pojištění odpovědnosti sjednáno.

Vypovědět smlouvu o povinném ručení může pojistník také v případě, že pojišťovna upraví výši pojistného, a ten s touto úpravou nesouhlasí. Musí tak učinit písemně do 1 měsíce od doručení sdělení o úpravě pojistného. [10]

Po zániku pojištění odpovědnosti je pojistník povinen bez zbytečného odkladu odevzdat pojistiteli zelenou kartu, pokud byla vydána a vrátit příslušnému orgánu evidence do 14 dnů státní poznávací značku a osvědčení o technickém průkazu, nebyla-li uzavřena pojistná smlouva nová.

Pojistitel je po zániku pojištění povinen na základě písemné žádosti pojistníka vydat mu ve lhůtě do 15 dnů ode dne jejího doručení potvrzení o době trvání pojištění odpovědnosti a o jeho škodném průběhu, jehož náležitosti stanoví ministerstvo vyhláškou.

Zanikne-li pojištění odpovědnosti před uplynutím doby, na kterou bylo pojištění sjednáno, má pojistitel právo na pojistné do konce kalendářního měsíce, ve kterém pojištění odpovědnosti zaniklo. Zbývající část zaplaceného pojistného je pojistitel povinen vrátit.

1.5.10 Stanovení pojistného

Pojistitel je povinen při stanovování výše pojistného zohlednit předcházející škodní průběh pojištění. Poskytováním slev a přírážek k vypočtenému pojistnému v rámci pojistného programu jsou zvýhodňováni provozovatelé a řidiči vozidel jezdících bez nehod a naopak sankciovaní ti, kteří provozem pojištěného vozidla způsobují ostatním škody na zdraví a majetku. Zákon v ustanovení § 3b pojistiteli ukládá povinnost stanovit pojistné tak, aby byla

zabezpečena trvalá splnitelnost závazků vzniklých provozováním pojištění odpovědnosti a úhradu příspěvků ČKP, které jsou dále použity k zabezpečení působnosti této kanceláře. Trvalou splnitelnost závazků mají zabezpečit členové ČKP především dostatečnou tvorbu aktiv, jejímž zdrojem jsou technické rezervy. Způsob stanovení výše pojistného předloží pojistitel ke kontrole České národní bance na její písemné vyžádání, a to včetně statistických údajů, na kterých je způsob stanovení výše pojistného založen, a potvrzení odpovědného pojistného matematika o správnosti způsobu stanovení výše pojistného. [8]

V České republice většina pojišťoven zohledňuje při výpočtu pojistného čtyři hlavní kritéria: druh vozidla, objem motoru v kubických centimetrech, průběh předchozího pojištění a účel, ke kterému je vozidlo používáno. Některé pojišťovny přihlížejí také k výkonu vozu, stáří vozu, k bydlišti pojistníka, věku pojistníka a pohlaví, výjimečně jsou zvýhodněni držitelé průkazu ZTP a ZTP/P a lékaři. V zahraničí se často zohledňuje více aspektů, například v Německu mají přibližně 30 kritérií, např. barvu vozu.

1.5.11 Postihy za neplacení povinného ručení

Každé vozidlo zapsané v registru vozidel musí mít sjednáno povinné ručení. Tato povinnost platí jak pro vozidla aktivně používaná, tak pro vozidla nepoužívaná. Správní orgány mohou za provozování vozidla bez povinného ručení udělit pokutu v rozmezí od 5 000 do 40 000 Kč. Pokud řidič nepředloží při silniční kontrole na požádání příslušníka Policie ČR zelenou kartu, může dostat pokutu od 1 500 do 3 000 Kč, v blokovém řízení do 1 500 Kč.

Mimo pokuty musí majitel či provozovatel vozidla za každý den, kdy vozidlo nebylo pojištěno, zaplatit s platností od ledna 2009 příspěvek do garančního fondu České kanceláře pojistitelů. Denní sazba příspěvku se pohybuje podle druhu vozidla od 20 do 300 Kč. Denní sazby podle jednotlivých druhů vozidla jsou uvedeny v Tabulce č. 1. Příspěvek narůstá každým dnem, kdy je vozidlo nepojištěno. Celkový příspěvek se vypočte jako součin počtu dní, kdy nebylo vozidlo pojištěno a denní sazby, k této částce se ještě přičtou náklady na uplatnění. Nárok na náklady uplatnění je dán Zákonem a představuje zejména tisk dopisu, poštovné, zpracování plateb, atd.

Dalším důvodem, za který může být vlastník vozidla sankciován, je neodevzdání státních poznávacích značek místně příslušnému registru vozidel do 14 dní po likvidaci vozidla. Za toto porušení hrozí vlastníkovvi vozidla pokuta 2 500 – 20 000 Kč.

Největším rizikem pro motoristy však je, že s nepojištěným vozidlem způsobí dopravní nehodu. Pokud při ní nepojištěný viník způsobí poškozenému škodu, náklady na úhradu škody zaplatí viník. Mnohdy se může jednat i o statisícové či milionové škody, zejména pokud došlo při nehodě k úmrtí nebo zranění s trvalými následky. Náklady na léčbu a následnou zdravotní péči mohou dosáhnout milionů korun. [11]

Tabulka č. 1: Denní sazby příspěvku do garančního fondu

Druh vozidla	Denní sazba v Kč
Motocykl s objemem válců motoru do 350 ccm	20
Motocykl s objemem válců motoru nad 350 ccm	30
Osobní automobil s objemem válců motoru do 1 850 ccm	50
Osobní automobil s objemem válců motoru nad 1 850 ccm	70
Autobus	160
Nákladní vozidlo s největší přípustnou hmotností do 12 000 kg nebo přípojné vozidlo s největší přípustnou hmotností nad 3 500 kg do 10 000 kg	130
Tahač nebo jiné nákladní vozidlo s největší přípustnou hmotností nad 12 000 kg nebo přípojné vozidlo s největší přípustnou hmotností nad 10 000 kg	300
Speciální vozidlo	80
Přípojné vozidlo s nejvyšší přípustnou hmotností do 3 500 kg	30
Zemědělský nebo lesnický traktor a jejich přípojné vozidlo	40
Ostatní vozidla	60

Zdroj: bezpojisti.cz

1.5.12 Územní platnost

V zahraničí se existence povinného ručení prokazuje zelenou kartou. To je mezinárodní karta automobilového pojištění a pojistníkovi ji vydá automaticky pojišťovna, u které má smlouvu o povinném ručení uzavřenou. Pokud řidič u sebe zelenou kartu nemá, vystavuje se rizikům různých sankcí v navštívené zemi.

Podle ustanovení § 6 Zákona, je obligatorní územní platnost povinného ručení stanovena pro území všech členských států Evropského hospodářského prostoru (EHP) a pro území všech dalších států uvedených v seznamu států v prováděcí vyhlášce Ministerstva financí (MF). Členskými státy EHP jsou: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Island, Kypr, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovenská republika, Slovinsko, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Španělsko, Švédsko a pro účely systému zelené karty i Švýcarsko. Další státy stanovené prováděcí vyhláškou MF: Albánie, Andorra, Bosna a Hercegovina,

Bývalá svazová republika Makedonie, Černá Hora, Chorvatsko, Monako, San Marino, Srbská republika, Turecko, Ukrajina, Vatikán.

Protože ČKP uzavřela prováděcí dohody k Interním Pravidlům se všemi členy Rady kancelář, zelená karta umožňuje vstup i na území těchto států: Bělorusko, Írán, Izrael, Moldavsko, Maroko, Rusko, Tunisko, za předpokladu, že jejich rozeznávací značka není přeškrtnuta. V seznamu států v prováděcí vyhlášce MF však tyto státy uvedeny nejsou, a proto je na rozhodnutí pojistitele – člena ČKP, zda pojištění odpovědnosti na území těchto států rozšíří nebo ne. [10]

2 SOUČASNÝ STAV TRHU POVINNÉHO RUČENÍ V ČR

2.1 Transformace českého pojišťovnictví

Rozvoj pojistného trhu v České republice po roce 1989 přinesl mnohé nové prvky v komerčních pojišťovnách, v soukromém pojišťovnictví i na pojistném trhu. Tyto prvky byly předtím v příkazové ekonomice potlačovány a nepoužívaly se. V době centrálně plánovaného hospodářství zde byl model jedné monopolní banky a monopolní pojišťovny, jejichž hlavním úkolem bylo realizovat peněžní toky podle nařízení centrálních plánovacích struktur. Až po vzniku konkurenčního prostředí, po zániku monopolu jedné pojišťovny se mohly projevit prvky konkurence a tržní ekonomiky. V rámci transformačního procesu českého pojistného trhu šlo zejména o nalezení optimálního způsobu přechodu od prakticky neexistujícího fungování tržních mechanismů v pojišťovnictví a nalezení pojetí fungování pojištění v podmínkách tržního hospodářství. [1, s. 5], [2, s. 9]

Změny, které nastaly s účinností zákona ČNR č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, umožnily vznik nových komerčních pojišťoven a následně i vytváření konkurenčního prostředí. Proces transformace v pojišťovnictví umožnil i vytvoření pojistného trhu. Na pojistném trhu se objevily i zahraniční pojišťovací instituce s novými pojistnými produkty evropského standardu, novým know-how, novými přístupy ke klientům a novými úkoly pro rozvoj pojistného trhu. Zásadní změna se uskutečnila také v účetnictví pojišťoven, kdy byla upravena tvorba, použití a způsob umístění technických rezerv pojišťovny. [1, s. 6], [2, s. 9]

Zlomovým okamžikem z hlediska české legislativy se stal rok 1999. Tento rok vstoupil v platnost zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, který transformoval zákonné pojištění odpovědnosti za škodu z provozu motorového vozidla na pojištění povinné smluvní. Druhou klíčovou normou přijatou v roce 1999 byl zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon rozšířil pravomoci Ministerstva financí v oblasti prevence finančního zdraví pojišťovny a přinesl další úkoly, jakými jsou registrace pojišťovacích a zajišťovacích makléřů, zveřejňování seznamu odpovědných pojistných matematiků, vymezení informačních povinností pojišťoven včetně obsahu příslušných výkazů. V tomto roce také vznikl Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění. [1, s. 7]

Počínaje 1. dubnem 2006 nabyl účinnosti zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Dohled nad finančním trhem v ČR byl integrován do České národní banky, která převzala agendu Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění, Komise pro cenné papíry a Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami. Sloučení dohledu do jediné instituce odráží vývoj na finančním trhu, kde dochází k postupné koncentraci jednotlivých finančních odvětví do větších skupin a konsolidačních celků. Spojení dohledových institucí navíc umožnilo snížení nákladů na provádění dohledu a jeho vyšší efektivitu. [12]

Zatím poslední významnou změnou bylo přijetí nového zákona o pojišťovnictví. Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2010 a přinesl řadu změn. Mezi tyto změny patří například posílení právní jistoty klientů, zkvalitnění dohledu nad pojišťovnami, nebo lepší informovanost klientů (o finanční situaci pojišťovny, o složení akcionářů pojišťovny, o riziku investice). Zákon obsahuje řadu nových pravidel vyplývajících hlavně z evropských směrnic, která se týkají např. žádosti o souhlas s přeměnou pojišťovny, převodu pojistného kmene, vybraných statistik, informací o činnosti pojišťovny ze třetího státu na území ČR, nebo poměrného rozdělení základního kapitálu na životní a neživotní pojištění.

2.2 Poskytovatelé povinného ručení

Poskytovatelé povinného ručení jsou povinně členy ČKP. Tato povinnost vzniká pojistiteli se sídlem na území ČR nebo pobočce pojistitele z třetího státu (pojistitel se sídlem mimo členské státy EU a státy tvořícími Evropský hospodářský prostor) pravomocným rozhodnutím České národní banky, kterým mu bylo uděleno povolení k provozování pojištění odpovědnosti.

Naproti tomu zahraniční pojistitel z jiného členského státu EU nebo států tvořících Evropský hospodářský prostor (tj. pojistitel se sídlem v jiném členském státu EU nebo státu tvořícím Evropským hospodářským prostorem, provozující pojištění odpovědnosti v ČR buď na základě práva zřízovat pobočky (právo usazení se – „freedom of establishment“) nebo na základě práva dočasně poskytovat služby – „freedom of services“ na území jiného členského státu) se stává členem ČKP až dnem zahájení činnosti v tomto pojistném odvětví na území ČR.

Na internetových stránkách ČNB [13] jsou v seznamu pojišťoven s povolením provozovat povinné ručení uvedeny také pojišťovny se sídlem v členském státu EU nebo státu tvořícím Evropský hospodářský prostor, které jsou oprávněny provozovat pojištění odpovědnosti v zemi svého sídla a splnily podmínky pro provozování pojištění odpovědnosti na území ČR, avšak dosud tuto činnost v ČR nezačaly, tudíž nejsou členy ČKP. Z tohoto důvodu plyne možný rozdíl mezi výčtem pojišťoven oprávněných provozovat povinné ručení na internetových stránkách ČNB a výčtem členů ČKP na internetových stránkách ČKP. Tabulka č. 2 uvádí, kolik měla ČKP členů v jednotlivých letech od svého založení. Na téměř každoročně se měnícím počtu členů je vidět vývoj tohoto trhu a jeho postupné stabilizování.

Tabulka č. 2: Počet členů ČKP v letech 2000 - 2013

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet členů ČKP	12	13	12	10	8	8	9	12	16	15	14	14	14	14

Zdroj: ČKP

V roce 2013 jsou členy ČKP, tzn., provozují na území České republiky povinné ručení, tyto pojišťovny [10]:

- AIG Europe Limited¹, organizační složka pro Českou republiku, se sídlem V Celnici 1031/4, Praha 1,
- Allianz pojišťovna, a.s., se sídlem Ke Štvanici 656/3, Praha 8,
- AXA pojišťovna a.s., se sídlem Lazarská 13/8, Praha 2,
- Česká pojišťovna a.s., se sídlem Spálená 75/16, Praha 1,
- Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, se sídlem Budějovická 5/64, Praha 4,
- ČSOB Pojišťovna, a.s., se sídlem Masarykovo náměstí 1458, Pardubice,
- Direct pojišťovna, a.s.², se sídlem Jankovcova 1566/2b, Praha 7,
- Generali pojišťovna a.s., se sídlem Bělehradská 132, Praha 2,
- Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., se sídlem Římská 45, Praha 2,
- Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, se sídlem Templová 747, Praha 1,

¹ Pozn.: AIG Europe Limited je na internetových stránkách ČKP uvedena jako člen ČKP, ale na svých internetových stránkách [14] tato pojišťovna povinné ručení nemá zařazeno do svého portfolia. Z tohoto důvodu jsou statistiky v následujících kapitolách uváděny bez údajů o této pojišťovně.

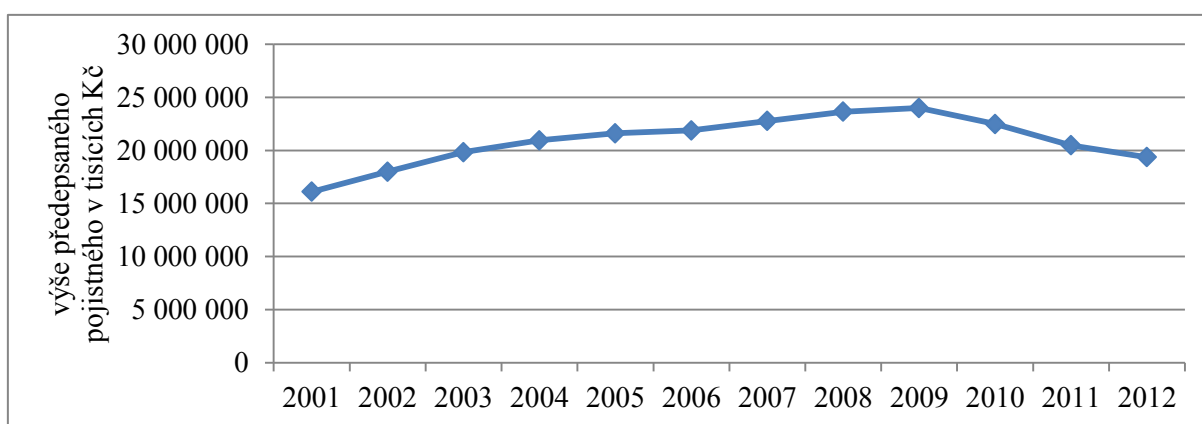
² S platností od 25.6.2012 Direct pojišťovna nesjednává nové pojistné smlouvy. [15]

- Slavia pojišťovna a.s., se sídlem Revoluční 1, Praha 1,
- Triglav pojišťovna, a.s., se sídlem Novobranská 544/1, Brno,
- Uniqa pojišťovna, a.s., se sídlem Evropská 136/810, Praha 6,
- Wüstenrot pojišťovna a.s., se sídlem náměstí Kinských 602/2, Praha 5.

2.3 Předepsané pojistné

Výše předepsaného pojistného na povinné ručení se od roku 2000 do roku 2009 každým rokem zvyšovala. Od roku 2010 lze pozorovat pokles pojistného. Vývoj výše předepsaného pojistného na povinné ručení ukazuje obrázek č. 1. V roce 2000, kdy se stalo povinné ručení pojištěním povinně smluvním, činilo předepsané pojistné celkem zaokrouhleně 13 930 milionů Kč. Tato suma tvořila přibližně 29,9 % celkového předepsaného pojistného na neživotní pojištění. Nejvyšší předepsané pojistné na povinné ručení bylo v roce 2009, tento rok činila jeho výše zaokrouhleně 24 007 milionů Kč. V roce 2010 jeho výše klesla na přibližně 22 490 milionů Kč, v roce 2011 pak na 20 478 milionů Kč a v roce 2012 na 19 365 milionů Kč. V tomto roce tvořilo povinné ručení 28,3 % z celkového pojistného na neživotní pojištění. Pokles předepsaného pojistného v posledních letech je způsoben především poklesem sazeb povinného ručení.

Obrázek č. 1: Vývoj celkové výše předepsaného pojistného na povinné ručení 2001 – 2012

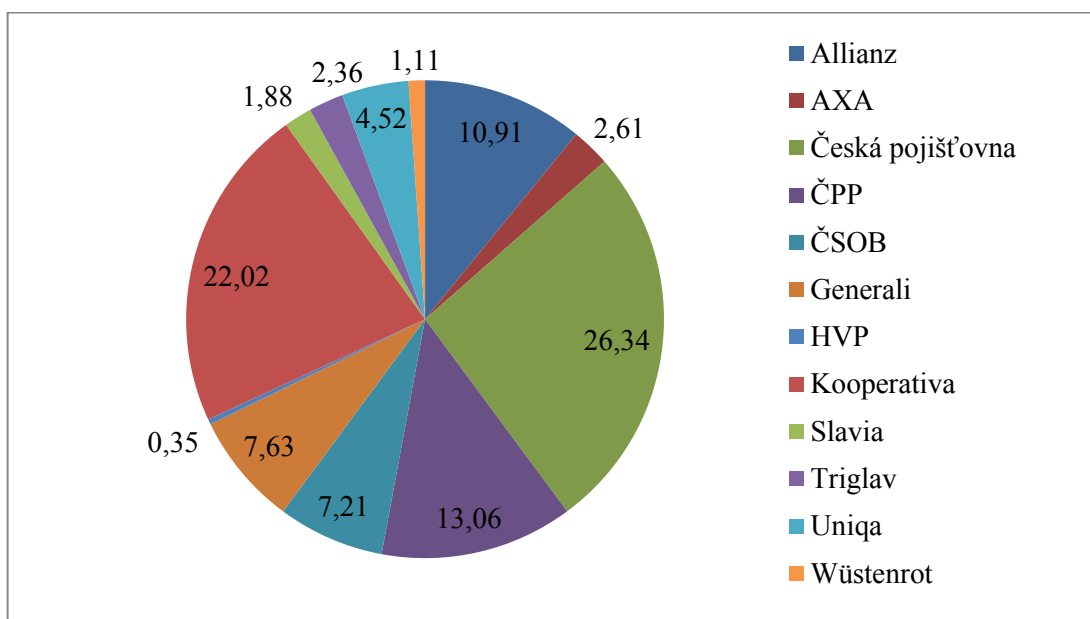
Zdroj: ČAP

Přestože se výše předepsaného pojistného na povinné ručení za sledované období zvýšila, jeho poměr k celkovému předepsanému pojištění na neživotní pojištění zůstal přibližně stejný. Tento fakt poukazuje na to, že trh povinné ručení tvoří stále přibližně stejnou část trhu s neživotním pojištěním. Růst pojistného v neživotním pojištění může být do značné míry způsoben několika faktory. Mezi tyto faktory patří skutečnost, že obyvatelé navyšují

svůj majetek, který si posléze pojišťují. Dalším faktorem je bezpochyby inflace, která má přímý vliv i na výši pojistného. Přibližně stejný poměr pojistného mezi povinným ručením a neživotním pojištěním celkem za sledované období poukazuje na to, že obyvatelé České republiky přikládají neživotnímu pojištění stále stejný význam. Povinné ručení je pojištěním povinným, na rozdíl od jiných neživotních pojištění, jako například pojištění úrazu nebo majetku.

Zatímco celková výše předepsaného pojistného až do roku 2009 rostla, sazby povinného ručení podle informací ČAP [6] za posledních šest let klesají. Svého vrcholu sazby povinného ručení dosáhly v průběhu roku 2006, kdy průměrné pojistné překračovalo částku 4 119 Kč a od té doby průměrná sazba poklesla až na hodnotu pod 2 795 Kč v květnu roku 2013.

Obrázek č. 2: Podíl členů ČKP na trhu povinného ručení v roce 2012 (v %)

Zdroj: ČAP (statistika Individuální výsledky členů ČAP)

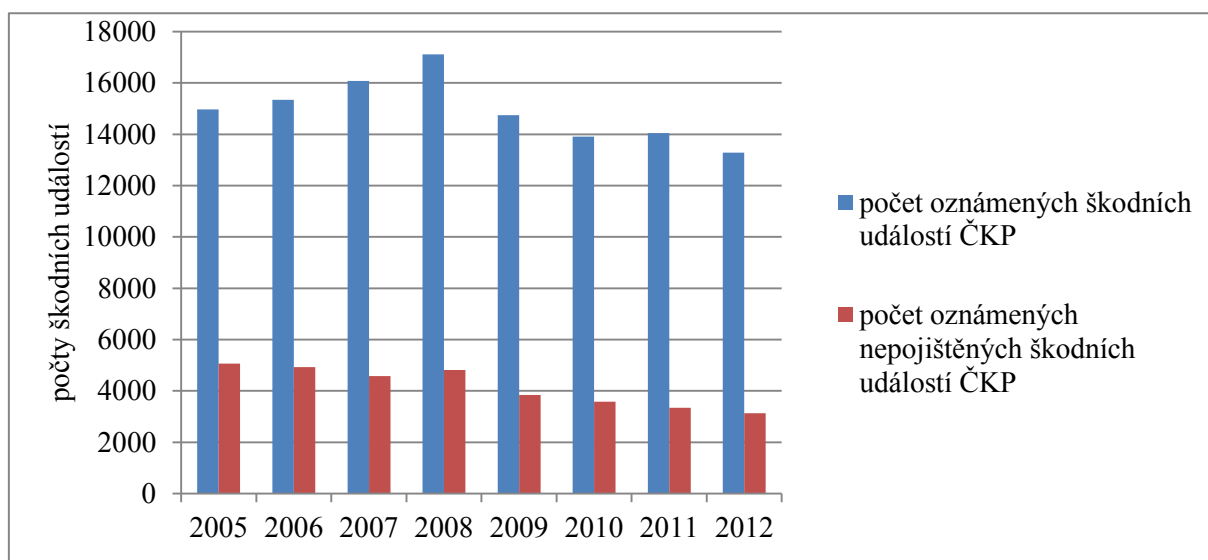
Výše předepsaného pojistného je jedním z faktorů určujících velikost jednotlivých pojišťoven v rámci trhu s povinným ručením. Výše tohoto statistického ukazatele je zveřejňována na internetových stránkách České asociace pojišťoven (ČAP) v brožurách Individuální výsledky členů ČAP. Největší pojišťovnou na trhu je Česká pojišťovna, která v roce 2012 zaujímala 26,34 % trhu. Druhou největší pojišťovnou je Kooperativa s více než 22 %. Společně tedy tvoří dvě největší pojišťovny téměř polovinu trhu povinného ručení. Dalšími pojišťovnami s větším podílem na trhu jsou Česká podnikatelská pojišťovna, Allianz, Generali a ČSOBP. V posledních letech je na trhu tendence snižování rozdílů v tržních

podílech mezi pojišťovnami. Česká pojišťovna měla v roce 2007 na trhu podíl necelých 37 %. To znamená, že za posledních šest let ztratila více než 10 % tržního podílu. Naproti tomu AXA, Hasičská vzájemná pojišťovna, Slavia, Triglav, Uniqa a Wüstenrot měly společně v roce 2007 podíl na trhu 4,65 %. V roce 2012 mělo těchto šest pojišťoven dohromady tržní podíl 16,3 %.

2.4 Počty pojistných událostí

Jedním z ukazatelů trhu je počet pojistných nebo škodních událostí. Pojistnou událostí je podle zákona o pojistné smlouvě [5] „nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění“. Škodnou událostí se podle téhož zákona rozumí skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění. Znamená to tedy, že nahlášená škodní událost nemusí být pojistnou událostí, pokud škoda vznikla působením rizika, které není uvedeno v pojistné smlouvě.

Obrázek č. 3: Počet oznámených škodních událostí ČKP v letech 2005 – 2012

Zdroj: ČKP

ČKP ve svých výročních zprávách uvádí počty nahlášených škodních událostí ČKP. Je zajímavé tento statistický údaj srovnávat s počtem nahlášených nepojištěných událostí. Srovnání těchto dvou údajů v letech 2005 až 2011 znázorňuje obrázek č. 3. Počet škodních událostí od roku 2005 do roku 2008 rostl. Toto bylo do značné míry způsobeno rostoucím

počtem vozidel na českých silnicích. 1. července 2006 byl zaveden bodový systém. V tomto systému jsou jednotlivé přestupky ohodnoceny příslušným počtem bodů. Řidič na základě dosažení horní hranice povoleného počtu dvanácti bodů přijde na rok o řidičský průkaz a před jeho získáním musí opět skládat zkoušku. Bodové konto ovlivňuje i roční doba bez přestupku, řidič tak sníží své konto o čtyři body. Tento systém měl zvýšit bezpečnost na českých silnicích, a tím i snížit počet škodných událostí. Je otázkou, jestli na snížení počtu pojistných událostí v letech 2009 až 2012 měl zásadní vliv právě bodový systém nebo jiný faktor. Pokles počtu škodných událostí v těchto letech je jednoznačně pozitivní a bylo by dobré tento trend udržet. V roce 2009 došlo k poklesu o 13,8 % proti předchozímu roku a v roce 2010 o dalších 5,7 %. V roce 2012 byl počet škodných událostí nejmenší za sledované období a to 13 286.

Počet nepojištěných škodných událostí za sledované období s výjimkou roku 2008 neustále klesá. V roce 2005 bylo nahlášeno 5 061 nepojištěných škodných událostí, v roce 2012 jich bylo nahlášeno 3 133. Za sledovaných osm let tedy klesl počet nahlášených nepojištěných škodných událostí o více než 38 %. Toto je pozitivní trend, který je z velké části způsoben snižujícím se počtem nepojištěných vozidel. K tomuto snížení velmi přispívá zavedení sankčního příspěvku nepojištěných do garančního fondu ČKP a s tím spojená informační kampaň ČKP.

ČAP [6] na svých stránkách v hodnocení povinného ručení během roku 2013 uvádí, že ročně vzniká cca 260 tisíc škod, které jsou hrazeny z POV. Z toho činí škody na zdraví 11 300 událostí, tedy 4,3 %. Průměrná škoda z jedné pojistné události je 49 000 Kč, přičemž průměrná škoda na majetku je 31 000 Kč a na zdraví 420 000 Kč.

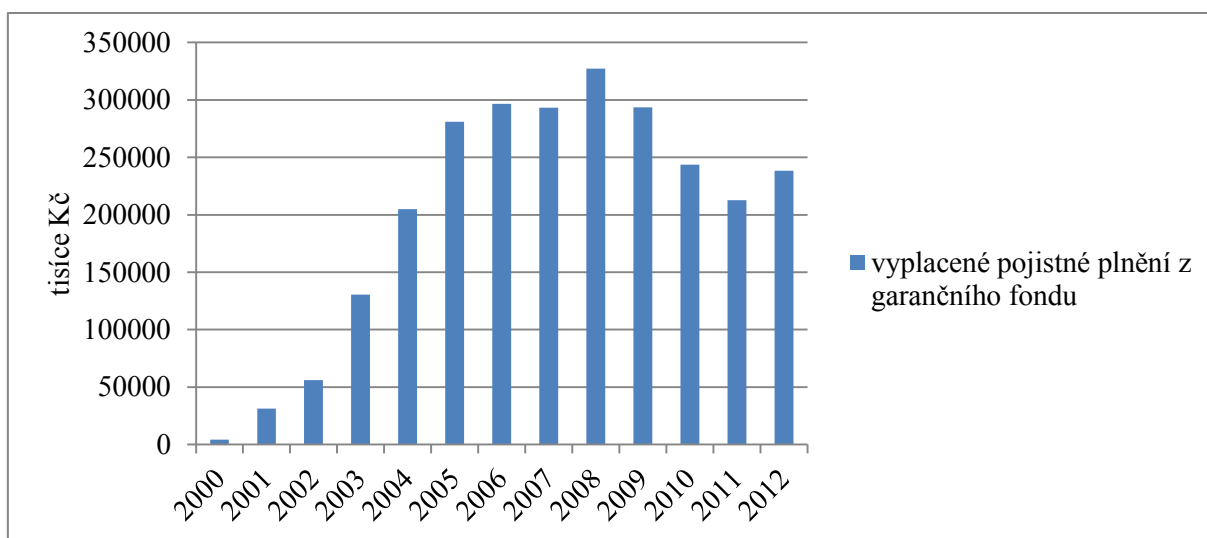
Počty pojistných událostí jednotlivé pojišťovny nezveřejňují. Proto nemůže být v této práci uvedena statistika konkrétních pojišťoven.

2.5 Pojistné plnění

S počtem pojistných událostí souvisí další statistický ukazatel, kterým je vyplacené pojistné plnění na likvidaci pojistných událostí. Z výročních zpráv ČKP lze zjistit hodnoty tohoto údaje od založení kanceláře v roce 2000, do roku 2012 (viz. obrázek č. 4). Od roku 2000 rostlo vyplacené pojistné plnění až do roku 2006. V roce 2007 došlo k malému snížení. V roce 2008 bylo vyplacené pojistné plnění nejvyšší za sledované období, jeho hodnota byla

více než 327 miliard Kč. V letech 2009 až 2011 docházelo stejně jako u počtu škodních událostí k poklesu. V roce 2011 byla hodnota vyplaceného pojistného plnění přibližně 212,6 milionů Kč, což je nejnižší hodnota od roku 2004. V roce 2012 došlo k navýšení tohoto ukazatele na 238,3 milionů Kč.

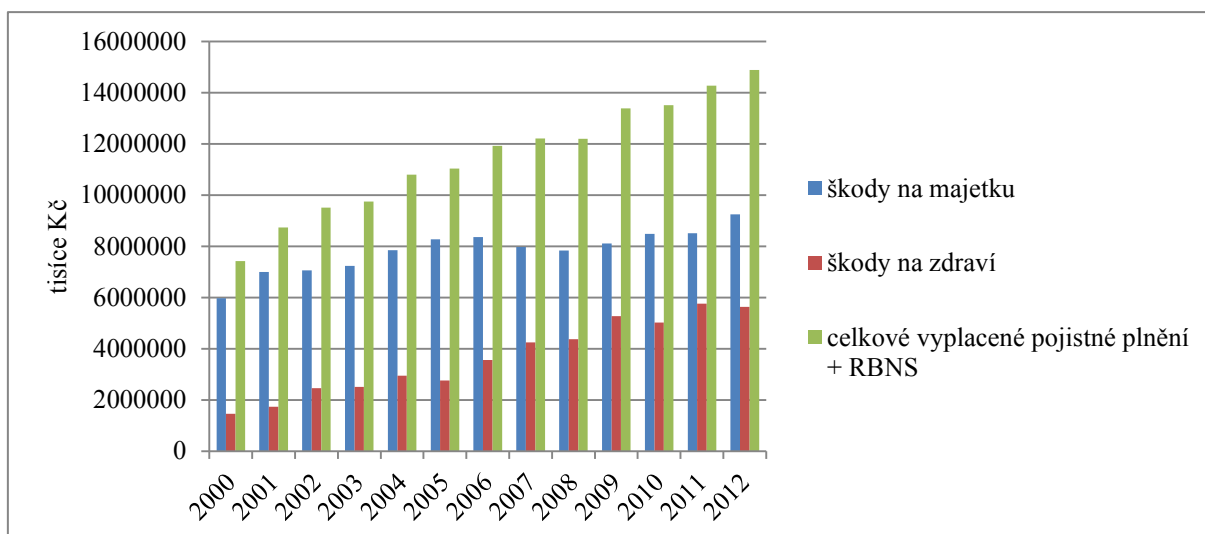
Obrázek č. 4: Vyplacené pojistné plnění z garančního fondu v letech 2000 – 2012

Zdroj: ČKP

Obrázek č. 5 zobrazuje vyplacené pojistné plnění celého trhu povinného ručení v letech 2000 až 2012. Celkové vyplacené pojistné plnění (včetně rezerv RBNS) se za sledované období každoročně zvyšovalo. Jedinou výjimkou byl rok 2008. Na konci období bylo více než dvakrát vyšší než na začátku. Průměrný meziroční nárůst plnění byl 6,1 %. Škody na majetku tvoří stále větší část z celkového plnění než škody na zdraví. Růst pojistného plnění za škody na zdraví je ale v porovnání s růstem plnění za majetkové škody poměrně větší. U majetkových škod byl průměrný meziroční růst 3,2 %, kdežto u škod na zdraví 10,9 %. Růst škod na majetku je způsoben rostoucím počtem vozidel a zvyšující se cenou oprav a hodnotou náhradních dílů i celých vozidel. U škod na zdraví je růst způsoben především navýšením průměrné hodnoty škody na zdraví. Ta měla v roce 2001 výši 157 930 Kč a do roku 2012 se zvýšila téměř trojnásobně na 465 809 Kč. [16]

Obrázek č. 5: Vyplacené pojistné plnění z povinného ručení v letech 2000 – 2012

Zdroj: ČKP

Výše vyplaceného pojistného plnění jednotlivých pojišťoven bohužel není možné uvést. Pojišťovny tento interní údaj nesdělují.

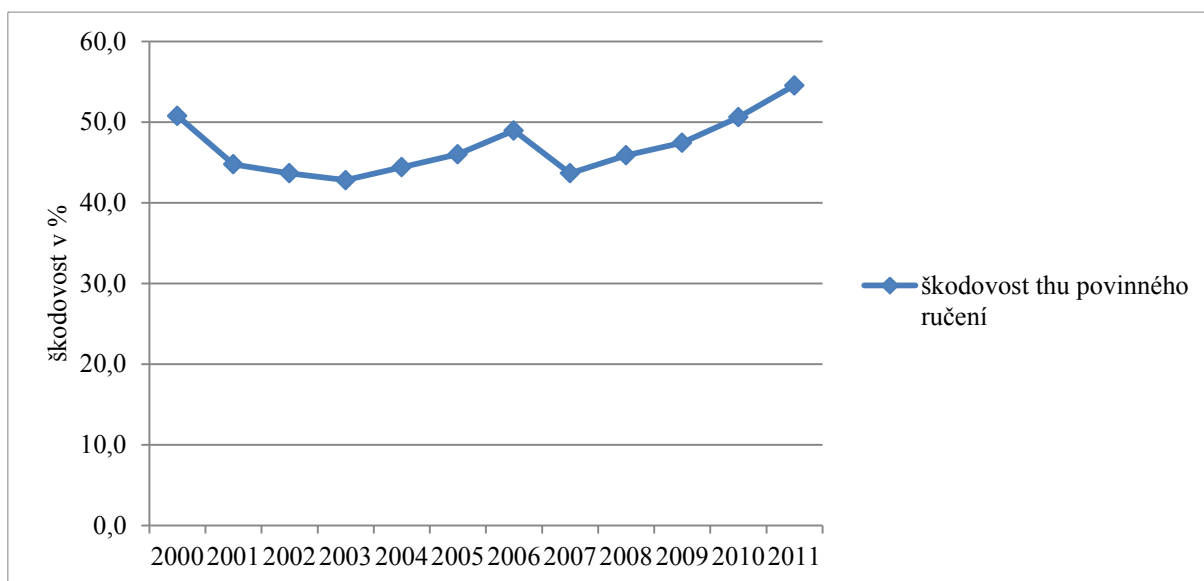
2.6 Škodovost

Škodovost je ukazatel, který vyjadřuje poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného či přijatého pojistného. Udává se v procentech. Měla by být menší než netto pojistné v procentech a rozhodně by neměla dosahovat 100 % přijatého pojistného. V případě, že je součet vyplaceného pojistného plnění a dalších souvisejících nákladů vyšší než netto pojistné, jedná se o ekonomicky nevyrovnané pojištění.

Výroční zprávy ČAP poskytují informace o předepsaném pojistném na povinné ručení a vyplacených pojistných plněních z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a ze zákonného pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Škodovost vypočítaná z těchto údajů je uvedena na obrázku č. 6.

Škodovost uvedená na obrázku je spočítána jako podíl vyplaceného pojistného plnění z povinného ručení a předepsaného pojistného na povinné ručení. Za sledované období se tento údaj pohybuje mezi hodnotami 42,8 % a 54,5 %. Trend v posledních letech ukazuje na zvyšující se škodovost v důsledku zvyšujících se škod a současně snižujících sazeb povinného ručení.

Obrázek č. 6: Škodovost trhu povinného ručení v letech 2000 – 2011

Zdroj: ČAP

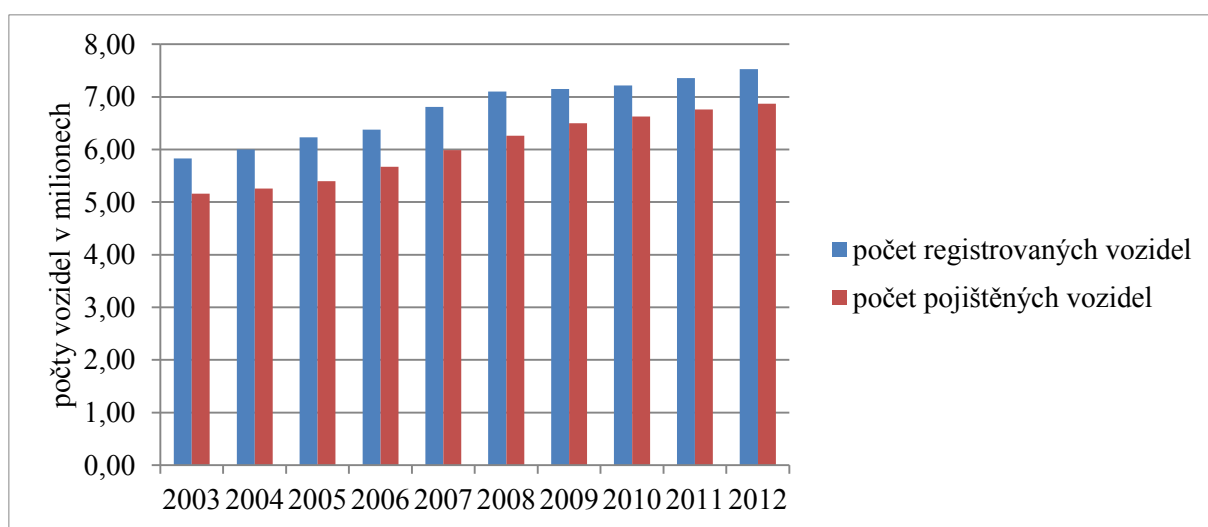
Pojišťovny mají mimo vyplácení pojistného plnění také povinnost tvořit technické rezervy na pojistná plnění. U povinného ručení to jsou RBNS a IBNR. RBNS je část technických rezerv na pojistná plnění za nahlášené pojistné události v daném období, ale v tomto období nezlikvidované. IBNR je potom část technických rezerv na pojistné plnění za vzniklé pojistné události v daném období, ale v tomto období nenahlášené. Pojistné plnění za škody na zdraví je často vypláceno po dobu několika let a vyplácí se z RBNS. Z tohoto důvodu je vhodné pro výpočet škodovosti použít v čitateli součet vyplaceného pojistného plnění a RBNS. Při tomto způsobu výpočtu je trend zvyšování ukazatele škodovosti ještě výraznější. Pro rok 2009 je hodnota ukazatele 55,7 %, pro rok 2010 60,1 %, pro rok 2011 69,7 % a pro rok 2012 76,9 %. [17]

Výroční zprávy ČAP z let 2011 a 2012 uvádí údaj o celkových nákladech POV. Tato hodnota obsahuje úhrn škod vzniklých ve škodním ročníku z POV (vyplacené pojistné plnění + RBNS + IBNR + režijní náklady). Za rok 2011 je hodnota tohoto údaje více než 20 646 milionů Kč a za rok 2012 téměř 19 897 milionů Kč. V poměru k předepsanému pojistnému vychází kombinovaný škodný poměr v roce 2011 101 % a v roce 2012 102,81 %. Tato varující čísla znamenají technickou ztrátu POV celého trhu. [6]

2.7 Pojištěnost

Podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla musí mít povinné ručení sjednáno každé vozidlo provozované na dálnici, silnici, místní komunikaci a účelové komunikaci, s výjimkou účelové komunikace, která není veřejně přístupná. Povinnost pojištění odpovědnosti musí být splněna i v případě ponechání vozidla na pozemní komunikaci. Ne všichni majitelé vozidel ale tento zákon dodržují, a proto jsou stále některá vozidla nepojištěná.

Obrázek č. 7: Počet registrovaných a pojištěných vozidel v letech 2003 – 2012

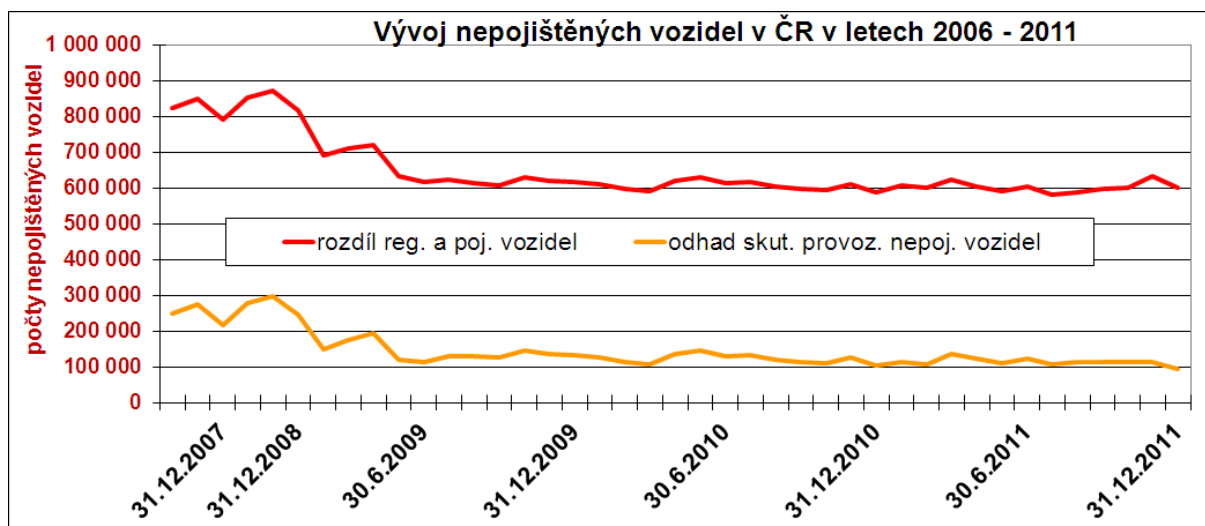
Zdroje: ČKP, AutoSAP [18]

Počet vozidel registrovaných v centrálním registru vozidel a počet pojištěných vozidel zveřejněných ve výročních zprávách ČAP se liší, jak ukazuje obrázek č. 7. Počet registrovaných vozidel každoročně roste. Stejně tak roste i počet pojištěných vozidel. Procento nepojištěných vozidel se ve sledovaném období pohybuje mezi 13,32 % a 8,15 %. Procentuálně nejvíce nepojištěných vozidel bylo v roce 2005, nejméně potom v roce 2011. Absolutně se počet nepojištěných vozidel ve sledovaném období pohybuje mezi 840 000 a 590 000. Nejvíce nepojištěných vozidel bylo v roce 2008 a nejméně v roce 2010.

Ve výroční zprávě ČKP za rok 2011 je uveden graf, který ukazuje vývoj nepojištěných vozidel v České republice v letech 2006 – 2011. Kromě počtu nepojištěných vozidel ukazuje také vývoj odhadovaných reálně používaných nepojištěných vozidel. Tento graf je v této práci převzat jako obrázek č. 8. Pro snížení počtu nepojištěných vozidel byla důležitá novela zákona č. 168/1999 Sb., podle které jsou vlastníci a provozovatelé vozidel, kteří nemají sjednáno povinné ručení, počínaje 1. lednem 2009 povinni České kanceláři pojistitelů uhradit

zákonný příspěvek do garančního fondu ČKP za každý den, kdy není vozidlo pojištěno. V září 2008 zahájila ČKP informační kampaň o této změně zákona, což vedlo k prvnímu snížení nepojištěných vozidel. 1. 1. 2009 nabyla novela zákona účinnosti. Mnoho občanů, kteří měli nepoužívaný starší automobil, který nebyl pojištěný, zareagovalo na tuto novelu zákona tím, že vozidlo odhlásili z evidence. Během ledna 2009 došlo k vyřazení 69 000 automobilů starších 15 let. Od dubna 2009 začala ČKP rozesílat výzvy k zaplacení příspěvku do garančního fondu ČKP. Na základě těchto výzev došlo k dalšímu snížení počtu nepojištěných vozidel. Do 30. 6. 2009 inkasovala ČKP díky těmto výzvám prvních 10 milionů Kč, do 31. 12. 2009 inkasovala 65 milionů Kč a do 31. 12. 2010 inkasovala ČKP 260 milionů Kč. K 31. 12. 2011 činily přijaté platby 455 milionů Kč.

Obrázek č. 8: Vývoj nepojištěných vozidel v ČR v letech 2006 – 2011

Zdroj: ČKP

2.8 Limity pojistného plnění

Všechny pojišťovny působící na českém trhu povinného ručení nabízí více variant limitů pojistného plnění. Zákon stanovuje minimální výši těchto limitů. Při škodě na zdraví nebo usmrcením činí podle zákona limit nejméně 35 000 000 Kč na každého zraněného nebo usmrceného včetně náhrady nákladů vynaložených na péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění. Při škodě vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci je to nejméně 35 000 000 Kč bez ohledu na počet poškozených.

Všechny pojišťovny nabízejí minimálně dvě varianty výše limitů pojistného plnění. Konkrétně dvě varianty nabízí pět pojišťoven (AXA, HVP, Slavia, Triglav a Wüstenrot), tři

varianty limitů nabízí pět pojišťoven (Allianz, ČPP, ČSOBP, Generali a Kooperativa), čtyři varianty nabízí Uniqa a nejvíce variant, konkrétně pět, nabízí Česká pojišťovna.

Tabulka č. 3: Výše limitů pojistného plnění

Výše limitů škody na majetku / škody na zdraví (v milionech Kč)	Pojišťovny nabízející tyto limity
35/35	Allianz, AXA, ČP, ČPP, Generali, HPP, KOOP, Slavia, Triglav, Uniqa, WÜST
35/44	ČSOBP
50/50	Allianz, ČP, ČPP
50/60	Uniqa
60/60	ČSOBP
70/70	AXA, Generali, HVP, KOOP, Triglav, WÜST
100/100	ČP, ČPP, ČSOBP, Generali, KOOP, Slavia, Uniqa
120/120	ČP
150/150	Allianz, ČP, Uniqa

Zdroj: internetové stránky jednotlivých pojišťoven

Jako základní výši limitů mají téměř všechny pojišťovny nastaveny minima daná zákonem, tedy 35 milionů Kč na škody na majetku a 35 milionů Kč na škody na zdraví. Jedinou výjimkou je ČSOBP, která jako základní limity nabízí 35 milionů Kč na škody na majetku a 44 milionů Kč na škody na zdraví. Všechny ostatní výše limitů pojistného plnění a pojišťovny, které tyto výše limitů nabízí, jsou uvedeny v tabulce č. 3. Z této tabulky lze vyčíst, že spolu se základními limity jsou nejpoužívanějšími limity 70 milionů Kč na škody na majetku / 70 milionů Kč na škody na zdraví a 100 milionů Kč na škody na majetku / 100 milionů Kč na škody na zdraví. U všech pojišťoven také platí, že povinné ručení se sjednává bez spoluúčasti pojištěného.

Allianz pojišťovna nabízí rozdílné limity pojistného plnění při sjednání on-line než při ostatních způsobech sjednání (tyto limity jsou uvedeny v tabulce). Při sjednání on-line lze u této pojišťovny sjednat pouze limity ve výši 40 milionů Kč na škody na majetku / 40 milionů Kč na škody na zdraví a 80 milionů Kč na škody na majetku / 80 milionů Kč na škody na zdraví. [19]

2.9 Způsob sjednání pojištění

Klasickým a základním způsobem sjednání pojištění je sjednání u pojišťovacího nebo finančního poradce. Poradce sjedná s klientem smlouvu přímo na pobočce pojišťovny, nebo na jiném místě, na kterém se s klientem domluví. Tento způsob sjednání umožňují všechny

pojišťovny na českém trhu. Jedinou výjimkou byla Direct pojišťovna, která byla ryze online pojišťovnou, a proto u ní nebylo možné uzavřít povinné ručení na pobočce.

Dalším způsobem, jak sjednat smlouvu o povinném ručení, je sjednání přes telefon. Tuto možnost nabízí pomocí zákaznické linky osm pojišťoven. Jsou to Allianz, Česká pojišťovna, ČPP, ČSOBP, Generali, Kooperativa, Uniqa a Wüstenrot. Klient při sjednání přes telefon domluví s operátorem zákaznické linky parametry pojištění. Na základě tohoto hovoru mu pojišťovna zašle poštou, nebo e-mailem nabídku smlouvy. Klient ji nemusí podepisovat. Smlouvu akceptuje a aktivuje tím, že zaplatí pojistné podle četnosti placení uvedené ve smlouvě.

Třetím významným způsobem sjednání povinného ručení je sjednání přes internet. Tento způsob se díky jednoduchosti stává velmi oblíbeným. Klient si v internetové kalkulačce může porovnat cenu pojištění při zadání různých parametrů a poté potvrdit uzavření smlouvy. Na českém trhu nelze sjednat povinné ručení přes internet pouze u AXA pojišťovny, ostatní pojišťovny tuto možnost poskytují. Některé pojišťovny dávají při tomto způsobu sjednávání slevu na pojistném: ČSOBP, HVP a Uniqa 10 %, Slavia 15 %, ČPP až 25 % a Česká pojišťovna až 30 %.

Sjednat povinné ručení přes telefon a internet v některých případech nelze. Jedná se o některé případy, kdy je k povinnému ručení sjednáno připojištění, které kryje škody na pojištěném vozidle (např. připojištění skla) a ne pouze škody způsobené pojištěným vozidlem. V takovém případě je nutná prohlídka stavu vozidla zaměstnancem pojišťovny. Také při jiném způsobu používání vozidla než je běžný provoz není někdy možné uzavřít pojištění přes telefon nebo internet. Jedná se například o vozidla taxislužby, vozidla s právem přednosti v jízdě nebo vozidla pro přepravu nebezpečného nákladu.

Některé pojišťovny spolupracují s dalšími společnostmi a díky jejich vzájemné spolupráci lze uzavřít povinné ručení také na dalších místech. Pro příklad povinné ručení Allianz lze uzavřít na pobočkách zdravotní pojišťovny Metal-Alliance nebo v prodejnách Makro. Povinné ručení České pojišťovny lze zase uzavřít na pobočkách České pošty.

2.10 Bonus / malus

V rámci konkurenčního boje mezi pojišťovnami je důležitým nástrojem výše poskytovaného bonusu za předchozí bezškodný průběh pojištění, tedy za dobu, po kterou řidič

nezavinil nehodu. Maximální výše tohoto bonusu se pohybuje mezi 50 % a 60 %. Doba, za kterou řidič získá maximální bonus, se u jednotlivých pojišťoven liší. Maximální bonus 60 % nabízí čtyři pojišťovny, z nichž Slavia a Triglav nabízí tuto slevu za bezeškodný průběh minimálně 84 měsíců, Wüstenrot 96 a více měsíců a HVP 144 a více měsíců. Maximální bonus 55 % nabízí dvě pojišťovny. U České pojišťovny³ získá řidič tento bonus za 120 a více bezeškodných měsíců a u Generali za 132 a více měsíců. Ostatní pojišťovny nabízí maximální bonus 50 %. U AXA a ČSOBP si řidič tento bonus vyjede za 96 měsíců bez nehody a u ostatních (Allianz, ČPP, Kooperativa a Uniqa) za 120 měsíců. Přehled bonusů jednotlivých pojistitelů je uveden v příloze č. 1.

Většina pojišťoven také nabízí převod bonusu z povinného ručení na nově sjednané havarijní pojištění k povinnému ručení. Některé také umožňují uplatnění bonusu na více vozidel klienta nebo na vozidla dalších členů rodiny.

Opak bonusu se nazývá malus. Malus znamená procentuální přírážku k pojistnému. Tato přírážka hrozí řidičům, kteří svým pojištěným vozidlem zaviní nehodu. Každá pojišťovna má stanoven počet měsíců, o kolik se za jednu nehodu sníží bonus, resp. navýší malus. Pojišťovny mají v pojistných podmínkách uvedeny maximální malusy 100 %, 120 %, 150 % nebo 200 %. Jediná HVP má výrazně nižší maximální malus, a to 30 %. Přehled malusů jednotlivých pojistitelů je uveden v příloze č. 2. V praxi ale pojišťovny často malus neuplatňují nebo uplatňují rozdílně od všeobecných pojistných podmínek pouze jednu kategorii malusu.

Allianz, Česká pojišťovna, HVP a Uniqa nabízí v dražších variantách povinného ručení výhodu, že první škoda zaviněná pojištěným nemá vliv na bonus.

Vzhledem ke zvýhodněním, která jsou v praxi poskytována klientům, je systém bonus/malus na trhu povinného ručení značně netransparentní a nereprezentuje skutečnost. Mezi tyto zvýhodnění patří poskytování různých bonusových tolerancí, půjčování vyjetých bonusů rodinným příslušníkům nebo garance, že první škoda nebude mít vliv na bonus. Výsledkem tohoto je, že u většiny pojistných smluv na trhu jsou přiznány vysoké bonusy, přestože na ně někteří klienti nemají nárok. Jako příklad je zde v tabulce č. 4 uvedeno rozdělení pojistných smluv povinného ručení ČSOB Pojišťovny, a.s. k 31. 3. 2013. Na tomto

³ Česká pojišťovna inzeruje výši bonusu až 55 % na svých internetových stránkách. Ve Všeobecných pojistných podmínkách pro pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla ale uvádí bonus maximálně 50 %.

příkladu je vidět, že na bezmála 2/3 pojistných smluv je přiznán maximální bonus. Rozdílně od pojistných podmínek je uplatňována pouze jedna třída malusu.

Tabulka č. 4: Rozdělení smluv povinného ručení ČSOB Pojišťovny, a.s. do bonusových tříd

Bonusová třída	malus	0	1	2	3	4	5	6	7	8+
Podíl smluv	0,4 %	4,3 %	3,8 %	3,1 %	4,2 %	5,1 %	5,2 %	6,2 %	5,7 %	61,9 %

Zdroj: interní zdroje ČSOB Pojišťovny, a.s. [20]

2.11 Slevy a akční nabídky

Pro získání nových klientů, a tím zvětšení svého podílu na trhu nabízejí pojišťovny k nově uzavřeným smlouvám mnoho různých akčních slev, dáreků, nebo výhod.

Allianz oceňuje věrnost klientů. Když má klient sjednáno u této pojišťovny penzijní připojištění, životní pojištění, nebo pojištění majetku, získá klient při sjednání povinného ručení slevu 7 % za každý z těchto typů pojištění. Celkem tedy může získat slevu až 21 %. Navíc klient získá při současném sjednání povinného ručení a havarijního pojištění další slevu 5 %. Allianz také vychází vstříc řidičům, kteří nepoužívají vozidlo po celý rok. Ti si mohou pojistit jen ty měsíce, po které vozidlo provozují. Tím ušetří na pojistném bez nutnosti odhlašovat vozidlo z registru vozidel. Specialitou povinného ručení Allianz je Garance mobility. Tato služba se týká situace, kdy pojištěný řidič způsobí nehodu a vážně se při ní zraní. V tomto případě pojišťovna vyplatí až 500 000 Kč na pořízení nového vozidla a dále klientovi po dobu 10 let bude vyplácet roční rentu až 30 000 Kč. K povinnému ručení vozu získá klient navíc zdarma pojištění přípojného vozíku a motocyklu do 50 ccm. [21]

AXA stanovuje na rozdíl od většiny pojišťoven pojistné na základě výkonu motoru, nikoliv podle objemu motoru. Tento způsob se vyplatí zvláště starším řidičům, kteří provozují starší vozidla. Starší vozidla mají totiž v porovnání s novými při stejném objemu motoru nižší výkon motoru. [22]

Česká pojišťovna nabízí ke třem nejexkluzivnějším variantám povinného ručení mobilní telefon Samsung Galaxy Mini. Tento telefon klient získá po připsání první splátky pojistného na účet pojišťovny. V tomto telefonu má klient nainstalovanou aplikaci Pojišťovna, která mu poskytuje pomoc v situacích po nehodě, interaktivní mapu poboček České pojišťovny, nebo také interaktivní mapu zdravotnických ambulancí v ČR včetně

aktuálních kontaktů. Podmínkou pro získání telefonu zdarma je doba trvání povinného ručení minimálně 3 roky. Při nedodržení této podmínky hrozí klientovi smluvní pokuta od 1 500 Kč do 5 000 Kč podle skutečné délky trvání pojištění. [23]

Česká podnikatelská pojišťovna nabízí při sjednání povinného ručení slevu 5 - 15 % na havarijní pojištění, 15 % na pojištění majetku a odpovědnosti občanů. Dále nabízí možnost slevy až 15 % pro řidiče, kteří předpokládají, že nezpůsobí pojistnou událost v období 3 let od data počátku smlouvy. Dojde-li během tříletého období od vzniku smlouvy k pojistné události, klient se zavazuje pojistiteli vrátit slevu na pojistném za všechna pojistná období, v nichž byla sleva od počátku pojištění poskytnuta. Jako bonus k povinnému ručení vozidla získá klient zdarma pojištění vozíku do 750 kg nebo mopedu do 50 ccm. [24]

ČSOBP podobně jako AXA počítá cenu pojištění podle výkonu motoru. Dále nabízí slevu 5 % na povinné ručení za pojištění domácnosti, nemovitosti nebo života u této pojišťovny. Další slevu 3 % může klient získat při roční frekvenci placení pojistného. ČSOBP jako jediná pojišťovna kryje v rámci povinného ručení škody na pojištěném vozidle, a to ve variantě Premiant do limitu 5 000 Kč. [25]

Generali poskytuje slevu 20 % na povinné ručení držitelům ZTP a ZTP/P. Dále nabízí výhodu pro provozovatele nových vozidel. Konkrétně bonus ve výši 27 % za první rok provozování vozidla. Při sjednání povinného ručení má klient také slevu 5 % na havarijní pojištění. Při roční frekvenci placení má klient slevu 10 %. [26]

Hasičská vzájemná pojišťovna nabízí slevu na povinném ručení pro držitele průkazu ZTP 10 %, pro dobrovolné hasiče také 10 % a pro vozidla Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska 30 %. Slevu lze získat také za roční platbu a to ve výši 5 %. [27]

Kooperativa poskytuje podobně jako ČPP slevu pro řidiče, kteří předpokládají, že nezpůsobí pojistnou událost v období 3 let od data počátku smlouvy. Tato sleva je u této pojišťovny ve výši 15 %. Dojde-li během tříletého období od vzniku smlouvy k pojistné události, klient se zavazuje pojistiteli vrátit slevu na pojistném za všechna pojistná období, v nichž byla sleva od počátku pojištění poskytnuta. Dále může klient získat slevu 5 % za roční frekvenci placení a za další sjednané smlouvy u Kooperativy. 10% slevu mají držitelé karty ZTP a ZTP/P. Za sjednání povinného ručení může klient využít slevu na další produkty pojišťovny: 5 % na havarijní pojištění, 250 Kč na první pojistné na majetkové pojištění, až 74 % na celoroční cestovní pojištění a až 83 % na úrazové pojištění. [28]

Slavia nabízí k povinnému ručení zdarma na 1 rok základní variantu pojištění přestupků Kryštof. Dále poskytuje slevu 30 % pro invalidy (pro vozidla s úpravou řízení), 15 % pro nákladní vozidla od 3,5 t do 12 t starších 6 let, 10 % pro klienty, kteří jsou jejími fanoušky na sociální síti Facebook. Další slevu 5 % může klient získat za to, že se zaváže u svého vozidla do 3,5 t v období od 15. 10. do 15. 3. používat výhradně zimní pneumatiky. Bonus Rodina poskytuje slevu 11 % pro druhé, třetí a čtvrté vozidlo v rodině. [29]

Uniqa nabízí zdarma službu MeteoUNIQA – varování před nepříznivým počasím SMS zprávou. [30]

Wüstenrot nabízí při sjednání povinného ručení i havarijního pojištění slevu 5 % na havarijní pojištění. Slevu na povinné ručení získá klient, když má u pojišťovny jinou platnou smlouvu. A to 5 % při jedné platné smlouvě a 10 % při dvou a více platných smlouvách. Pokud klient pojišťuje u Wüstenrot více vozidel, na druhé a další má také slevu 10 %. [31]

V rámci rozšiřování služeb pro klienty a jejich pohodlí nabízí některé pojišťovny přímou likvidaci škod. V případě nehody vyřídí pojišťovna klienta úhradu škody bez ohledu na to, u které pojišťovny má povinné ručení viník nehody. Klientovi tím ušetří starosti a čas. Tuto službu nabízí Česká pojišťovna, ČPP, ČSOBP, Kooperativa a Uniqa.

2.12 Připojištění k povinnému ručení

Jednotlivé pojišťovny mají rozdílný rozsah služeb v základní nabídce povinného ručení. Jednotlivé služby nebo pojištění mohou být součástí základní nabídky nebo mohou být nabízeny formou připojištění. Pokud jsou služby k povinnému ručení sjednány jako připojištění, mají zpravidla odlišnou územní platnost a při krytí škod na pojištěném vozidle jsou sjednány se spoluúčastí.

2.12.1 Asistenční služby

Všechny pojišťovny na českém trhu nabízejí jako součást povinného ručení základní rozsah asistenčních služeb. Tento základní rozsah se u jednotlivých pojišťoven liší množstvím služeb, které jsou v rámci pojištění poskytovány a také výší limitů maximálního plnění za jednotlivé služby. Klient si může v rámci povinného ručení ovšem sjednat rozšířené asistenční služby. Některé pojišťovny nabízejí dvě a některé tři varianty rozsahu asistenčních

služeb. Rozsah služeb se rozlišuje podle toho, zda jsou tyto služby poskytovány v případě nehody, poruchy nebo v jiném případě. Limity maximálního plnění za služby se také liší podle toho, zda jsou poskytovány v České republice nebo v zahraničí. Pro zahraničí jsou zpravidla limity vyšší. Dále mají pojišťovny také rozdílné limity pro vozidla do 3,5 t a nad 3,5 t.

V případě nehody patří do asistenčních služeb následující: příjezd a odjezd asistenční služby, oprava vozidla na místě, vyproštění a manipulace s vozidlem, odtah do opravy, úschova nepojízdného vozidla, odtah do místa bydliště, doprava do místa bydliště, přespání v hotelu, náhradní automobil, přeložení nákladu, úschova vozidla, likvidace vozidla, repatriace vozidla do ČR, náhradní řidič, doprava vlakem nebo letadlem, taxi, tlumočení po telefonu, předání vzkazu, či půjčka ve finanční tísní.

V případě poruchy se většinou jedná o stejné služby jako v případě nehody. Limity pro případ poruchy jsou ale zpravidla nižší. Někdy pojišťovna zajistí pouze zorganizování potřebných služeb, ale úhrada už jde na vrub pojistníka.

Mezi další služby poskytované jako asistenční se řadí například otevření zabouchnutých dveří u vozidla, otevření a výměna zámku při zalomení klíče od vozidla, pomoc při defektu pneumatiky, nedostatečném množství provozních náplní, vybití akumulátoru, poškození elektroinstalace, poškození zámku zpátečky, vyčerpání nebo záměně paliva, nebo při ztrátě dokladů.

2.12.2 Pojištění právní ochrany

Některé pojišťovny nabízejí omezený rozsah právních asistenčních služeb v rámci balíčku asistenčních služeb. V tomto případě se jedná většinou o poskytování administrativních a právních informací souvisejících s havárií nebo odcizením vozidla a organizování asistence při jednání s policií. Pokud má klient zájem o pojišťovnou hrazenou právní pomoc v případě přestupkových nebo trestních řízení po dopravní nehodě vozidla, uvěznění po nehodě, nebo sporů s opravou, kde bylo vozidlo opravováno či garáží, kde bylo odstaveno, musí si za tyto služby připlatit. Výjimkou je povinné ručení u ČP a u Triglav, kde má klient v rámci základního balíčku i některé z těchto služeb s limitem plnění 10 000 Kč nebo 20 000 Kč u ČP a 30 000 Kč u Triglav. Jako připojištění nabízí k povinnému ručení právní ochranu 4 pojišťovny (AXA, Generali, Kooperativa, Uniqa).

Limity pro připojištění právní ochrany se pohybují mezi 100 000 Kč a 500 000 Kč. Tyto limity se vztahují na náklady na právní porady, odměnu advokáta za zastupování v občanskoprávním řízení, odměnu advokáta za obhajobu v trestním řízení, náklady na soudní řízení, náklady na vypracování znaleckého posudku, výdaje a náklady vzniklé protistraně v souvislosti se soudním řízením, pokud soud ve svém pravomocném rozhodnutí rozhodl tak, že náklady řízení je povinen uhradit pojištěný, nebo kauci za účelem vyloučení vyšetřovací vazby.

Pojišťovny většinou zajišťují tyto služby svými odbornými pracovníky. Například Uniqa ale uzavřela spolupráci s pojišťovnou D. A. S., která se na pojištění právní ochrany specializuje.

2.12.3 Úrazové pojištění

Úrazové připojištění nabízí k povinnému ručení všechny pojišťovny na českém trhu. V některých variantách je úrazové pojištění zahrnuto přímo v ceně. Lze sjednat úrazové pojištění řidiče, předních sedadel, dětí ve vozidle nebo všech přepravovaných osob ve vozidle. Rizika, která lze pojistit v úrazovém připojištění jsou smrt úrazem, trvalé následky úrazu, denní odškodné za dobu léčení úrazu, tělesné poškození následkem úrazu a denní odškodné za pobyt v nemocnici. Pojistné částky pro jednotlivá rizika se v nabídkách pojišťoven nepatrně liší. Některé pojišťovny nabízejí pouze jednu variantu pojistných částek, u některých si klient může vybrat z více variant.

2.12.4 Živelní pojištění

Připojištění na riziko živel kryje škody na pojištěném vozidle. Z tohoto důvodu se sjednává zpravidla se spoluúčastí pojištěného. Některé pojišťovny ho nabízejí jako součást povinného ručení, u některých je možnost toto riziko připojistit k povinnému ručení a u některých lze toto riziko pokrýt pouze v havarijním pojištění. Mezi živelní rizika jsou počítány vichřice, krupobití, úder blesku, povodeň, záplava, požár, výbuch, pád stromu nebo stožáru, zřícení skal, zemin nebo lavina.

2.12.5 Škody způsobené zvířetem

Pojištění pro případ škod na vozidle způsobených zvířetem lze rozdělit na dva typy. Prvním je poškození vozidla zvířetem, které kryje škody způsobené zvířetem na zaparkovaném vozidle (např. poškození, nebo zničení elektroinstalace, brzdové nebo chladicí soustavy). Druhým typem je pojištění střetu se zvířem, kdy je kryt výlučně fyzický

kontakt zvířete s jedoucím pojištěným vozidlem. Některé pojišťovny nabízí oba typy, některé pouze střet se zvířím. Někdy lze tato rizika krýt jako součást povinného ručení, u některých pojišťoven je možnost tato rizika k povinnému ručení připojistit a u některých lze tato rizika pokrýt pouze v havarijním pojištění. Jelikož se jedná o krytí škod na pojištěném vozidle, sjednává se většinou toto pojištění se spoluúčastí pojištěného.

2.12.6 Pojištění skel vozidla

Připojištění skel vozidla lze sjednat u všech pojišťoven působících na českém trhu povinného ručení. Kooperativa nabízí připojištění pouze čelního skla. U ČP, HVP, Slavia a Uniqa si klient může vybrat, zda si připojistí pouze čelní sklo nebo všechna skla na vozidle. Ostatní pojišťovny připojišťují rovnou všechna skla. Některé pojišťovny sjednávají toto pojištění se spoluúčastí a některé bez ní. Nulová spoluúčast je většinou podmíněna opravou nebo výměnou skla ve smluvním servisu pojišťovny. Klienti si mohou volit mezi různými limity pojistného plnění pro toto připojištění. Ty se na trhu pohybují mezi 5 000 Kč a 100 000 Kč.

2.12.7 Odcizení vozidla

Pro krytí rizika odcizení vozidla je u většiny pojišťoven nutné sjednání havarijního pojištění. Pouze Česká pojišťovna nabízí toto pojištění jako součást povinného ručení, a to ve variantě Premium. Kromě České pojišťovny, kde je možné sjednat riziko odcizení i jako připojištění k povinnému ručení, nabízí tuto možnost připojištění ještě Allianz a ČSOBP.

2.12.8 Náhradní vozidlo

Zapůjčení náhradního vozidla v případě nepojízdnosti pojištěného vozidla nabízí v základním rozsahu svých nejexkluzivnějších variant povinného ručení pojišťovny Allianz a Generali. Pokud je vozidlo nepojízdné v případě nezaviněné nehody, hradí zapůjčení náhradního vozidla po dobu opravy i povinné ručení České pojišťovny, ČSOB Pojišťovny a Kooperativy. Jako připojištění nabízí tuto službu Allianz, Česká pojišťovna, ČPP, ČSOBP a Kooperativa. Pojistné plnění je u některých pojišťoven limitováno pojistnou částkou a u jiných počtem dní zapůjčení vozidla.

2.12.9 Pojištění věcí ve vozidle

Pojištění zavazadel a věcí osobní potřeby se vztahuje na věci, které si pojištěný vzal na cestu a jsou jeho majetkem. Dále i o věci v majetku třetích osob, které pojištěný oprávněně

užívá i další věci, které jsou dopravovány vozidlem uvedeným v pojistné smlouvě. Toto pojištění se sjednává na riziko poškození nebo zničení zavazadel v důsledku živelné události, zničení, ztráty nebo odcizení při dopravní nehodě. Někdy je sjednáno i na riziko odcizení zavazadel umístěných ve vozidle nebo ve střešním nosiči.

V základním rozsahu povinného ručení pojišťuje osobní věci řidiče a jeho rodinných příslušníků ČSOB Pojišťovna. Připojistit lze toto riziko k povinnému ručení u téměř všech pojišťoven na trhu s výjimkou HVP a Wüstenrot. Limity pojistného plnění u tohoto pojištění se pohybují mezi 5 000 Kč a 100 000 Kč.

2.12.10 Pojištění dopravních pokut

Slavia pojišťovna nabízí produkt pojištění proti dopravním pokutám a ztrátě řidičského průkazu. Toto pojištění kryje dopravní pokuty uložené v přestupkovém řízení, pokud spolu s pokutou byl současně pojištěnému zaznamenán v registru řidičů zákonem stanovený počet bodů. Dále se pojištění vztahuje na finanční ztrátu poškozeného vzniklou v důsledku odevzdání řidičského průkazu. Připojistit lze právní služby za zastupování pojištěného v přestupkovém nebo soudním řízení, ve kterém je projednáván dopravní přestupek pojištěného.

Pojištění lze sjednat ve dvou variantách s limity plnění 100 000 Kč a 500 000 Kč. [29]

2.13 Porovnání se zahraničními trhy pojištění odpovědnosti z provozu vozidel

Jak už bylo výše uvedeno, Česká republika je členským státem systému zelených karet. Tento systém sdružuje většinu evropských zemí a stanovuje základní pravidla pro fungování pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Důležitým dokumentem, stanovujícím pravidla tohoto systému, je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. Září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (dále jen „Směrnice“) [32].

Úkolem systému zelených karet je posílení a konsolidace vnitřního trhu pojištění motorových vozidel, který má poměrně velký vliv na volný pohyb osob a vozidel. Každý

členský stát by měl přijmout veškerá vhodná opatření k zajištění toho, aby občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel byla kryta pojištěním s vhodným rozsahem pojistné ochrany.

Směrnice ukládá každému členskému státu zabezpečit, aby pojistná smlouva na základě jediného pojistného kryla podle platných právních předpisů jakoukoliv věcnou škodu nebo škodu na zdraví způsobenou provozem vozidel na území všech členských států. Členské státy se mohou odchýlit od povinnosti uzavřít pojištění odpovědnosti pro určité fyzické nebo právnické osoby a pro určité typy vozidel, nebo určitá vozidla, která mají zvláštní poznávací značku.

Každý členský stát musí zřídit národní kancelář pojistitelů, která sdružuje pojišťovny, které jsou v určitém státě oprávněny provozovat pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Tyto kanceláře často plní funkci informačního střediska. Jeho hlavní funkcí je zjišťovat, uchovávat a poskytovat vybrané údaje o pojištění odpovědnosti vozidel registrovaných na území členského státu a uchovávat a poskytovat vybrané údaje o škodních zástupcích. Národní kanceláře také většinou plní funkci orgánu pověřeného odškodněním. Jeho úkolem je poskytovat náhradu škody minimálně do výše povinného pojištění pro případ věcných škod nebo škod na zdraví způsobených nezjištěným vozidlem nebo vozidlem, u něhož nebyla splněna pojistná povinnost. Za tímto účelem je zřizován a spravován kanceláře garanční fond. Další funkcí národních kanceláří bývá provozování hraničního pojištění. Informační středisko, garanční fond a orgán pověřený odškodněním mohou být zahrnuty v činnosti národní kanceláře pojistitelů, ale není to podmínkou. Některé státy mají pro tyto funkce zřízeny samostatné orgány.

Směrnice určuje minimální částky pojistného krytí, pro něž platí povinné pojištění. U škody na zdraví činí minimální částka krytí € 1 000 000 na každého poškozeného nebo € 5 000 000 na každou škodnou událost, bez ohledu na počet poškozených. U věcné škody je stanovena minimální částka krytí € 1 000 000 na každou škodnou událost, bez ohledu na počet poškozených. Tyto částky jsou pravidelně každých pět let přezkoumávány v souladu s Evropským indexem spotřebitelských cen a automaticky upravovány.

Následující podkapitoly přibližují charakteristiky pojištění odpovědnosti z provozu vozidel ve vybraných evropských zemích.

2.13.1 Slovensko

Pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel na Slovensku má vzhledem ke společnému československému státu do roku 1993 stejný vývoj jako v České republice. Současná právní úprava platí od 1. 10. 2001 (Zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla [33]).

Pojištění odpovědnosti je povinné pro všechna motorová vozidla registrovaná ve Slovenské republice a zahraniční vozidla ze zemí, které nejsou členy systému zelené karty. Motorovým vozidlem se rozumí „*samostatné nekolejové vozidlo s vlastním pohonem alebo jiné nekolejové vozidlo bez vlastního pohonu, pro které se vydává osvědčení o evidenci vozidla nebo obdobný průkaz.*“ [33] Výjimku z povinnosti uzavřít pojištění mají motorová vozidla uložená v rezervách ministerstva obrany, armády, ministerstva vnitra, policejních složek a rezervách Programu 222 po dobu, kdy jsou uložena v těchto rezervách (pokud jsou v provozu, nejsou vyčleněna z povinnosti pojištění) a kolejová vozidla.[34]

Minimální limity pojistného plnění jsou stanoveny stejné pro všechna vozidla. Pro škody na zdraví činí limit € 5 000 000 na každou škodnou událost, u škody na majetku € 1 000 000 na každou škodnou událost.

Národní kanceláří pojistitelů je Slovenská kancelária poisťovateľov se sídlem v Bratislavě, která má 12 členů. [35] Kancelář plní funkci orgánu pro odškodnění, informačního střediska i spravuje garanční fond. [34]

2.13.2 Německo

V Německu funguje pojištění odpovědnosti z provozu vozidel od roku 1965. Současná právní úprava platí od 1. 7. 1997. Pojištění odpovědnosti je povinné pro všechna motorová vozidla včetně přívěsů. Výjimku z pojištění mají vládní vozidla, vozidla s maximální rychlostí nepřesahující 6 km/h a stroje s vlastním pohonem s maximální rychlostí do 20 km/h pod podmínkou, že nepodléhají předpisům o koncesní činnosti. [34]

Minimální limity krytí jsou stanoveny pro škody na zdraví € 2 500 000 na každou osobu a současně € 7 500 000 na každou škodnou událost. Pro vozidla s více než 9 místy k sezení používané k přepravě osob se limit navyšuje o € 50 000 za 10. a každé další sedadlo až do 80. sedadla. Pro každé sedadlo nad 80 se limit navyšuje o € 25 000 na sedadlo. Pro škody na majetku je stanoven limit € 500 000 na každou osobu. Pro vozidla s více než 9 místy k sezení používané k přepravě osob se limit navyšuje o € 250 za 10. a každé další sedadlo až

do 80. sedadla. Pro každé sedadlo nad 80 se limit navyšuje o € 125 na sedadlo. Pro následné škody je stanoven limit € 50 000. Pro vozidla s více než 9 místy k sezení používané k přepravě osob se limit navyšuje o € 500 za 10. a každé další sedadlo až do 80. sedadla. Pro každé sedadlo nad 80 se limit navyšuje o € 250 na sedadlo. [34]

Národní kanceláři pojistitelů je Deutsches Büro Grüne Karte e. V. se sídlem v Berlíně, která má 130 členů. Funkci orgánu pro odškodnění a garančního fondu zastává Verkehrshilfe e.V. se sídlem v Berlíně. Jako informační centrum funguje GDV Dienstleistungs – GmbH & Co.KG se sídlem v Hamburgu. [34]

2.13.3 Velká Británie

Ve Velké Británii je pojištění odpovědnosti z provozu vozidel platné od roku 1930. Současná právní úprava platí od 31. 12. 1988. Povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti platí pro každé motorové vozidlo používané na veřejné komunikaci. Výjimku z této povinnosti mají vozidla samosprávy, policie a armádních sil, sekačky a jízdní kola na elektrický pohon. [34]

Pojistné krytí škod na zdraví je uzavíráno jako bezlimitní. Pro škody na majetku je limit pojistného krytí stanoven na £ 1 000 000 za každou škodnou událost. Stejně limity platí pro pojištění všech vozidel. [34]

Národní kanceláři pojistitelů je Motor Insurers' Bureau se sídlem v Milton Keynes, která funguje i jako orgán pro odškodnění, garanční fond a informační středisko. Kancelář má 103 členů. [34]

2.13.4 Španělsko

Ve Španělsku funguje pojištění odpovědnosti z provozu vozidel od roku 2004. Současná právní úprava platí od 2. 8. 2007 (s výjimkou odstavce 4 odkazujícím na minimální limity pojistného plnění, ten platí od 1. 1. 2008). Pojištění odpovědnosti je povinné pro všechna motorová vozidla včetně motocyklů o objemu 50ccm a přívěsů. Výjimky jsou uděleny zemědělským a průmyslovým vozidlům, která se nepohybují po veřejných komunikacích.

Minimální limity krytí pro všechna vozidla jsou stanoveny pro škody na zdraví € 70 000 000 a pro škody na majetku € 15 000 000 na každou škodnou událost.

Národní kanceláři pojistitelů je Oficina Española de Aseguradores de Automóviles. Členy kanceláře je 92 pojišťoven. Orgánem pro odškodnění je Compañía Española de Aseguradores de Automóviles. Funkci garančního fondu a informačního střediska plní Consorcio de Compensación de Seguros. Všechny orgány sídlí v Madridu. [34]

3 MARKETINGOVÝ PRŮZKUM V OBLASTI POVINNÉHO RUČENÍ

3.1 Předmět a cíle marketingového průzkumu

Předmětem marketingového průzkumu byly faktory ovlivňující klienty při sjednávání povinného ručení a distribuční kanály tohoto trhu. Cílem výzkumu bylo určení důležitosti vybraných faktorů při výběru povinného ručení z pohledu různých skupin klientů a preference jednotlivých distribučních kanálů.

3.2 Specifikace potřebných informací a identifikace jejich zdrojů

Potřebnými informacemi pro splnění cíle průzkumu byly demografické a socioekonomické charakteristiky jednotlivých respondentů a faktory, které je ovlivňují při sjednávání povinného ručení.

Pro získání potřebných informací byla zvolena metoda písemného a elektronického dotazování formou dotazníku.

Byl vytvořen dotazník obsahující 10 otázek. Tento dotazník je přílohou č. 3 této práce. První část dotazníku obsahující 6 otázek se týkala členění respondentů do skupin podle vlastnictví automobilu, pohlaví, věku, nejvyššího dokončeného vzdělání, hlavní ekonomické aktivity a čistého měsíčního příjmu. Druhá část dotazníku se zabývala preferencemi při výběru povinného ručení. Tato část obsahovala 4 otázky týkající se způsobu sjednání, frekvence placení, nejdůležitějších faktorů rozhodujících o výběru povinného ručení a případné absence nějaké služby nebo připojištění u povinného ručení.

Dotazník byl vyplňován dvěma způsoby. První způsob vyplnění byl elektronický. Dotazník byl umístěn na webové adrese <http://jj-webdesign.cz/doc/VL-DP-FO.php>. Odkaz na toto umístění dotazníku byl šířen pomocí e-mailových zpráv a sociální sítě Facebook technikou sněhové koule. Tzn., že byl odkaz nejprve rozeslán mezi známé autora s žádostí o vyplnění dotazníku a jeho přeposlání dalším lidem. Druhým způsobem bylo vyplnění vtištěné formy dotazníku.

3.3 Zpracování a analýza informací

Šetření se zúčastnilo celkem 141 respondentů. Na základě odpovědí na otázky v dotazníku byli rozděleni podle demografických a sociálních charakteristik, byly určeny preferované způsoby sjednání povinného ručení, frekvence placení pojistného, faktory rozhodující o výběru povinného ručení, a zda respondentům chybí nějaká služba nebo připojištění v nabídce povinného ručení. Tabulka s odpověďmi jednotlivých respondentů je uvedena v příloze č. 4 této práce.

3.3.1 Rozdělení podle demografických a socioekonomických charakteristik

Z celkového počtu účastníků dotazníkového šetření vlastní 90,8 % ve své domácnosti automobil. Zbýlých 9,2 % automobil nemá. V budoucnosti si jej ale můžou pořídit, a proto jsou důležité i odpovědi těchto respondentů.

Anketní lístek vyplnilo 79 mužů a 62 žen. Procentuálně vyjádřeno bylo 56 % respondentů muži a 44 % ženy.

Rozložení respondentů podle věku do šesti skupin ukazuje tabulka č. 5. Nejpočetnější skupinou byli účastníci ve věku 25 až 35 let. Naopak nejméně zastoupení byli lidé starší 65 let.

Tabulka č. 5: Věkové složení respondentů dotazníku

Věková skupina	Počet respondentů	Procentuální podíl (v %)
Méně než 25 let	37	26,2
25 – 35 let	43	30,5
36 – 45 let	25	17,7
46 – 55 let	23	16,3
56 – 65 let	7	5,0
Více než 65 let	6	4,3

Zdroj: marketingový průzkum

Dalším kritériem pro rozdělení respondentů do skupin bylo nejvyšší dokončené vzdělání. Dva respondenti označili základní vzdělání jako nejvyšší dokončené, 9 respondentů označilo vyučen/vyučena, 48 účastníků ankety uvedlo středoškolské vzdělání a 82 respondenti uvedli vysokoškolské vzdělání.

Jako svou hlavní ekonomickou aktivitu uvedlo 67 účastníků průzkumu zaměstnanecký poměr, 32 účastníků studium, 24 respondentů podnikalo a 18 uvedlo, že jsou ekonomicky neaktivní (např. nezaměstnaný/á, na mateřské dovolené, žena/muž v domácnosti, důchodce).

Z hlediska výše čistého měsíčního příjmu tvořili největší podíl odpovědí lidé s příjmem do 10 000 Kč. Naopak nejméně byli zastoupeni lidé s příjmem mezi 10 001 Kč a 15 000 Kč. Rozdělení respondentů podle příjmu je uvedeno v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6: Složení respondentů dotazníku podle čistého měsíčního příjmu

Čistý měsíční příjem (v Kč)	Počet respondentů	Procentuální podíl (v %)
0 – 10 000	43	30,5
10 001 – 15 000	13	9,2
15 001 – 20 000	25	17,7
20 001 – 25 000	17	12,1
Více než 25 000	30	21,3
Příjem neuveden	13	9,2

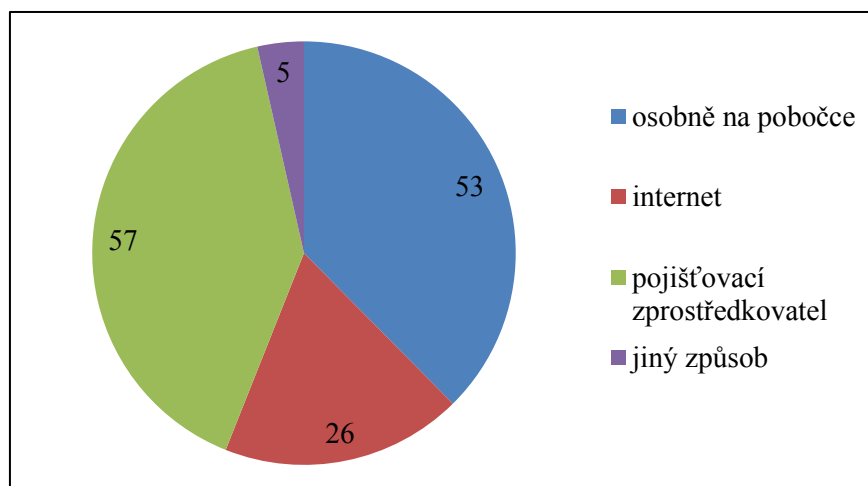
Zdroj: marketingový průzkum

Podíl jednotlivých skupin ve vzorku získaného tímto marketingovým průzkumem neodpovídá podílu těchto skupin v populaci České republiky. [36] Výsledky získané tímto průzkumem jsou proto reprezentativní pro okruh známých autora a jejich známých, kteří se průzkumu zúčastnili. Závěry vyvozené z průzkumu nezastupují spolehlivě celou populaci České republiky.

3.3.2 Způsob sjednání povinného ručení

V otázce číslo 7 v dotazníku vybírali respondenti pro ně nejvhodnější způsob sjednání povinného ručení. Mohli volit mezi sjednáním osobně na pobočce pojišťovny, online sjednáním prostřednictvím internetu, sjednáním přes pojišťovacího zprostředkovatele (pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř) nebo jiným způsobem sjednání, který mohli blíže popsat.

Obrázek č. 9: Způsoby sjednání povinného ručení (v počtech respondentů)

Zdroj: marketingový průzkum

Četnost jednotlivých způsobů sjednání povinného ručení popisuje obrázek č. 9. Nejčastěji označili respondenti možnost sjednání přes pojišťovacího zprostředkovatele, tuto možnost zvolilo 40,4 % respondentů. Srovnatelný počet účastníků ankety preferuje uzavření smlouvy osobně na pobočce pojišťovny, konkrétně 37,6 %. 18,4 % účastníků vybralo možnost sjednání přes internet. Zbýlých 3,5 % volí jiný způsob sjednání. Mezi jinými způsoby bylo třikrát vyplněno sjednání při koupi vozu přímo u prodejce, jednou přes známého v pojišťovně a jeden respondent uvedl, že způsob sjednání není důležitý.

3.3.3 Frekvence placení pojistného

Výzkum se také zabýval frekvencí placení pojistného. Účastníci dotazníku mohli vybrat roční, pololetní, čtvrtletní nebo měsíční četnost placení. Všech 141 respondentů označilo roční četnost placení.

3.3.4 Faktory rozhodující o výběru povinného ručení

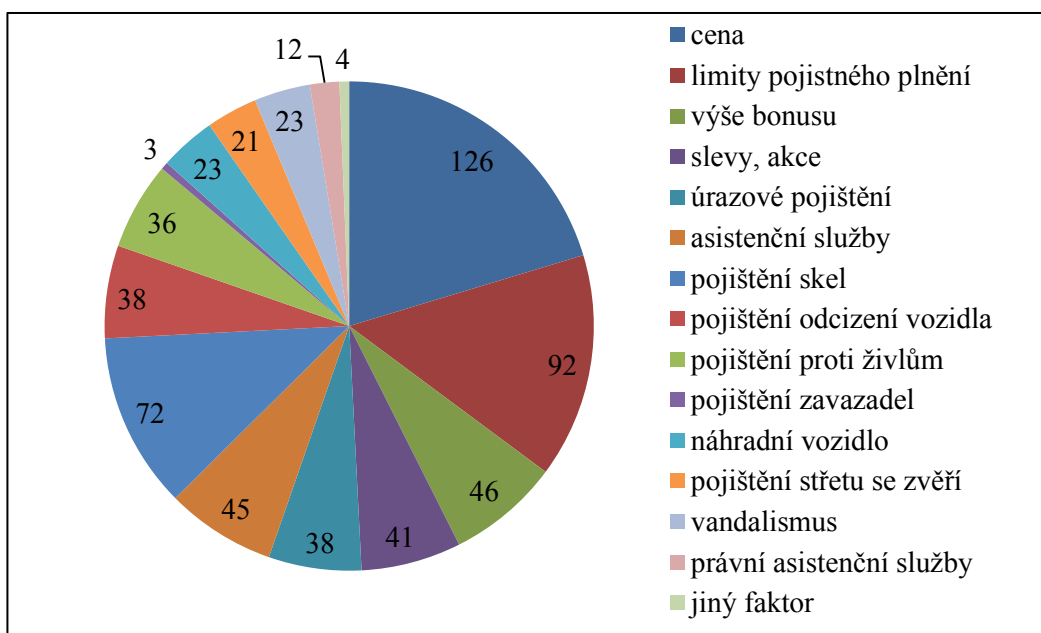
Nejdůležitější část výzkumu se zabývala faktory, které jsou vnímány jako rozhodující pro výběr konkrétní nabídky povinného ručení. Respondenti mohli označit jeden nebo více faktorů. V případě, že vybrali více faktorů, očíslovali každý z nich podle důležitosti. Znamka 1 znamenala nejdůležitější faktor, známka 9 nejméně důležitý z vybraných.

V nabídce bylo celkem 15 faktorů: cena povinného ručení (pojistné), výše limitů pojistného plnění, výše bonusu za bezeškodný průběh předchozího pojištění, slevy a akční nabídky, pojištění úrazu, rozsah asistenčních služeb, pojištění skel vozidla, pojištění odcizení vozidla, pojištění poškození vozidla živly, pojištění zavazadel, pojištění náhradního vozidla, pojištění střetu se zvěří, pojištění proti vandalismu, pojištění právních asistenčních služeb a jiný faktor, který mohli respondenti popsat.

Nejčastěji označovaným faktorem byla cena. Tu označilo 126 respondentů, což představuje 89,4 %. Druhým nejčastěji označovaným faktorem byla výše limitů pojistného plnění, tu označilo 65,2 % lidí. Třetím faktorem, který označila za důležitý více než polovina účastníků průzkumu, bylo pojištění skel vozidla, konkrétně 51,1 % účastníků. Pro přibližně třetinu respondentů je důležitá výše bonusů za bezeškodný průběh a rozsah asistenčních služeb. Více než čtvrtině účastníků dotazníku záleží také na slevách a akčních nabídkách, úrazovém pojištění, pojištění odcizení vozidla a pojištění proti živlům. Na 16,3 % vyplněných dotaznících bylo za důležité označeno pojištění náhradního vozidla a pojištění proti vandalismu. Právní asistenci považuje za důležitou při svém výběru povinného ručení 8,5 %

odpovídajících a pojištění zavazadel 2,1 %. Jiný faktor než ty, které byly uvedeny v nabídce, označilo za důležitý 2,8 % respondentů. Jako důležité faktory uvedli rychlé a seriózní jednání pojišťovny, pověst pojistitele, obsah základního balíčku pojištění a havarijní pojištění. Počty označení jednotlivých faktorů jsou znázorněny na obrázku č. 10.

Obrázek č. 10: Počet označení faktorů důležitých při výběru povinného ručení

Zdroj: marketingový průzkum

3.3.5 Absence služeb nebo připojištění k povinnému ručení

Čtyři účastníci průzkumu se vyjádřili, že jim chybí některá služba nebo připojištění v nabídce povinného ručení pojišťoven. Jeden z respondentů by uvítal lepší přehled o dostupných bonusech, které pojišťovny poskytují. Další by si ve smlouvě o povinném ručení rád připojistil odpovědnost za škody z občanského života. Třetí názor se týkal likvidace pojistných událostí a zněl: „Aby si pojišťovny jezdili k nehodám a pak neotravovali klienty při zjišťování viníka nehody!“ Tuto službu už částečně některé pojišťovny nabízí jako tzv. přímou likvidaci, pojištění bez starostí, pojištění bez povinností nebo direct settlement. Jeden účastník průzkumu napsal, že mu chybí allrisk pojištění. Toto je nabízeno v rámci havarijního pojištění.

3.4 Zhodnocení důležitých faktorů při výběru povinného ručení bodovací metodou

Respondenti v průzkumu označovali faktory, které jsou pro ně důležité a rozhodující při výběru povinného ručení. Každému označenému faktoru přiřazovali důležitost. Nejdůležitější faktor označovali číslem 1, méně důležité vyššími čísly. Nejméně důležitý faktor z vybraných byl označen číslem 9.

Pro účely zhodnocení bodovací metodou bylo při každém označení určitého faktoru číslem 1 přiřazeno tomuto faktoru 9 bodů, při označení číslem 2 pak 8 bodů až při označení číslem 9 byl přiřazen 1 bod. Pokud konkrétní faktor účastník šetření neoznačil jako důležitý, dostal 0 bodů.

Podle tohoto postupu je nejdůležitějším faktorem při výběru povinného ručení cena. Bylo pro ni 22,3 % všech bodů udělených v průzkumu. S poměrně velkým odstupem byly druhým nejdůležitějším faktorem limity pojistného plnění. Třetí místo patří pojištění skel vozidla. Nejméně důležitými faktory byly podle průzkumu právní asistenční služby a pojištění zavazadel. Počty bodů pro všechny faktory a podíl z celkového počtu udělených bodů zobrazuje tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Bodové hodnocení faktorů důležitých při výběru povinného ručení

Faktor	Počet bodů	Podíl z celkového počtu bodů (v %)
Cena (pojistné)	1059	22,3
Limity pojistného plnění	751	15,8
Pojištění skel vozidla	540	11,4
Bonus za bezeškodný průběh	350	7,4
Rozsah asistenčních služeb	333	7,0
Pojištění úrazu	306	6,4
Slevy, akční nabídky	289	6,1
Pojištění odcizení	282	5,9
Pojištění proti živlům	254	5,3
Pojištění náhradního vozidla	161	3,4
Pojištění vandalismu	153	3,2
Pojištění střetu se zvěří	145	3,1
Právní asistenční služby	77	1,6
Jiný faktor	33	0,7
Pojištění zavazadel	21	0,4

Zdroj: marketingový průzkum

3.5 Důležitost faktorů z pohledu různých skupin klientů

Pomocí dotazníku byli respondenti rozděleni do různých skupin v závislosti na pohlaví, věku, vzdělání, ekonomické aktivity a příjmu. Tato část práce ukazuje rozdíly ve vnímání důležitosti jednotlivých faktorů mezi různými skupinami respondentů. Podrobné tabulky s průměrnými hodnotami u všech faktorů pro všechny skupiny respondentů jsou uvedeny v příloze č. 5.

3.5.1 Důležitost faktorů v závislosti na pohlaví

Pro muže i pro ženy je nejdůležitějším faktorem cena. Muži tomuto faktoru přiřadili průměrně 7,59 bodu, ženy pak 7,4 bodu. Obě pohlaví zařadili na druhé místo limity pojistného plnění. Ty jsou o 0,42 bodu důležitější pro ženy. Třetí místo obsadilo pojištění skel vozidla. Rozdíl v důležitosti tohoto faktoru je nepatrný (0,1 bodu). Na čtvrté místo zařadili muži bonusy za bezeškodný průběh, kdežto ženy jako čtvrté nejdůležitější označili asistenční služby (ty u mužů obsadily páté místo a dávali jim průměrně o 0,51 bodu méně). Velký rozdíl je ve vnímání důležitosti pojištění proti odcizení. U žen je tento faktor na pátém místě, u mužů až na devátém. Rozdíl v průměrně přiřazených bodech je 0,63 bodu.

Bodově největší rozdíl mezi muži a ženami ve vnímání důležitosti byl u pojištění proti vandalismu. Muži se více obávají tohoto rizika a v průzkumu toto vyjádřili průměrnými body vyššími o 0,93 bodu než ženy. Z průzkumu vyplývá, že obě pohlaví vnímají důležitost jednotlivých faktorů velmi podobně. Rozdíly v přiřazovaných bodech nejsou nikterak velké, největší rozdíl ve vnímání je vyjádřen necelým jedním bodem.

3.5.2 Důležitost faktorů v závislosti na věku

Všechny věkové skupiny označily jako nejdůležitější faktor cenu povinného ručení. Pouze u skupiny 56 – 65 let se tento faktor dělil o první místo s limity pojistného plnění. Tato skupina hodnotila cenu průměrně nejvíce body (8,43). Naopak nejmenší průměrné bodové ohodnocení (6,56) přidělila ceně skupina ve věku 36 – 45 let. Na druhé místo zařadila většina skupin limity pojistného plnění, pouze u skupiny 25 – 35 let skončily limity na třetím místě. Nejvíce bodů (8,43) měly limity od respondentů ve věku 56 – 65 let, nejméně pak od respondentů ve věku 25 – 35 let (4,7). Pojištění skel považují za důležitější spíše mladší skupiny. Skupina 25 – 35 let ho hodnotila průměrně 4,84 bodu, naopak skupina 56 – 65 let pouze 1,14 bodu (což v této skupině řadí pojištění skel až na 10. místo). Trend zvyšování důležitosti s věkem se ukázal u bonusů za bezeškodný průběh. Nejmladší skupina je zařadila

na deváté místo s průměrnými 1,16 bodu. Naopak respondenti nad 65 let považují bonusy za třetí nejdůležitější s hodnocením 6,17 bodu. S věkem roste také důležitost dalšího faktoru, a to asistenčních služeb. Nejmladší skupina je hodnotila 1,32 bodu a nejstarší 5,5 bodu.

Rozdíly ve vnímání skupin rozdělených podle věku jsou poměrně výrazné. Největší rozpětí je ve vnímání důležitosti bonusů za bezeškodný průběh. S věkem důležitost tohoto faktoru stoupá. Pro nejstarší skupinu je o 5,01 bodu důležitější než pro nejmladší respondenty. Druhý největší rozdíl byl u důležitosti asistenčních služeb. Podobně jako u bonusů roste důležitost s věkem, rozdíl mezi nejmladší a nejstarší skupinou je zde 4,18 bodu. Velký rozdíl byl zaznamenán také u pojištění úrazu. Průměrné hodnocení u skupiny 56 – 65 let je 5,14 bodu, u skupiny 36 – 45 let 1,36 bodu. Důležitost výše limitů pojistného plnění se pohybuje v rozmezí 3,73 bodu a platí, že pro starší respondenty je tento faktor důležitější. Vnímání pojištění skel vozidla je u věkových skupin také rozdílné. Pro účastníky ve věku 25 až 35 let je o 3,7 bodu důležitější než pro účastníky ve věku 56 až 65 let.

3.5.3 Důležitost faktorů v závislosti na vzdělání

Na hodnocení rozdílů mezi skupinami s různým dosaženým vzděláním má vliv malý počet respondentů se základním vzděláním a vyučených.

Pro všechny skupiny je velmi důležitá cena pojištění. Respondenti se základním vzděláním označili za důležité ještě pojištění proti živlům (8 bodů), limity pojistného plnění (4,5 bodu) a pojištění pro případ poškození vozidla zvířetem (4,5 bodu). Respondenti s výučním listem považují za nejdůležitější připojištění skel vozidla (průměrně 7 bodů). Dále pak považují za rozhodující cenu pojištění (6,33 bodu), akční nabídky (4 body), limity pojistného plnění (3,56 bodu) a bonusy za bezeškodný průběh (3,44 bodu).

Středoškolsky vzdělaní respondenti vyhodnotili jako pět nejdůležitějších faktorů tyto: cena (7,38 bodu), limity pojistného plnění (5,48 bodu), pojištění skel vozu (3,73 bodu), bonus za předchozí průběh pojištění (3,27 bodu) a akční nabídky (2 body). Vysokoškolsky vzdělaní účastníci šetření určili následující pořadí nejdůležitějších faktorů: cena (7,79 bodu), limity pojistného plnění (5,46 bodu), pojištění skel vozidla (3,63 bodu), asistenční služby (2,74 bodu), úrazové připojištění (2,37 bodu).

Pro respondenty s vyšším vzděláním jsou důležitější limity pojistného plnění, asistenční služby, odcizení vozidla, pojištění vandalismu a právní asistence. Lidé s nižším

vzděláním považují za důležitější slevy a akční nabídky, pojištění skel, živelní pojištění a pojištění střetu se zvěří.

3.5.4 Důležitost faktorů v závislosti na ekonomické aktivitě

U všech skupin respondentů rozdělených podle ekonomické aktivity vyšla jako nejdůležitější faktor cena pojištění. Body průměrně přiřazené tomuto faktoru jednotlivými skupinami se pohybovali v rozmezí 7,0 až 7,91 bodu. Pro zaměstnance, podnikatele a studenty je druhým nejdůležitějším faktorem výše limitů pojistného plnění (hodnoceno 5,25 až 5,67 bodu) a třetím nejdůležitějším připojištění skel vozidla (3,44 až 4,29 bodu). Ekonomicky neaktivní respondenti dosadili na druhé místo připojištění skel vozidla (4,89 bodu) a na třetí místo bonusy za bezeškodný průběh (4,17 bodu). Jako čtvrté nejdůležitější považuje tato skupina limity pojistného plnění (3,89 bodu). Mimo studentů označili všechny skupiny za poměrně důležité asistenční služby. Studenti mají zase proti ostatním vysoko na žebříčku důležitosti úrazové připojištění.

Největší bodové rozmezí (2,11 bodu) mezi skupinami je u bonusů za bezeškodný průběh. Toto rozmezí je způsobeno především výrazně vyšší důležitostí tohoto faktoru pro ekonomicky neaktivní respondenty proti zbylým třem skupinám. Na druhou stranu limity pojistného plnění považují ekonomicky neaktivní na méně důležité než je tomu u ostatních skupin (rozdíl mezi ekonomicky neaktivními a zaměstnanci činí 1,78 bodu). Větší bodové rozdíly (1,45 bodu) jsou i ve vnímání důležitosti pojištění skel vozidla. Na akční nabídky slyší výrazněji méně zaměstnanci než ostatní skupiny, což je vyjádřeno bodovým rozmezím 1,3 bodu.

3.5.5 Důležitost faktorů v závislosti na výši příjmu

Cenu pojištění označili jako nejdůležitější faktor všechny skupiny respondentů rozdělené podle výše příjmu. Nejméně bodů jí přiřadila skupina s největším příjmem a nejvíce skupina s druhým největším příjmem. Rozdíl byl ale pouze 0,91 bodu. I na druhém nejdůležitějším faktoru se shodly všechny skupiny a jsou jím limity pojistného plnění. Třetím nejdůležitějším faktorem je u třech skupin (0 – 10 000 Kč, 15 001 – 20 000 Kč a nad 25 000 Kč) připojištění skel, u skupiny s příjmem 10 001 – 15 000 Kč pak bonus za bezeškodný průběh a u skupiny s příjmem 20 001 Kč – 25 000 Kč akční nabídky. Faktory na dalších místech v pořadí důležitosti už jsou u jednotlivých skupin různé. Ani u jednoho faktoru průzkum neukazuje, že by s rostoucím příjmem rostla (nebo naopak klesala) jeho důležitost. Výše příjmu tedy nemá velký vliv na výběr povinného ručení.

Největší bodové rozmezí mezi jednotlivými skupinami ukázal průzkum u těchto faktorů: limity pojistného plnění (rozmezí 2,85 bodu), úrazové připojištění (2,24 bodu), akční nabídky (2,19 bodu), připojištění skel vozidla (2,17 bodu) a asistenční služby (2,15 bodu).

4 NÁVRHY A VYHODNOCENÍ TRHU POVINNÉHO RUČENÍ V ČR NA ZÁKLADĚ MARKETINGOVÉHO PRŮZKUMU

4.1 Shrnutí výsledků marketingového průzkumu

Marketingového průzkumu se zúčastnilo 141 respondentů. Tito byli rozděleni podle pohlaví, věku, nejvyššího dokončeného vzdělání, ekonomické aktivity a čistého měsíčního příjmu. Hlavním cílem průzkumu bylo zjistit, které faktory jsou vnímány jako nejdůležitější a rozhodující při výběru povinného ručení u celého zkoumaného vzorku respondentů a u jednotlivých skupin podle zkoumaných charakteristik.

Vzorek všech účastníků ankety označil za nejdůležitější faktor cenu povinného ručení, za druhý nejdůležitější faktor výši limitů pojistného plnění a za třetí nejdůležitější faktor pojištění skel vozidla. Podrobné pořadí všech faktorů je uvedeno v tabulce č. 7 na straně 70 této práce.

Cena povinného ručení byla označena jako nejdůležitější faktor všemi skupinami respondentů podle všech zkoumaných charakteristik. U jediné skupiny, u respondentů ve věku 56 až 65 let, byla za stejně důležitý faktor jako cena označena výše limitů pojistného plnění. Jako druhý nejdůležitější faktor označila většina skupin výši limitů pojistného plnění. Pouze tři skupiny označily jako druhý nejdůležitější jiný faktor než limity pojistného plnění, a to respondenti ve věku 25 až 35 let, respondenti s výučním listem a ekonomicky neaktivní respondenti. Rozdíly ve vnímání důležitosti dalších faktorů u jednotlivých skupin jsou uvedeny níže v této kapitole.

Největší rozdíl mezi muži a ženami ve vnímání důležitosti byl u faktorů pojištění proti vandalismu (důležitější pro muže o 0,93 bodu), pojištění odcizení (důležitější pro ženy o 0,63 bodu) a asistenční služby (důležitější pro ženy o 0,51 bodu). Lze ale konstatovat, že rozdíly ve vnímání důležitosti faktorů mezi muži a ženami nejsou statisticky významné, o čemž svědčí největší rozdíl menší než 1 bod.

Rozdíly ve vnímání skupin rozdělených podle věku jsou větší než mezi pohlavími. U ceny povinného ručení je největší rozdíl mezi skupinami 1,87 bodu. Vnímání důležitosti výše limitů pojistného plnění se pohybuje v rozmezí 3,73 bodu a platí, že pro starší respondenty je tento faktor důležitější. Pojištění skel vozidla je pro účastníky ve věku 25 až 35 let o 3,7 bodu důležitější než pro účastníky ve věku 56 až 65 let. Největší rozdíl

v důležitosti byl zaznamenán u bonusů za bezeškodný průběh. S věkem důležitost tohoto faktoru stoupá. Pro nejstarší skupinu je o 5,01 bodu důležitější než pro nejmladší respondenty. Stejně jako u bonusu stoupá s věkem i důležitost asistenčních služeb. Rozdíl mezi nejmladší a nejstarší skupinou je zde 4,18 bodu. Starší respondenti považují za důležitější ještě úrazové pojištění a slevy a akční nabídky. U dalších faktorů už jsou rozdíly menší.

Hodnocení skupin podle nejvyššího dokončeného vzdělání je do značné míry ovlivněno malým počtem respondentů se základním vzděláním a s výučním listem. Ze získaných informací vyplývá, že limity pojistného plnění jsou důležitější pro respondenty s vyšším vzděláním. Dalšími faktory důležitějšími pro respondenty s vyšším vzděláním jsou asistenční služby, odcizení vozidla, pojištění vandalismu a právní asistence. Lidé s nižším vzděláním považují za důležitější slevy a akční nabídky, pojištění skel, živelní pojištění a pojištění střetu se zvěří.

Rozdělení respondentů do skupin podle jejich ekonomické aktivity ukázalo následující rozdíly ve vnímání důležitosti faktorů. Cena je nejdůležitějším faktorem pro všechny skupiny. Nejvíce bodů ji přiřadili studenti a nejméně (o 0,91 bodu) ekonomicky neaktivní respondenti. Ekonomicky neaktivní respondenti přiřadili proti ostatním skupinám výrazně nižší důležitost limitům pojistného plnění (v průměru o 1,6 bodu) a naopak vyšší důležitost bonusům za bezeškodný průběh (v průměru o 1,91 bodu). Zaměstnanci dali výrazněji méně bodů slevám a akčním nabídkám. U vnímání asistenčních služeb je největší rozdíl mezi studenty (1,75 bodu) a podnikateli (3,13 bodu). Rozdíl 1,45 bodu je ve vnímání důležitosti pojištění skel mezi ekonomicky neaktivními (4,89 bodu) a studenty (3,44 bodu). Rozdíly ve vnímání důležitosti ostatních faktorů nebyly výrazným způsobem odlišné.

Mezi skupinami rozdělenými podle výše čistého měsíčního příjmu byl největší rozdíl ve vnímání důležitosti limitů pojistného plnění. Výrazně důležitější je tento faktor pro příjmovou skupinu 10 001 – 15 000 Kč (7,08 bodu), naopak nejméně pro skupinu s příjmem pod 10 000 Kč (4,23 bodu). Výraznější rozmezí přiřazených bodů je dále u faktorů úrazové pojištění (rozmezí 2,24 bodu), slevy a akční nabídky (rozmezí 2,19 bodu), pojištění skel (rozmezí 2,17 bodu), asistenční služby (rozmezí 2,15 bodu), bonus za bezeškodný průběh (rozmezí 1,93 bodu), pojištění střetu se zvěří (rozmezí 1,59 bodu), pojištění vandalismu (rozmezí 1,56 bodu) a náhradní vozidlo (rozmezí 1,53 bodu). Je zajímavé, že vnímání důležitosti faktorů není ani u jednoho faktoru přímo ani nepřímo úměrné výši příjmů.

Tabulky s průměrnými hodnotami důležitosti pro jednotlivé skupiny je uvedena v příloze č. 5 této práce.

4.2 Zhodnocení modelových nabídek povinného ručení

Byly vytvořeny tři modelové poptávky po povinném ručení, které byly zhodnoceny na základě výsledků marketingového průzkumu. Poptávky byly vytvořeny s odlišnými požadavky a hodnotícími kritérii. Nabídky pojišťoven byly zhodnoceny podle požadovaných kritérií, která se v průzkumu ukázala jako nejdůležitější a rozhodující při výběru povinného ručení. Vzorová nabídka pojištění je přílohou č. 6 této práce.

4.2.1 Modelový klient 1

Modelový klient 1 se narodil v roce 1978, bydlí v Chocni, PSČ 565 01. Nemá vyjetý žádný bonus za předchozí průběh pojištění. Požadoval nabídku pojištění pro vůz Škoda Octavia 1.9 TDI, rok výroby 2002, objem motoru 1896 cm³, výkon motoru 66 kW.

Klient poptával základní limity pojistného plnění. Jediným hodnotícím kritériem byla cena povinného ručení. Požadavek na nabídku pojištění byl rozeslán e-mailem s informací, že klient uzavře smlouvu o povinném ručení na pobočce pojišťovny. Frekvence placení byla požadována roční.

Tabulka č. 8: Zhodnocení nabídek – klient 1

Pojišťovna	Roční pojistné v Kč	Pořadí
Triglav pojišťovna	2 657	1.
AXA pojišťovna	3 100	2.
Wüstenrot pojišťovna	4 160	3.
ČSOB Pojišťovna	4 261	4.
Slavia pojišťovna	5 465	5.
Allianz pojišťovna	5 839	6.
Česká pojišťovna	6 865	7.
Česká podnikatelská pojišťovna	7 043	8.
Uniq pojišťovna	7 165	9.
Hasičská vzájemná pojišťovna	7 251	10.
Generali Pojišťovna	9 308	11.
Kooperativa pojišťovna	10 237	12.

Zdroj: autor na základě nabídek pojišťoven

Nabídky zaslané pojišťovnami byly na základní limity pojistného plnění. ČSOBP má tyto limity 44/35, všechny ostatní pojišťovny 35/35. Jediným hodnotícím kritériem byla výše pojistného. V tabulce č. 8 jsou nabídky pojišťoven seřazeny podle tohoto kritéria. Nejlevnější nabídku předložila Triglav pojišťovna s ročním pojistným o 443 Kč nižším než druhá nejnížší

nabídka od AXA. Třetí nejlevnější nabídka od Wüstenrot byla o 1 060 Kč dražší než nabídka od AXA. Nejdražší nabídky předložily Generali (o 6 651 Kč dražší než nejlevnější) a Kooperativa (o 7 580 Kč dražší než nejlevnější). Zajímavý je velký rozdíl v pojistném jednotlivých nabídek. Nejdražší pojistné bylo téměř čtyřikrát vyšší než nejlevnější. Na tomto příkladu je vidět, že pojišťovny mají velmi rozdílně nastaveny základní sazby pojistného bez použití bonusu za předchozí průběh pojištění. Na tyto rozdíly mají vliv především cílové skupiny klientů jednotlivých pojišťoven na základě segmentace.

4.2.2 Modelový klient 2

Modelový klient 2 se narodil v roce 1989, bydlí v Pardubicích, PSČ 530 02. Má vyjetý bonus 25 měsíců za předchozí průběh pojištění. Požadoval nabídku pojištění pro vůz Škoda Fabia 1.2 HTP, rok výroby 2010, objem motoru 1198 cm³, výkon motoru 44 kW.

Klient poptával limity pojistného plnění 50/50 nebo vyšší a připojištění všech skel vozidla na částku 5 000 Kč. Hodnotícími kritérii byla cena povinného ručení, výše limitů pojistného plnění a připojištění skel vozidla. Podmínkou bylo sjednání smlouvy přes internet. Frekvence placení byla požadována roční.

Podmínku sjednání přes internet nesplňuje AXA. Z tohoto důvodu nebyla její nabídka v tomto modelovém případě hodnocena. Všechny ostatní pojišťovny tento způsob sjednání pojistné smlouvy umožňují.

Byly požadovány limity pojistného plnění 50/50 nebo vyšší. Tuto podmínku splňují všechny hodnocené pojišťovny. Přesnou výši pojistných limitů 50/50 nabízí ČP a ČPP, 60/50 nabízí Uniqa, 60/60 nabízí ČSOBP, 70/70 nabízí Generali, HVP, Kooperativa, Triglav a Wüstenrot, 80/80 nabízí Allianz, 100/100 nabízí Slavia.

Pořadí pojišťoven bylo sestaveno podle kritérií výše pojistného a pojištění skel vozidla. Za výši pojistného byly nabídky ohodnoceny 0 – 10 body od nejdražší po nejlevnější. Za pojištění skel vozidla bylo uděleno 10 bodů v případě, že byla splněna podmínka pojištění všech skel vozidla na pojistnou částku minimálně 5 000 Kč. 5 bodů bylo uděleno v případě, kdy bylo možné pojistit pouze čelní sklo, nikoliv všechna skla. Pokud nebylo možné sjednat pojištění skel vůbec, byla nabídka ohodnocena 0 body za toto kritérium. Pojistné je podle marketingového průzkumu důležitějším faktorem při volbě povinného ručení. Oběma kritériím byly z tohoto důvodu přiděleny váhy. Váha kritéria pojistné byla zvolena 0,7 a váha kritéria pojištění skel vozidla byla zvolena 0,3. Těmito vahami byly vynásobeny body udělené

za jednotlivá kritéria. Konečné pořadí nabídek bylo sestaveno podle součtu vážených bodů za obě hodnocená kritéria.

Podle výše popsaného hodnocení byla nejvýhodnější nabídka od Uniqa, která byla druhá nejlevnější a splňovala podmínku pojištění všech skel vozidla. Na druhém místě byla vyhodnocena nabídka Generali, která měla třetí nejnižší cenu a také splňovala podmínku pojištění všech skel vozidla. Nejlevněji vyšla nabídka od Kooperativy, ta ale umožňuje pojištění pouze čelního skla a z tohoto důvodu skončila v celkovém hodnocení třetí. Nejchůvě ohodnocená nabídka byla od Slavia pojišťovny. Byla nejdražší a pojištění skel vozidla u ní nelze sjednat jako připojištění k povinnému ručení, ale pouze k havarijnímu pojištění. Kompletní hodnocení nabídek všech pojišťoven je znázorněno v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9: Zhodnocení nabídek – klient 2

Pojišťovna	Pojistné (Kč)	Body pojistné	PČ skla (Kč)	Body skla	Vážené body celkem	Pořadí
Uniq	4 046	9	6 000	10	9,3	1.
Generali	5 071	8	5 000	10	8,6	2.
KOOP	3 868	10	5 000 ⁴	5	8,5	3.
Wüstenrot	5 140	7	5 000	10	7,9	4.
HVP	5 195	5	5 000	10	6,5	5.
Allianz	5 274	4	5 000	10	5,8	6.
ČP	5 332	3	6 000	10	5,1	7.
ČSOBP	5 974	2	5 000	10	4,4	8.
ČPP	5 181	6	nelze online	0	4,2	9.
Triglav	7 250	1	5 000	10	3,7	10.
Slavia	8 111	0	nelze k POV	0	0,0	11.
AXA	nelze sjednat přes internet – neklasifikováno					

Zdroj: internetové kalkulátory pojišťoven (čerpáno 17. 10. 2012)

4.2.3 Modelový klient 3

Modelový klient 3 se narodil v roce 1967, bydlí v Praze, PSČ 102 00. Má vyjetý bonus 100 měsíců za předchozí průběh pojištění. Požadoval nabídku pojištění pro nový vůz Škoda Superb 2.0 TDI, rok výroby 2012, objem motoru 1968 cm³, výkon motoru 125 kW.

Klient poptával maximální možné limity pojistného plnění, připojištění všech skel vozidla na částku 20 000 Kč, rozšířené asistenční služby, pojištění proti živlům, úrazové připojištění na základní pojistné částky a připojištění odcizení (na pojistnou částku 450 000 Kč). Doplnková pojištění musela být součástí nebo připojištěním k povinnému ručení, tzn. sjednána bez havarijního pojištění pro případ střetu. Požadavek na nabídku pojištění byl

⁴ Pojištěno pouze čelní sklo. Pojištění všech skel nelze sjednat.

rozeslán e-mailem s informací, že klient uzavře smlouvu o povinném ručení na pobočce pojišťovny. Frekvence placení byla požadována roční.

Nabídky jednotlivých pojišťoven byly hodnoceny podle 9 faktorů, které byly v marketingovém průzkumu označeny za nejdůležitější při výběru povinného ručení. V poměru k počtu bodů, které faktory obdržely v průzkumu, jim byly přiřazeny váhy. Za každé kritérium bylo každé nabídce uděleno 0 – 10 bodů. Tyto body byly vynásobeny vahou daného kritéria. Celkové pořadí nabídek bylo sestaveno podle součtu vážených bodů všech kritérií.

Váhy jednotlivých kritérií v poměru k bodům získaným v marketingovém průzkumu: výše pojistného 0,25, výše limitů pojistného plnění 0,18, pojištění skel vozidla 0,13, výše bonusu za bezeškodný průběh 0,08, asistenční služby 0,08, úrazové pojištění 0,07, slevy a akční nabídky 0,07, pojištění odcizení 0,07, pojištění živlů 0,06.

U kritéria pojištění skel vozidla byly body přiděleny podle toho, zda byla nabídka na požadovanou pojistnou částku, zda zahrnovala pojištění všech skel vozidla a podle výše spoluúčasti. Body za asistenční služby byly počítány podle toho, zda zahrnovaly služby v případě poruchy, havárie, pochybení řidiče a právní asistenci. Hodnocení úrazového pojištění bralo v úvahu počet nabízených pojistných rizik a výši pojistných částek pro tato rizika. Kritérium slevy a akční nabídky hodnotilo počet akčních bonusů a výhod a výši slev. U pojištění odcizení a pojištění živlů byla hodnocena nabízená pojistná částka a výše spoluúčasti. Pojistné, limity pojistného plnění a bonusu za bezeškodný průběh byly hodnoceny podle výše těchto kritérií. Čím nižší pojistné, tím více bodů. Čím vyšší limity a bonus, tím více bodů.

Ne všechny obdržené nabídky jednotlivých pojišťoven přesně odpovídaly zadaným požadavkům. Z tohoto důvodu byly nabídky upřesňovány následnými dotazy formou e-mailu nebo telefonického rozhovoru. Některé doplňující informace byly také čerpány z pojistných podmínek umístěných na internetových stránkách pojišťoven. Nabídky pojišťoven nejvíce odpovídající zadaným požadavkům byly tyto:

Nabídka Allianz za roční pojistné 12 306 Kč obsahovala limity plnění 150/150, pojištění všech skel vozidla na částku 20 000 Kč (spoluúčast 10 %), 40% bonus za bezeškodný průběh, připojištění asistence (porucha, nehoda, pochybení řidiče), úrazové pojištění osob ve vozidle (TN 200 000 Kč, DO 50 Kč, SÚ 100 000 Kč), pojištění odcizení vozidla na částku 100 000 Kč, pojištění proti živlům na částku 100 000 Kč (bez spoluúčasti),

zdarma pojištění odpovědnosti k přívěsu (do 2 500 kg) / motocyklu (do 50 ccm), poškození zaparkovaného vozidla zvířetem, garance mobility, pojištění střetu se zvířetem, náhradní vozidlo až na 5 dní, 1. škodu bez vlivu na bonus a přímou likvidaci.

Nabídka AXA za roční pojistné 4 196 Kč obsahovala limity plnění 70/70, pojištění všech skel vozidla na částku 20 000 Kč (spoluúčast 20 %, min. 1 000 Kč), 50% bonus za bezeškodný průběh, připojištění asistenčních služeb (nehoda, porucha, právní asistence, pochybení řidiče), úrazové připojištění pro každou přepravovanou osobu (SÚ 100 000 Kč, TN 200 000 Kč) a 10% slevu za roční platbu.

Nabídka České pojišťovny za roční pojistné 10 862 Kč obsahovala limity plnění 150/150, pojištění všech skel vozidla na částku 20 000 Kč (bez spoluúčasti), 45% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (nehoda, porucha, pochybení řidiče a právní asistence), úrazové pojištění všech cestujících (SÚ 100 000 Kč, TN 200 000 Kč, PČ na dobu nezbytného léčení úrazu 20 000 Kč), pojištění odcizení vozu na částku 100 000 Kč, pojištění proti živlům na částku 100 000 Kč (spoluúčast 5 000 Kč), pojištění střetu se zvěří, úhradu škody bez odpočtu amortizace, smartphone s aplikací Pojišťovna, garanci ceny na 3 roky, první zaviněnou škodu bez vlivu na bonus, povinné ručení Bez starostí a akční slevu 20%.

Nabídka České podnikatelské pojišťovny za roční pojistné 15 300 Kč obsahovala limity plnění 100/100, pojištění skel vozidla na částku 20 000 Kč (smluvní servis bez spoluúčasti), 40% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (nehoda, porucha), úrazové pojištění osob ve vozidle (SÚ 100 000 Kč, TN 150 000 Kč, DO 100 Kč, DOH 100 Kč), pojištění odcizení vozu na částku 450 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), pojištění proti živlům na částku 450 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), pojištění „povodeň + záplava“ na částku 50 000 Kč, 6% slevu za roční platbu, akční slevu 5 % na POV a 10 % na živel a odcizení a pojištění vozíku do 750 kg nebo mopedu do 50 ccm zdarma.

Nabídka ČSOB Pojišťovny za roční pojistné 14 352 Kč obsahovala limity plnění 100/100, pojištění skel vozidla na částku 20 000 Kč (spoluúčast 500 Kč), 50% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (porucha, nehoda, administrativně právní služby, pochybení řidiče), úrazové pojištění přepravovaných osob (SÚ 50 000 Kč, TN 100 000 Kč, DO 100 000 Kč), pojištění odcizení vozidla na částku 450 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), živelní pojištění na částku 100 000 Kč, pojištění osobních věcí řidiče a rodinných příslušníků, povinné ručení bez starostí, pojištění škod na vlastním vozidle na částku 5 000 Kč a 3% slevu za roční četnost placení.

Nabídka Generali za roční pojistné 10 854 Kč obsahovala limity plnění 100/100, pojištění skel vozidla na částku 20 000 Kč (bez spoluúčasti), 48% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (havárie, porucha, pochybení řidiče), úrazové pojištění přepravovaných osob (SÚ 60 000 Kč, TN 120 000 Kč, DO 60 Kč), poskytnutí náhradního vozidla až na 5 dnů, pojištění střetu se zvěří, kartu na nákup pohonných hmot v hodnotě 500 Kč a 10% slevu za roční frekvenci placení.

Nabídka Hasičské vzájemné pojišťovny za roční pojistné 10 344 Kč obsahovala limity plnění 70/70, pojištění skel vozidla na částku 20 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), 40% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (nehoda, porucha, pochybení řidiče, právní a administrativní informace), úrazové pojištění posádky vozidla (SÚ 100 000 Kč, TN 200 000 Kč), živelní pojištění na částku 30 000 Kč (spoluúčast 1 000 Kč), první škodu bez vlivu na bonus a slevu za roční platbu.

Nabídka Kooperativy za roční pojistné 14 591 Kč obsahovala limity plnění 100/100, pojištění čelního skla na částku 20 000 Kč (bez spoluúčasti), 40% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (havárie, porucha), úrazové pojištění sedadel (SÚ 150 000 Kč, TN 300 000 Kč, tělesné poškození způsobené úrazem 37 500 Kč), pojištění odcizení vozidla na částku 450 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), živelní pojištění na částku 450 000 Kč (spoluúčast 5 %, min. 5 000 Kč), pojištění NA100PRO při nezaviněné nehodě a obchodní slevu 25 %.

Nabídka Slavia pojišťovny za roční pojistné 5 682 Kč obsahovala limity plnění 100/100, pojištění skel vozidla na částku 25 000 Kč (spoluúčast 500 Kč), 60% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (porucha, nehoda), pojištění úrazu dopravovaných osob (SÚ 50 000 Kč, TN 100 000 Kč) a pojištění dopravních pokut na 1 rok zdarma.

Nabídka Triglav za roční pojistné 7 002 Kč obsahovala limity plnění 70/70, pojištění skel vozidla na částku 30 000 Kč (bez spoluúčasti), 60% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (nehoda, porucha, právní ochrana), pojištění úrazu přepravovaných osob (SÚ 100 000 Kč, TN 200 000 Kč), pojištění zavazadel na částku 5 000 Kč a pojištění střetu se zvěří na částku 10 000 Kč.

Nabídka Uniqa za roční pojistné 14 732 Kč obsahovala limity plnění 150/150, pojištění skel bez limitu (spoluúčast 500 Kč), 40% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (porucha, nehoda, pochybení řidiče), pojištění všech sedadel (SÚ 100 000 Kč, TN 100 000 Kč, DOH 100 Kč), pojištění odcizení na částku 450 000 Kč (spoluúčast 10 %),

živelní pojištění na částku 450 000 Kč (spoluúčast 10 %), varování proti nepřízní počasí, první škodu bez vlivu na bonus a fixaci pojistného (mimo vlivu Bonus/Malus) po celou dobu platnosti smlouvy.

Nabídka Wüstenrot za roční pojistné 7 180 Kč obsahovala limity plnění 70/70, pojištění skel vozidla na částku 20 000 Kč (spoluúčast 10 %, min. 500 Kč), 60% bonus za bezeškodný průběh, asistenční služby (havárie, porucha, pochybení řidiče) a připojištění úrazu (SÚ 1 000 000 Kč, TN 1 000 000 Kč, částky jsou platné pro všechny přepravované osoby společně).

Tabulka č. 10: Zhodnocení nabídek – klient 3

Pojišťovna	Body pojistné	Body limity	Body skla	Body bonus	Body asistence	Body úraz	Body akce, slevy	Body odcizení	Body živel	Vážené body celkem	Pořadí
ČP	6	10	10	7	10	8	10	6	6	8,00	1.
Uniqa	3	10	8	6	8	9	6	8	8	6,80	2.
Allianz	4	10	6	6	8	8	10	6	6	6,74	3.
ČSOBP	3	7	8	8	10	8	8	10	6	6,67	4.
Generali	6	7	10	8	8	8	8	0	0	6,46	5.
ČPP	2	7	9	6	6	10	7	10	10	6,38	6.
Slavia	9	7	8	10	6	5	2	0	0	6,32	7.
Triglav	8	4	10	10	8	7	5	0	0	6,30	8.
Kooperativa	3	7	5	6	6	10	5	10	10	5,97	9.
AXA	10	4	5	8	10	7	2	0	0	5,94	10.
Wüstenrot	8	4	6	10	8	9	0	0	0	5,57	11.
HVP	6	4	5	6	10	7	5	0	2	5,11	12.

Zdroj: autor na základě nabídek pojišťoven

Ve vícekritériálním hodnocení modelového klienta 3 byla s poměrně velkým odstupem nejlépe hodnocena nabídka České pojišťovny, která obdržela 8 bodů z 10 maximálně možných. Druhá nejlepší nabídka od Uniqa byla ohodnocena 6,8 bodu a třetí od Allianz 6,74 bodu. Rozmezí mezi nejlepší a druhou nejlepší nabídkou bylo 1,2 bodu. Pro porovnání rozmezí mezi nabídkami na druhém až jedenáctém místě bylo 1,23 bodu. Na posledním místě byla vyhodnocena nabídka Hasičské vzájemné pojišťovny.

4.2.4 Shrnutí nabídek povinného ručení

Z nabídek pro modelové poptávky je zřejmé, že nelze jednu pojišťovnu doporučit všem klientům. Poptávky byly záměrně vytvořeny pro klienty s různými požadavky, různými bonusy za předchozí průběh pojištění, v různém věku a s rozdílným bydlištěm. Svou roli hraje také typ vozu, který má být pojištěn. Některé pojišťovny vypočítávají výši pojistného podle objemu motoru, jiné podle výkonu motoru. Pro každého klienta je proto důležité, zjistit si

nabídky více pojišťoven a na základě porovnání se rozhodnout, která nabídka nejvíce vyhovuje jeho požadavkům.

Každá pojišťovna na trhu má svoji segmentační politiku. Na sazby pojistného má velký vliv výběr cílových skupin klientů jednotlivých pojišťoven. Cílové skupiny klientů se během času mění v závislosti na vývoji technických výsledků pojistného kmene. Pokud má pojišťovna pojistný kmen s dobrým škodným průběhem, může snížit sazby s cílem zvětšit svůj pojistný kmen. Naopak když má pojišťovna pojistný kmen s vysokým škodným průběhem, bude se snažit nastavit sazby tak, aby zvýšila předepsané pojistné a zároveň snížila rizikovost klientů ve svém kmeni.

4.3 SWOT analýza povinného ručení

Tato kapitola identifikuje na základě SWOT analýzy silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby retailového trhu povinného ručení ze tří různých úhlů pohledu – z pohledu klientů, pojišťoven a systému povinného ručení jako celku. Vychází z informací, které klienti uvedli v marketingovém průzkumu, z nabídek pojišťoven a pochopení celého trhu povinného ručení v České republice a snaží se poukázat na problémové oblasti a možnosti jejich vývoje.

4.3.1 SWOT analýza povinného ručení z pohledu klientů

Tabulka č. 11: SWOT analýza z pohledu klientů

Silné stránky	Slabé stránky
Možnost výběru pojišťovny Nízké sazby pojistného Využívání cenových srovnávačů a služeb finančních poradců Současná nejednotná pravidla systému bonus/malus	Základní sazby na základě zkreslených dat – doplácení dobrých řidičů na škodiče Podceňování výše limitů pojistného plnění
Příležitosti	Hrozby
Silná konkurence na trhu Minimum výluk z pojištění Zrušení tabulkových hodnot pro škody na zdraví	Zvyšování sazeb pojistného Zpřísnění pravidel systému bonus/malus Zvyšování počtu výluk Uplatňování amortizace

Zdroj: autor

Tato SWOT analýza nahlíží na trh povinného ručení z pohledu klientů. Během několika posledních let získali klienti na trhu povinného ručení poměrně výhodné postavení. Uvědomili si, že pojišťovnu, u které mají sjednané povinné ručení, mohou lehce změnit a tím

ušetřit. K porovnávání cen u jednotlivých pojišťoven využívají internetové cenové srovnávače nebo služby nezávislých finančních poradců. Tato praxe vyvinula na pojišťovny velký tlak, který vedl ke snižování sazeb pojistného. Na tomto snižování má významnou zásluhu pojišťovna Direct, která vstoupila na trh v roce 2007 s nabídkou levného povinného ručení prostřednictvím telefonu a internetu. Nezískala ale dostatečně velký pojistný kmen a v roce 2012 ukončila činnost v České republice a přestala povinné ručení nabízet. [15] Další silnou stránkou klientů je využívání odlišnosti pravidel jednotlivých pojišťoven pro uznávání bonusu za předchozí průběh pojištění. Klient si logicky vybere pojišťovnu, u které dostane vyšší bonus, a tím nižší pojistné.

Hledání klíčků a odlišností v posuzování bonusů u jednotlivých pojišťoven má ale na klienty i negativní dopad. Pojišťovny pak totiž stanovují základní sazby pojistného podle zkreslených dat, kdy mnoho řidičů má přiznaný bonus, na který nemá skutečný nárok. V praxi potom řidiči, kteří nikdy nehodu nezpůsobili, doplácí na řidiče, kteří získali vyšší bonus, přestože na něj neměli nárok. Další slabou stránkou klientů je to, že si neuvědomují, jak velké škody mohou při dopravních nehodách vzniknout. Mnoho klientů zajímá pouze cena, a proto žádají základní limity pojistného plnění. Tyto limity ale nemusí být vždy dostatečné a pro viníka nehody to potom může znamenat tragické finanční následky. Například pokud viník způsobí škodu na zdraví s vážnými trvalými následky mladému člověku s nadprůměrnými příjmy, může se tato škoda pohybovat v desítkách milionů Kč.

Hlavní příležitostí klientů je využívání konkurenčního prostředí na trhu s povinným ručením. Díky němu si žádná pojišťovna nemůže dovolit dělat razantnější negativní kroky pro klienty, protože by brzy o své klienty přišla. V povinném ručení je uplatňováno minimum výluk z pojištění. V praxi uplatňují téměř všechny pojišťovny pouze výluky, které jsou stanoveny zákonem č. 168/1999 Sb. Další příležitostí jsou pro klienty změny na základě nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále také jen „NOZ“). Ten mimo jiné ruší tabulkové hodnoty pro ocenění škod na zdraví a při oceňování budou zohledňovány relevantní skutečnosti, což bude pravděpodobně často vést k vyššímu odškodnění. Poškození klienti tak mohou dostat vyšší odškodnění, než tomu bylo doposud.

Především neustálé zvyšování objemu škod přináší pro klienty významné hrozby. Vzhledem k preferencím klientů je tou největší zvyšování sazeb pojistného. K němu pojišťovny nutí skutečnost, že v poslední době vybírají na povinném ručení stále nižší pojistné a zároveň jsou nuceny platit stále vyšší pojistná plnění. Další hrozbou pro ty klienty,

kteří využívají neoprávněně vysoký bonus, je stanovení jednotných a transparentních pravidel uplatňování bonusů za předchozí průběh pojištění. Možnost uplatňování nových výluk z pojištění, podmiňování nižších sazeb pojistného splněním daných podmínek nebo uplatňování amortizace jsou dalšími hrozbami pro klienty.

4.3.2 SWOT analýza povinného ručení z pohledu pojišťoven

Pohled pojišťoven na trh povinného ručení je v mnoha ohledech diametrálně odlišný od pohledu klientů.

Mezi silné stránky pojišťoven na trhu povinného ručení patří určitě možnost vlastního stanovení pravidel pro uznávání bonusů za předchozí průběh pojištění. Pojišťovny si také mohou zvolit svá kritéria, podle kterých stanovují sazby pojistného a tím si vybrat cílový segment klientů. Při stanovení segmentace se řídí hlavně svoji pozicí na trhu a s tím souvisejícími cíli – zvyšování pojistného kmene nebo naopak „čištění“ pojistného kmene od nerentabilních klientů. Při plnění škod z pojistných událostí pojišťovny v některých případech uplatňují amortizaci. Tento krok se jim bezpochyby vyplácí, z právního hlediska je ale sporný. Dalšími silnými stránkami pojišťoven může být jejich image, využívání své pozice na trhu a možnost výběru cílového segmentu klientů. Povinné ručení je pojištěním povinně smluvním. Zákonou povinnost každého vlastníka vozidla mít toto pojištění využívají pojišťovny ke cross sellu, tedy k prodeji svých dalších produktů.

Tabulka č. 12: SWOT analýza z pohledu pojišťoven

Silné stránky	Slabé stránky
• Vlastní stanovení pravidel bonusů • Uplatňování amortizace • Nastavení segmentace • Image pojišťovny • Postavení na trhu • Výběr cílového segmentu • Cross sell	• Nízké sazby pojistného • Ekonomický výsledek POV • Cílení na nový obchod • Malé povědomí o doplňcích POV
Příležitosti	Hrozby
• Objektivní důvody ke zvýšení sazeb – zlepšení technických výsledků	• Silná cenová konkurence • Stanovení jednotných pravidel systému bonus/malus • Zvyšující se pojistné plnění • Odvody do Fondu zábrany škod • Zákaz uplatňování amortizace • Vyšší administrativní zátěž vyplývající z NOZ

Zdroj: autor

Největší slabinou povinného ručení z pohledu pojišťoven jsou nízké sazby pojistného. Pojišťovny v posledních letech bojovali o klienty především cenou a tím došlo k výraznému snížení sazeb. Zároveň ale neustále rostou objemy škod z povinného ručení a to vede ke špatným ekonomickým výsledkům povinného ručení. Na tuto situaci má vliv také cílení pojišťoven především na nový obchod. Pojišťovny se především snaží získávat nové klienty a nesoustředí se na udržení těch stávajících. Například klientům s výborným bezeškodným průběhem by mohly poskytovat věrnostní bonusy ve formě slev nebo dárků. Další slabou stránkou je malá informovanost klientů o tom, jaké doplňky pojišťovny nabízí k povinnému ručení a v jakých situacích je klient může potřebovat.

Pojišťovny pro lepší výsledky povinného ručení potřebují zvýšit sazby pojistného. Chystané legislativní změny a zvyšování objemu škod jim dávají příležitost toto navýšení objektivně zdůvodnit. Zvýšením sazeb pojistného by pak měly pojišťovny dosáhnout zlepšení ekonomických výsledků.

Důvody pro zvyšování pojistného jsou pro pojišťovny ale zároveň hrozbami. Jednou z takových hrozeb je zvyšující se pojistné plnění za škody. Pokud pojišťovny nedokáží v budoucnosti vybrat více peněz na pojistném, může se stát, že nebudou schopny plnit své závazky z povinného ručení. Další takovou hrozbou je změna zákona č. 168/1999 Sb., která zřizuje Fond zábrany škod, do kterého budou pojišťovny povinně odvádět 3 % z vybraného pojistného na povinné ručení. Důležitou legislativní změnou je také nový občanský zákoník. Ten mimo jiné v rámci ochrany slabší smluvní strany klade vyšší nároky na informovanost klientů při uzavírání pojistné smlouvy, což povede k větší administrativní náročnosti a tím vyšším nákladům. Kvůli NOZ se také s vysokou pravděpodobností zvýší náklady na pojistné plnění. U škod na zdraví bude toto způsobeno především zrušením tabulkových hodnot pro oceňování škod na zdraví. U majetkových škod pak nemožnost uplatnění amortizace. Vzhledem k silnému konkurenčnímu prostředí ale nebude chtít žádná pojišťovna zdražovat jako první, protože to by logicky vedlo ke ztrátě části pojistného kmene. Další hrozbou pro některé pojišťovny je stanovení jednotných závazných pravidel pro uznávání bonusů za předchozí bezeškodný průběh. Pojišťovny, které jsou v této oblasti benevolentnější, mohou přijít o část klientely, protože jim budou nuceny zvýšit pojistné. Na druhé straně pro ty pojišťovny, které jsou už nyní důsledné v uznávání bonusů, bude sjednocení pravidel příležitostí.

4.3.3 SWOT analýza povinného ručení z pohledu systému

Z pohledu systému povinného ručení je silnou stránkou skutečnost, že na tomto trhu existuje poměrně silná konkurence, díky které je tento trh stabilní a sám pružně reaguje na vnější změny. Neexistuje žádný hráč s dominantním postavením na trhu, který by toto své postavení mohl zneužívat. Díky činnosti ČKP se v minulých letech podařilo výrazně snížit počet nepojištěných vozidel. Další silnou stránkou je skutečnost, že se jedná o ze zákona povinné pojištění, tudíž nehrozí snižování zájmu o toto pojištění.

Slabou stránkou systému je především špatný ekonomický výsledek POV v posledních letech. Ten je způsoben snižujícími se sazbami pojistného v důsledku konkurenčního cenového boje a narůstajícím pojistným plněním za způsobené škody. Další slabou stránkou jsou nejednotná pravidla systému bonus/malus, která způsobují problémy hlavně při přechodu klientů od jedné pojišťovny ke druhé a umožňují zneužití systému, na které doplácí řidiči nepůsobících škody a profitují na něm „škodíči“. ČKP vede databázi pojištěných vozidel, ve které se ale bohužel často vyskytují chyby. Tyto chyby vedou např. k zasílání pokut za nepojištěná vozidla klientům, kteří vozidlo pojištěné mají nebo způsobují problémy při sjednávání smluv pojišťovnám, které tuto databázi využívají pro stanovování bonusu.

Tabulka č. 13: SWOT analýza z pohledu systému

Silné stránky	Slabé stránky
• Konkurenční prostředí• Snižování počtu nepojištěných vozidel• Povinné smluvní pojištění	• Nízké sazby pojistného• Nejednotná pravidla systému bonus/malus• Chyby v databázi ČKP• Vysoké pojistné plnění• Ekonomický výsledek POV
Příležitosti	Hrozby
• Nový občanský zákoník• Zvyšující se počet automobilů• Nutnost řešit ekonomickou situaci	• Zvyšování objemu škod na zdraví• Zvyšování objemu škod na majetku• Odvody do Fondu zábrany škod• Nedostatečnost základních limitů plnění

Zdroj: autor

Příležitosti a hrozby pro celý systém povinného ručení vyplývají především z chystaných legislativních změn. Jedná se o změny v souvislosti s NOZ a zřízením Fondu zábrany škod, které byly již popsány výše. Příležitostí systému je zvyšující se počet automobilů, který znamená růst trhu a tím i jeho větší stabilitu. Vzhledem ke zvyšujícímu se

pojistnému plnění za jednotlivé dopravní nehody hrozí, že v budoucnosti častěji nebudou pro krytí škod dostatečné základní limity plnění a bude potřeba jejich navýšení.

4.4 Problémové oblasti na trhu povinného ručení a možnosti jejich řešení

Cílem této kapitoly je určení hlavních problémových oblastí povinného ručení a navrhnout možnosti jejich řešení.

4.4.1 Systém bonus/malus

Uplatňování bonusů za předchozí průběh pojištění nemá na českém trhu povinného ručení jasná pravidla. V důsledku toho neodpovídají přiznané bonusy na pojistných smlouvách skutečnosti. Výsledkem je vysoký podíl pojistných smluv s vysokými bonusy a s tím související snižování průměrného pojistného, ke kterému v posledních letech docházelo. Průměrné pojistné kleslo od roku 2005 do roku 2012 o více než čtvrtinu. V roce 2005 činilo průměrné pojistné 3 957 Kč, v roce 2012 byla jeho hodnota 2 840 Kč. [6] V kontrastu k tomuto snižování se neustále zvyšují škody způsobené při nehodách. Vzhledem k narůstajícím škodám z pojistných událostí se v poslední době situace obrací a dochází ke zvyšování pojistného. Toto zdražování se dotýká všech pojistníků. Dochází tím k situaci, kdy řidiči mající oprávněný nárok na bonus prakticky doplácí na řidiče, kteří mají sice bonus přiznaný, ale nemají na něj oprávněný nárok.

Zákon č. 168/1999 Sb. [8] v § 3b ukládá pojistitelům povinnost při sjednávání výše pojistného v pojistné smlouvě zohlednit celkový předcházející škodný průběh pojištění odpovědnosti pojistníka, a to slevou na pojistném v případě bezeškodného průběhu pojištění nebo přírůžkou k pojistnému v případě výplaty pojistného plnění z pojištění odpovědnosti. Při zohlednění předcházejícího škodného průběhu pojistitel dle zákona nepřihlíží k době přerušení pojištění odpovědnosti. V takovém případě se při zohlednění předcházejícího škodného průběhu doba přerušení pojištění odpovědnosti nezapočítává do pojistné doby tohoto pojištění.

Způsob, jakým mají pojistitelé zjišťovat (resp. pojistníci dokládat) předcházející průběh pojištění ale zákonem specifikován není. Pro uznání bonusu na novou smlouvu pojistitelé v praxi používají dva způsoby. Buď požadují po pojistníkovi písemné potvrzení o předcházejícím průběhu pojištění od předchozího pojistitele (případně předchozích pojistitelů) nebo používají aplikaci ČKP. Každá pojišťovna provozující povinné ručení má

povinnost zasílat ČKP informace o sjednaných smlouvách a pojistných událostech. ČKP tyto informace zpracovává a spravuje databázi předcházejících škodných průběhů pojistníků. Pojistitelé mají tuto databázi k dispozici. Každý pojistitel ale může informace z této databáze využít podle svého uvážení. Rozdíly mezi pojistiteli jsou hlavně v „oceňování“ škodných událostí. Někteří pojistitelé za každou škodnou událost odečítají 24 měsíců, jiní 36 měsíců, někteří dokonce promíjí první škodu, kterou klient způsobil. Ve výsledku má potom pojistník u různých pojistitelů různý počet bezeškodných měsíců, přestože čerpají ze stejné databáze. Dalším důvodem rozdílných počtů měsíců u jednotlivých pojistitelů je skutečnost, že někteří vedou bezeškodný průběh pro každou kategorii vozidel odděleně a další sčítají doby pojištění ve všech kategoriích.

Ještě větší rozdíly v počtu bezeškodných měsíců jsou způsobovány při dokládání písemných potvrzení o předcházejícím pojištění. Někteří pojistitelé převádějí bonusy mezi rodinnými příslušníky, poskytují bonusová zvýhodnění nebo uznávají vyšší bonusy než oprávněně v důsledku nedostatečné kontroly. Na potvrzení jsou potom často uváděny počty bezeškodných měsíců, které byly uznány na předchozí smlouvě, ale nekorrespondují se skutečně „vyježděnými“ měsíci konkrétního pojistníka.

Pojistníci, kteří nemají ve skutečnosti „vyježděný“ nárok na bonus nebo pojistníci, kteří způsobují škody, si v důsledku rozdílného přístupu pojistitelů najdou pojistitele, u kterého bonus dostanou. Toto nespravedlivé uznávání bonusů má za následek nižší celkové a průměrné předepsané pojistné. To je potom jedním z důvodů navyšování sazeb pojistného, které se dotýká všech pojistníků. V podstatě potom dobří řidiči bez zaviněných škod doplácí na ty, kteří způsobují škody.

V současné době se bonusy za předchozí škodný průběh pojištění odpovědnosti na smlouvách povinného ručení vztahují k pojistníkovi. Škody při dopravních nehodách ale způsobují řidiči, kteří vozidla provozují. Pojistník nemusí být shodný s provozovatelem vozidla. V praxi tohoto klienti využívají a často sjednávají povinné ručení na někoho blízkého, který má nárok na vyšší bonus než skutečný provozovatel vozidla. Systém bonus/malus z tohoto důvodu neodpovídá realitě. Řidiči způsobující nehody tak platí za povinné ručení stejně nízké pojistné jako řidiči, kteří nehody nezpůsobují.

Pro spravedlivější uznávání bonusů za předcházející škodný průběh pojištění odpovědnosti je potřeba stanovit jasná pravidla, jak bude určován počet bezeškodných měsíců. Pro určení takových pravidel bude zapotřebí dohody všech členů ČKP, kteří se

k dodržování pravidel bezpodmínečně zaváží. Ke stabilizaci stávající situace by vedla následující opatření:

- Stanovení povinnosti pro pojistitele řídit se při určování počtu měsíců za předcházející škodný průběh pojištění odpovědnosti striktně údaji vedenými v databázi ČKP.
- Zákaz převádění měsíců za předcházející škodný průběh rodinných příslušníků nebo jiných osob na pojistníka.
- Zákaz převádění měsíců za předcházející škodný průběh z povinného ručení na havarijní pojištění a opačně.
- Zákaz poskytování výhody, kdy první škoda nemá vliv na počet bezeškodných měsíců nebo jakéhokoliv jiného bonusového zvýhodnění.
- Jednotná pravidla pro pojistitele pro hodnocení počtu měsíců, které jsou odečítány za každou škodnou událost. Vzhledem k rostoucím trendům škodní inflace se přikláním k odečítání 36 měsíců za každou škodnou událost.
- Stanovení jednotného postupu, zda lze převádět bonus mezi jednotlivými kategoriemi vozidel nebo nikoliv.
- Pojistník musí být shodný s provozovatelem vozidla.

Výše uvedená opatření by vedla ke spravedlivějšímu rozložení pojistného mezi jednotlivé řidiče, které by odpovídalo skutečně oprávněným nárokům jednotlivých řidičů na bonus za bezeškodný průběh. Pojišťovny by těmito opatřeními a zdražením pojistného pro skutečné „škodiče“ dosáhly celkově vyššího výběru pojistného. Tím by se mohly vyrovnat s rostoucími škodami z dopravních nehod a tvořit zisk.

Výsledkem by byla výhoda pro dobré řidiče, které by nepostihlo navyšování pojistného, protože by vyšší pojistné platili ti řidiči, kteří dopravní nehody skutečně způsobují.

4.4.2 Růst pojistného plnění a pokles sazeb pojistného

Vyplacené pojistné plnění od roku 2000 téměř neustále roste. Průměrný meziroční nárůst plnění včetně RBNS byl mezi lety 2000 a 2012 6,1 %. Škody na majetku tvoří větší část z celkového plnění než škody na zdraví. Tempo růstu pojistného plnění za škody na zdraví je ale v porovnání s tempem růstu plnění za majetkové škody poměrně větší. Zatímco v roce 2000 tvořily škody za zdraví necelých 20 % z celkového objemu škod, v roce 2012 se jejich podíl blížil 40 %. U majetkových škod byl průměrný meziroční růst 3,2 %,

kdežto u škod na zdraví 10,9 %. Růst škod na majetku je způsoben rostoucím počtem vozidel a zvyšující se cenou oprav a hodnotou náhradních dílů i celých vozidel. U škod na zdraví je růst způsoben především navýšením průměrné hodnoty škody na zdraví. Ta měla v roce 2001 výši 157 930 Kč a do roku 2012 se zvýšila téměř trojnásobně na 465 809 Kč [16].

Růst pojistného plnění bude s největší pravděpodobností pokračovat. Od 1. 9. 2013 platí nařízení vlády č. 263/2013 Sb. [37], podle kterého mají pojišťovny povinnost hradit nákladů zásahu HZS u dopravních nehod. Na každou započatou hodinu zásahu je stanovena fixní sazba 5 600 Kč. Dle odhadu ČAP toto navýší náklady pojišťoven o 200 milionů Kč ročně. Od 1. 1. 2014 budou pojišťovny povinně odvádět 3 % z předepsaného pojistného do Fondu zábrany škod (blíže popsáno v kapitole 4.4.3). Další růst nákladů bude způsoben změnami v NOZ, které ovlivní výši odškodnění. Nově se budou hradit i nemajetkové újmy, končí jednorázové tabulkové odškodnění pozůstalých (odškodnění bude individuální), individuální odškodnění bude i za bolest a ztížené společenské uplatnění, nově budou mít nárok na odškodnění duševních útrap rodinní příslušníci, ale také třetí osoby (pokud jim např. zemřelý nebo zraněný dříve dobrovolnický pomáhal). Podle odhadů ČAP se tím zvýší náklady na škody na zdraví o 2 miliardy Kč ročně a očekávaná průměrná škoda na zdraví bude v roce 2014 o 24 % vyšší než v předešlém roce.

V kontrastu zvyšujícího se pojistného plnění se od roku 2005 do roku 2012 stále snižovalo průměrné pojistné. Za toto období kleslo o více než čtvrtinu. V roce 2005 činilo průměrné pojistné 3 957 Kč, v roce 2012 byla jeho hodnota 2 840 Kč [6]. Pokles sazeb pojistného má od roku 2009 i přes zvyšující se počet vozidel za následek pokles celkového předepsaného pojistného. V roce 2009 činila jeho výše zaokrouhleně 24 miliard Kč. V roce 2010 jeho výše klesla na přibližně 22,5 miliardy Kč, v roce 2011 na 20,5 miliardy Kč a v roce 2012 na 19,4 miliardy Kč.

Díky vývoji těchto dvou ukazatelů se neustále zhoršují ekonomické výsledky povinného ručení. Zatímco v roce 2009 tvořilo vyplacené pojistné plnění + RBNS 55,7 % z celkového předepsaného pojistného, v roce 2010 to bylo 60,1 %, v roce 2011 69,7 % a v roce 2012 už 76,9 %. Pokud by tento vývoj pokračoval a pojistné plnění i předepsané pojistné rostlo stejným průměrným tempem jako od roku 2000, pak by již v roce 2018 bylo předepsané pojistné nižší než vyplacené pojistné plnění + RBNS!

Pokud bychom brali v úvahu celkové náklady POV, které obsahují úhrn škod vzniklých ve škodním ročníku z POV (vyplacené pojistné plnění + RBNS + IBNR + režijní

náklady), tak jsou výsledky už nyní alarmující. V poměru k předepsanému pojistnému vychází kombinovaný škodný poměr v roce 2011 101 % a v roce 2012 102,81 %. Tato varující čísla znamenají už nyní technickou ztrátu POV celého trhu.

Vývoj předepsaného pojistného a pojistného plnění u povinného ručení je zajímavé srovnat s vývojem těchto ukazatelů u havarijního pojištění. Předepsané pojistné u havarijního pojištění za posledních pět let každoročně klesá [6]. V roce 2008 činilo 16,8 miliard Kč, v roce 2012 pak 14,4 miliardy Kč. Tento pokles ukazuje na ekonomickou krizi, kvůli které klienti více šetřili a havarijní pojištění často rušili. Pojistné plnění z havarijního pojištění se v letech 2008 až 2010 pohybovalo přibližně na stejné úrovni a v letech 2011 a 2012 dokonce klesalo. V roce 2008 bylo vyplaceno 10,2 miliardy Kč a v roce 2012 pak 9,2 miliardy Kč. Tento vývoj pojistného plnění z havarijního pojištění poukazuje na praxi, kdy se řidič, který má škodu na vozidle s někým domluví a škodu uplatní z jeho povinného ručení. Toto vede ke stagnaci havarijního pojištění a nárůstu pojistného plnění z povinného ručení.

Výše popsané výsledky povinného ručení jsou alarmující. Pojišťovny pro zlepšení situace mohou učinit kroky ke zvýšení předepsaného pojistného nebo snížení pojistného plnění. Zvýšení pojistného, resp. pojistných sazeb je dle mého názoru v této situaci nezbytným krokem. Na trhu ale vládne silná cenová konkurence, a proto nechce žádná pojišťovna přistoupit k výraznému zdražení jako první. To by totiž s vysokou pravděpodobností vedlo ke ztrátě části pojistného kmene. Pro zvýšení pojistného hovoří mimo ekonomického výsledku povinného ručení i další důvody, které souvisí s legislativními změnami platnými od 1. 1. 2014 – konkrétně povinné odvody do Fondu zábrany škod a očekávaný nárůst výše škod na zdraví v důsledku změn v novém občanském zákoníku. Na druhé straně možnosti ke snížení pojistného plnění vzhledem k platné legislativě poněkud problematické a také rozhodně nejsou v souladu s proklientským přístupem. Těmito možnostmi může být uplatňování amortizace nebo zavedení výluk z pojištění.

4.4.3 Fond zábrany škod

Dne 1. ledna 2014 vstoupí v platnost změna zákona č. 168/1999 Sb., [9] která zavádí Fond zábrany škod, který bude ve správě České kanceláře pojistitelů. Tento fond bude tvořen odvody z přijatého pojistného, kdy každý člen ČKP bude povinen odvádět do fondu nejméně 3 % z ročního přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti za každý kalendářní rok. Vzhledem k předepsanému pojistnému trhu POV bude tato změna znamenat navýšení nákladů pojišťoven o cca 600 milionů Kč.

Dle mého názoru se jedná prakticky o dodatečné zdanění pojišťoven provozujících povinné ručení. Pojišťovny mají při začlenění odvodu prostředků do Fondu zábrany škod dvě možnosti – promítnout tento odvod do pojistného a tím zdražit nebo nést tyto náklady sami a nezvyšovat pojistné, čímž by zhoršovaly svůj ekonomický výsledek. Vzhledem k vývoji povinného ručení v posledních letech povede tato povinnost s nejvyšší pravděpodobností ke zvýšení pojistného za povinné ručení.

Podle Statistické ročenky za rok 2012 Hasičského záchranného sboru ČR [38] tvořily dopravní nehody 18,2 % z celkového počtu událostí se zásahy jednotek požární ochrany. Pro porovnání technická pomoc při technických haváriích tvořila 44,9 % událostí. Pokud by byl odvod pojišťoven brán jako precedent, pak by na činnost hasičského záchranného sboru měly přispívat všechny společnosti, u kterých je určité riziko technické havárie.

4.4.4 Amortizace

Pro snížení nákladů na pojistná plnění pojišťovny v některých případech uplatňují amortizaci. V praxi to znamená, že po řidičích, kterým jejich klient způsobil škodu na vozidle, požadují doplacení části ceny nových součástek. Tento krok zdůvodňují tím, že se při opravě vyměňují poškozené, ale před nehodou již opotřebované díly vozu za nové a vozidlo se tak dostává do lepšího stavu než před havárií a tím nabývá vyšší hodnoty. Ve většině případů to ale není pravda. Vozidlo po havárii nemá zpravidla vyšší hodnotu než vozidlo nebourané, i když má nové součásti. Při likvidaci se pojišťovny odkazují na Znalecký standard č. I/2005 [39], který slouží k oceňování motorových a přípojných vozidel a ke stanovení výše majetkové újmy, poškozením těchto vozidel. Podle nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. II ÚS 2221/07 ze dne 19. 3. 2008 [40] je ale využití uvedeného znaleckého standardu ve vztahu k amortizaci irelevantní. I přesto pojišťovny amortizaci v praxi stále uplatňují a vzhledem k neznalosti velké části klientů se jim tato praxe vyplácí.

V posledních letech se v této problematice angažují nejrůznější sdružení na ochranu práv spotřebitelů, které nabízí klientům zastupování ve věci vymáhání nároků.

Legislativně je náhrada škody ošetřena v Zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v části VI [41]. Dle § 442 se škoda hradí v penězích, uvedením do předešlého stavu lze nehradit škodu v případě, že je to možné a účelné a na žádost poškozeného. § 443 uvádí: „*Při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození*“, což umožňuje uplatnit amortizaci. Nový občanský zákoník [42] oproti tomu preferuje náhradu škody uvedením do původního stavu. V § 2969 uvádí: „*Při určení výše škody [...] zohlední se, co poškozený musí*

k obnovení nebo nahrazení funkce věci účelně vynaložit.“ Soud tedy nemůže opomíjet, že k opravě vozu je potřeba zakoupit nové součásti, aby byla obnovena funkce vozu. V praxi se potom může v některých případech stát, že pojišťovna bude nucena uhradit vyšší škodu, než jakou má vozidlo celkovou hodnotu. Odborníci předpokládají [17], že při totální škodě budou pojišťovny takto hradit až 1,3násobek hodnoty vozidla.

Je otázkou, jak se k této věci postaví pojišťovny. Pokud se jim i nadále díky neznalosti klientů bude vyplácet amortizaci uplatňovat, tak nejspíše budou v této praxi pokračovat. Dle mého názoru je pro pojišťovny výhodnější zvolit „proklientský“ přístup a amortizaci neuplatňovat. Pokud pojišťovna uplatňuje amortizaci, získává tím určitý zisk snížením nákladů. Na druhou stranu ale přichází o klienta a ztrácí na své dobré pověsti a tím také stabilitě. Když nemá pojišťovna dobré renomé a klienti o ní ví, že v případě pojistné události mohou nastat problémy s pojistným plněním, tak tím velké množství klientů odradí a nové klienty získá jedině nižší cenou než konkurence s lepší pověstí.

4.4.5 Výluky

V současnosti téměř všechny pojišťovny u povinného ručení uplatňují pouze výluky z pojištění dané zákonem č. 168/1999 Sb., které jsou popsány v kapitole 1.5.5. Kromě těchto výluk pojišťovny nehradí škodu, kterou pojištěný uhradil nebo se zavázal uhradit nad rámec stanovený právními předpisy nebo nad rámec pravomocného rozhodnutí orgánu příslušného k rozhodnutí o náhradě škody. Pouze pojišťovna Triglav [43] má ve výlukách z povinného ručení jednu navíc. Tou je výluka v případě, že ke škodě došlo činností vozidla jako pracovního stroje.

Vzhledem k vývoji ekonomických výsledků povinného ručení by se v budoucnosti mohla tato praxe změnit. Pojišťovny jistě nebudou chtít razantně zvyšovat sazby a budou hledat cesty, jak ušetřit na pojistném plnění. Jednou z cest by mohlo být zavedení výluk z pojištění nebo dodatečných podmínek např. pro získání nižší sazby. Příkladem takovéto podmínky může být praxe pojišťovny Slavia [29], která nabízí slevu na pojistném v případě, že se klient zaváže v období od 15.10. do 15.3. používat výhradně zimní pneumatiky. Mimo nutnosti používání zimních pneumatik by se podmínky mohly vztahovat ke stavu vozidla a jeho technologiím. Pokud by vozidlo nemělo požadované bezpečnostní prvky (např. ABS, ESP), které snižují riziko i rozsah případných škod, pak by klient platil vyšší pojistné.

Dalším omezením by mohla být redukce počtu řidičů, na které se povinné ručení vozidla vztahuje. V nejnižší sazbě by se pojištění vztahovalo pouze na vlastníka vozidla,

dražší by byl např. rozsah kryjící všechny členy domácnosti a nejvyšší varianta by kryla každého řidiče. Pro zavedení tohoto omezení by ale muselo dojít ke změně zákona č. 168/1999 Sb. [8]. Nyní je v něm obsaženo, že se povinné ručení vztahuje na každou osobu, která řídí pojištěné vozidlo.

4.4.6 Výše základních limitů pojistného plnění

V současné době jsou zákonem [8] stanovené minimální limity pojistného plnění ve výši 35 milionů Kč pro všechny škody na majetku z jedné pojistné události a 35 milionů Kč pro škody na zdraví pro každou poškozenou osobu. Tyto částky ale nemusí být při některých nehodách dostačující. Pokud se stane nehoda, na jejíž pokrytí nestačí sjednané limity, měl by viník uhradit výši škody nad sjednaný limit.

Vzhledem k rostoucí hodnotě automobilů, převážených věcí a především rychle se zvyšujícím škodám na zdraví se tyto limity mohou stávat nedostatečnými při větším počtu dopravních nehod. Ke zvýšení rozsahu škod na zdraví přispěje platnost nového občanského zákoníku [42]. Hlavní změny obsažené v NOZ ve vztahu k povinnému ručení se týkají otázek, komu náleží náhrada újmy a jak se určí její výše. Nový občanský zákoník ruší doposud používané tabulkové hodnoty pro odškodňování pozůstalých při smrti blízké osoby, bolesti a ztížení společenského uplatnění. Při oceňování těchto škod se budou zohledňovat veškeré relevantní okolnosti případu. Bude se tedy rozlišovat např. zda k amputaci končetiny došlo u vědce nebo u talentovaného sportovce, nebo zda pozůstalá manželka, která má být odškodněna, s manželem již deset let nežila nebo s ním naopak měla velmi blízký celoživotní vztah. Dojde tak k individualizaci přístupu k výši jednotlivých náhrad, kdy se budou často zkoumat velmi subjektivní okolnosti případu. V případě neshody poškozeného s pojišťovnou bude rozhodovat soud.

Výše popsané změny povedou ke zvýšení pojistného plnění především u škod na zdraví. ČAP odhaduje zvýšení nákladů pojišťoven v důsledku NOZ o více než 2 miliardy Kč ročně. Za jednu pojistnou událost se může škoda vyšplhat vysoko nad základní limit 35 milionů Kč. Dle mého názoru se toto riziko týká především odškodnění za ztížení společenského uplatnění u vážných úrazů mladých lidí.

Navrhuji proto zvýšení minimálního limitu pojistného plnění za škody na zdraví. Bohužel nemám k dispozici konkrétní čísla o počtu škod, které přesáhly limit 35 milionů Kč. Z tohoto důvodu nemohu stanovit novou výši limitů pomocí výpočtu. Pro stanovení výše limitů se lze inspirovat v zahraničí. Například v Německu je limit pro škody na zdraví

€ 2 500 000 na každou osobu a ve Velké Británii se pojištění škod na zdraví sjednává jako bezlimitní.

4.4.7 Neracionální chování klientů

Ne všichni klienti se při výběru povinného ručení rozhodují na základě objektivních faktorů jako je například cena nebo rozsah pojištění. Do rozhodování klientů vstupují i subjektivní faktory. Tato skutečnost představuje pro systém povinného ručení určité riziko selhání jednotlivých opatření, kterými se pojišťovny nebo ČKP snaží trh povinného ručení a chování klientů ovlivňovat určitým směrem. Mezi taková rizika bychom mohli zařadit například tyto:

- Doporučení známých – negativní i pozitivní.
- Někdo z okolí pracuje jako zprostředkovatel pojištění.
- Osobní sympatie nebo antipatie k zástupci pojišťovny.
- Nezájem o nabídky ostatních pojišťoven, např. z časových důvodů.
- Historie, image a pověst pojišťovny.
- Zkušenosti okolí s danou pojišťovnou.

4.4.8 Shrnutí problémových oblastí trhu

V současné době se trh retailového povinného ručení nachází v situaci, kdy je potřeba provést důležité změny. Konkurenční cenový boj pojišťoven má v posledních letech za následek velký pokles sazeb povinného ručení. Současně neustále rostou náklady na pojistná plnění. Tento vývoj má za následek špatné ekonomické výsledky celého trhu.

Růst pojistného plnění bude s největší pravděpodobností nadále pokračovat. V důsledku legislativních změn v souvislosti s novým občanským zákoníkem a zavedením povinných odvodů do Fondu zábrany škod vzrostou náklady pojišťoven podle odhadu ČAP o přibližně 3 miliardy Kč ročně, což představuje nárůst přibližně o 15 %. Pojišťovny jsou proto nuceny zdražovat.

Otázkou je, jak se jednotlivé pojišťovny ke zdražování postaví. Jestli budou dále pokračovat v boji o klienty především cenou nebo budou chtít získávat klienty také rozsahem pojištění a souvisejících služeb a stanoví sazby pojistného tak, aby dosáhly zlepšení ekonomických výsledků. Podle mého názoru je toto nucené zdražení velkou možností pro nastavení nových transparentních pravidel systému bonus/malus a sazeb pojistného tak, aby bylo dosaženo lepších ekonomických výsledků a větší stability systému povinného ručení.

Vzhledem k velkému množství faktorů, které mají vliv na budoucí směřování trhu, bohužel nelze přesně predikovat budoucí vývoj a nelze stanovit konkrétní ukazatele k této problematice, které by přímo vyjádřili dopady uvedených návrhů na změny v povinném ručení.

ZÁVĚR

Na retailovém trhu povinného ručení v České republice je od roku 2000 vytvořeno konkurenční prostředí. V posledních letech se pojišťovny snaží získat zákazníky především nízkou cenou povinného ručení, což má za důsledek pokles sazeb tohoto pojištění. Hlavních příčin poklesu je vedle vysoce konkurenčního prostředí na českém trhu povinného ručení více. Jedním z významných faktorů jsou nabízené slevy v rámci systému bonus – malus. Některé pojišťovny v praxi udělují vysoký bonus rovnou novému klientovi bez existence odpovídajícího předchozího bezeškodního průběhu pojištění. Na druhou stranu klientům, kteří způsobí škodu, často není aplikováno odpovídající malusové navýšení pojistného, neboť klienti přechází k jiné pojišťovně, která ve snaze získat nového klienta malus neuplatní. Na druhé straně neustále roste objem pojistného plnění. Tento vývoj má za následek kombinované škodní procento v roce 2012 ve výši 102,81 %, což znamená ztrátu celého trhu.

Cílem práce bylo zhodnocení trhu povinného ručení v České republice. Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byly vysvětleny základní pojmy v pojišťovnictví, uvedeny právní normy upravující pojišťovnictví, dělení pojištění, informace o pojistném trhu a podrobněji klasifikováno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Praktická část se nejdříve zabývala současným stavem trhu povinného ručení v České republice z hlediska statistických údajů zveřejňovaných především Českou kanceláří pojistitelů a Českou asociací pojišťoven. Pozornost byla věnována poskytovatelům povinného ručení, předepsanému pojistnému, počtům pojistných událostí, pojistnému plnění, škodovosti, pojištěnosti a rozsahu služeb nabízených pojistiteli na českém trhu povinného ručení.

Byl proveden marketingový průzkum, kterého se zúčastnilo 141 respondentů. Ti odpovídali na otázky týkající se pohlaví, věku, nejvyššího dokončeného vzdělání, ekonomické aktivity, čistého měsíčního příjmu, způsobu sjednání povinného ručení, preferované četnosti placení a faktorů, které jsou vnímány jako nejdůležitější při výběru povinného ručení.

Z průzkumu vyplynulo těchto pět nejdůležitějších faktorů pro výběr povinného ručení: cena, výše limitů pojistného plnění, pojištění skel vozidla, bonus za bezeškodný průběh a rozsah asistenčních služeb. Následně byly znázorněny rozdíly ve vnímání důležitosti těchto pěti faktorů jednotlivými skupinami respondentů podle demografických a socioekonomických

charakteristik. Největší rozdíly byly zjištěny mezi skupinami respondentů rozdělených podle věku.

Na základě údajů získaných marketingovým průzkumem byly sestaveny tři poptávky modelových klientů. Nabídky byly vyhodnoceny podle požadavků označených v průzkumu za důležité. Nabídky pro první modelový případ byly hodnoceny pouze podle ceny. Nabídky pro druhý modelový případ byly hodnoceny podle ceny, pojištění skel vozidla a možnosti sjednání pojištění přes internet. Vícekriteriální hodnocení třetího modelového případu bylo založeno na devíti nejdůležitějších faktorech z marketingového průzkumu. Z nabídek pro modelové poptávky je zřejmé, že nelze jednu pojišťovnu doporučit všem klientům. Pro každého klienta je proto důležité, zjistit si nabídky více pojišťoven. A na základě porovnání se rozhodnout, která nabídka nejvíce vyhovuje jeho požadavkům.

Byla sestavena SWOT analýza vycházející z informací, které klienti uvedli v marketingovém průzkumu, z nabídek pojišťoven a pochopení celého trhu povinného ručení v České republice. Z této analýzy vyplynuly problémové oblasti budoucího vývoje trhu. Mezi tyto oblasti patří systém bonus/malus, růst pojistného plnění a pokles sazeb pojistného v posledních letech, zavedení povinných odvodů do Fondu zábrany škod, uplatňování amortizace, možnost zavedení nových výluk z pojištění, riziko nízkých limitů pojistného plnění a neracionální chování některých klientů. U jednotlivých oblastí byly popsány možnosti budoucího vývoje a možnosti, jak tyto problémy řešit. Vzhledem k velkému množství faktorů, které mají vliv na budoucí vývoj trhu, nebylo možné přesně predikovat tento vývoj a stanovit konkrétní ukazatele k této problematice, které by přímo vyjádřily dopady uvedených návrhů na změny v povinném ručení.

V rámci dostupných dat a možností této práce došlo k naplnění cíle práce, a to tak, že byl proveden marketingový průzkum, ze kterého vyplynuly rozhodující faktory ovlivňující klienty při sjednávání povinného ručení. Byly znázorněny rozdíly ve vnímání důležitosti pěti nejdůležitějších faktorů podle jednotlivých skupin respondentů rozdělených podle demografickým a socioekonomických kritérií. Bylo provedeno zhodnocení trhu na základě modelových poptávek klientů sestavených podle důležitých kritérií pro výběr povinného ručení vyplývajících z marketingového průzkumu. Dále byla provedena SWOT analýza a bylo poukázáno na problémové oblasti trhu a verbálně vyhodnocena problematika budoucího vývoje retailového trhu povinného ručení a naznačen vývoj, který tento trh čeká.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] VOŽENÍLEK, Václav a Alexander CHLAŇ. *Pojišťovnictví*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003, 139 s. ISBN 80-7194-564-1.
- [2] ČEJKOVÁ, Viktória. *Pojistný trh*. Praha: Grada, 2002, 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
- [3] HRADEC, Milan, Václav KŘIVOHLÁVEK a Jana ZÁRYBNICKÁ. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005, 216 s. ISBN 80-86754-48-0.
- [4] Česko. Zákon č. 277/2009 Sb. ze dne 22. července 2009 o pojišťovnictví. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2009. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.
- [5] Česko. Zákon č. 37/2004 Sb. ze dne 17. prosince 2003 o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě). In: *Sbírka zákonů ČR*. 2003. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.
- [6] *Česká asociace pojišťoven* [online]. © 2010 [cit. 2013-08-21]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/>.
- [7] Česko. Zákon č. 38/2004 Sb. ze dne 17. prosince 2003 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí). In: *Sbírka zákonů ČR*. 2003. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.
- [8] Česko. Zákon č. 168/1999 Sb. ze dne 13. července 1999 o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). In: *Sbírka zákonů ČR*. 1999. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.
- [9] Česko. Zákon č. 160/2013 Sb. ze dne 2. května 2013 kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2013. ISSN 1211-1244.
- [10] *Česká kancelář pojistitelů* [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupné z: <http://www.ckp.cz/>.
- [11] *Bezpojisteni.cz* [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupné z: <http://www.bezpojisteni.cz/>.

- [12] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. © 2005 - 2009 [cit. 2012-07-29]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>.
- [13] *Česká národní banka* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-07-19]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/>.
- [14] *AIG Europe Limited* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <http://www.aig.cz/>.
- [15] *DIRECT Pojišťovna, a.s.* [online]. © 2012 [cit. 2012-07-29]. Dostupné z: <http://www.direct.cz/>.
- [16] interní zdroje ČKP
- [17] interní zdroje ČAP
- [18] *Sdružení automobilového průmyslu* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.autosap.cz/>.
- [19] *Allianz Direct* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.allianzdirect.cz/>.
- [20] interní zdroje ČSOB Pojišťovny, a.s.
- [21] *Allianz pojišťovna, a. s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.allianz.cz/>.
- [22] *AXA pojišťovna a.s.* [online]. © 2012 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.axa.cz/>.
- [23] *Česká pojišťovna a. s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/>.
- [24] *Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group* [online]. [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.cpp.cz/>.
- [25] *ČSOB Pojišťovna, a. s.* [online]. [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.csobpoj.cz/>.
- [26] *Generali Pojišťovna a.s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.generali.cz/>.
- [27] *Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.* [online]. © 2012-2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.hvp.cz/>.
- [28] *Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/>.

- [29] *Slavia pojišťovna a.s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.slavia-pojistovna.cz/>.
- [30] *Uniqa pojišťovna, a.s.* [online]. [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.uniqa.cz/>.
- [31] *Wüstenrot pojišťovna a.s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.wuestenrot.cz/>.
- [32] EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění. In: *Úřední věstník L 263*, 07/10/2009 S. 0011 - 0031. 2009. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:263:0011:01:CS:HTML>.
- [33] Slovenská republika. Zákon č. 381/2001 Z.z. zo 4. septembra 2001 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov SR*. 2001. Dostupné z: http://www.skp.sk/pokus/pdf/381_uplne_znenie.pdf.
- [34] *The Council of Bureaux* [online]. 2013 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://www.cobx.org/>.
- [35] *Slovenská kancelária poisťovateľov* [online]. 2013 [cit. 2013-16-06]. Dostupné z: <http://www.skp.sk/>.
- [36] *Český statistický úřad* [online]. © 2012 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>.
- [37] Česko. Nařízení vlády č. 263/2013 Sb. ze dne 21. srpna 2013 o paušální výši úhrady nákladů zásahů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2013. ISSN 1211-1244.
- [38] *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. © 2010 [cit. 2013-11-01]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/>.
- [39] KREJČÍŘ, Pavel a Albert BRADÁČ. *Znalecký standard č. I/2005. Oceňování motorových vozidel*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004, 104 s. ISBN 80-7204-370-6.
- [40] Česko. Nález ústavního soudu ČR sp. zn. II ÚS 2221/07 ze dne 19. března 2008 ve věci ústavní stížnosti K. M. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2007 č. j. 8 Co 88 /2007-109, kterým bylo rozhodnuto o náhradě škody způsobené stěžovatelovu právnímu

předchůdci při dopravní nehodě (o náhradě nákladů na opravu motorového vozidla a nákladů právního zastoupení). In: *Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR*. 2008. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/>.

[42] Česko. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2012. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.

[41] Česko. Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1964. Ve znění pozdějších předpisů. ISSN 1211-1244.

[43] *Triglav pojišťovna a.s.* [online]. © 2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.triglav.cz/>.

SEZNAM TABULEK

	strana
Tabulka č. 1: Denní sazby příspěvku do garančního fondu.....	37
Tabulka č. 2: Počet členů ČKP v letech 2000 – 2013.....	41
Tabulka č. 3: Výše limitů pojistného plnění.....	51
Tabulka č. 4: Rozdělení smluv povinného ručení ČSOB Pojišťovny, a.s. do bonusových tříd	54
Tabulka č. 5: Věkové složení respondentů dotazníku.....	66
Tabulka č. 6: Složení respondentů dotazníku podle čistého měsíčního příjmu.....	67
Tabulka č. 7: Bodové hodnocení faktorů důležitých při výběru povinného ručení.....	70
Tabulka č. 8: Zhodnocení nabídek – klient 1.....	77
Tabulka č. 9: Zhodnocení nabídek – klient 2.....	79
Tabulka č. 10: Zhodnocení nabídek – klient 3.....	83
Tabulka č. 11: SWOT analýza z pohledu klientů.....	84
Tabulka č. 12: SWOT analýza z pohledu pojišťoven.....	86
Tabulka č. 13: SWOT analýza z pohledu systému.....	88

SEZNAM OBRÁZKŮ

	strana
Obrázek č. 1: Vývoj celkové výše předepsaného pojistného na povinné ručení 2001–2012..	42
Obrázek č. 2: Podíl členů ČKP na trhu povinného ručení v roce 2012 (v %)	43
Obrázek č. 3: Počet oznámených škodních událostí ČKP v letech 2005 – 2012	44
Obrázek č. 4: Vyplacené pojistné plnění z garančního fondu v letech 2000 – 2012	46
Obrázek č. 5: Vyplacené pojistné plnění z povinného ručení v letech 2000 – 2012	47
Obrázek č. 6: Škodovost trhu povinného ručení v letech 2000 – 2011	48
Obrázek č. 7: Počet registrovaných a pojištěných vozidel v letech 2003 – 2012	49
Obrázek č. 8: Vývoj nepojištěných vozidel v ČR v letech 2006 – 2011	50
Obrázek č. 9: Způsoby sjednání povinného ručení (v počtech respondentů)	67
Obrázek č. 10: Počet označení faktorů důležitých při výběru povinného ručení	69

SEZNAM ZKRATEK

Allianz – Allianz pojišťovna, a.s.
AutoSAP – sdružení automobilového průmyslu
AXA – AXA pojišťovna a.s.
CRV – centrální registr vozidel
ČAP – Česká asociace pojišťoven
ČKP – Česká kancelář pojistitelů
ČNB – Česká národní banka
ČNR – Česká národní rada
Česká pojišťovna – Česká pojišťovna a.s.
ČP – Česká pojišťovna a.s.
ČPP – Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
ČR – Česká republika
ČSOBP – ČSOB Pojišťovna, a.s.
Direct – Direct pojišťovna, a.s.
DO – denní odškodné po dobu léčení úrazu
DOH – denní odškodné za hospitalizaci v nemocnici
EHP – Evropský hospodářský prostor
EU – Evropská Unie
Generali – Generali pojišťovna a.s.
HAV – havarijní pojištění
HVP – Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.
HZS – hasičský záchranný sbor
IBNR – Incurred But Not Reported
Kč – koruna česká
KOOP – Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
Kooperativa – Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
MF – Ministerstvo financí České republiky
MTPL – Motor Third Party Liability
NOZ – Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
PČ – pojistná částka
POV – povinné ručení
RBNS – Reported But Not Settled
Slavia – Slavia pojišťovna a.s.
SÚ – smrt úrazem
TN – trvalé následky úrazu
Triglav – Triglav pojišťovna, a.s.

Uniqa – Uniqa pojišťovna, a.s.

WÜST – Wüstenrot pojišťovna a.s.

Wüstenrot – Wüstenrot pojišťovna a.s.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – přehled bonusů jednotlivých pojistitelů v ČR

Příloha č. 2 – přehled malusů jednotlivých pojistitelů v ČR

Příloha č. 3 – dotazník k marketingovému průzkumu

Příloha č. 4 – odpovědi účastníků marketingového průzkumu

Příloha č. 5 – průměrné hodnoty bodů přidělené jednotlivým důležitým faktorům při výběru povinného ručení

Příloha č. 6 – vzorová nabídka povinného ručení

Příloha č. 7 – průměrné pojistné celého trhu POV v letech 2004 - 2011

Příloha č. 8 – porovnání hodnot škodní a standardní inflace v letech 2002 - 2011

Příloha č. 1

měsíce	ČSOBP	GEN	ČP	ČPP	Allianz	AXA	HVP	Uniqa	WÜST	KOOP	Slavia	Triglav
0-11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-23	27	27	5	5	5	10	5	5	10	5	5	5
24-35	30	37	10	10	10	20	10	10	20	10	10	10
36-47	33	39	15	15	15	25	15	15	30	15	15	15
48-59	36	41	20	20	20	30	20	20	40	20	25	25
60-71	39	43	25	25	25	35	25	25	45	25	35	35
72-83	42	46	30	30	30	40	30	30	50	30	45	45
84-95	45	49	35	35	35	45	35	35	55	35	60	60
96-107	50	52	40	40	40	50	40	40	60	40	60	60
108-119	50	53	45	45	45	50	45	45	60	45	60	60
120-131	50	54	50	50	50	50	50	50	60	50	60	60
132-143	50	55	50	50	50	50	55	50	60	50	60	60
144 a více	50	55	50	50	50	50	60	50	60	50	60	60

Zdroj: pojistné podmínky jednotlivých pojišťoven

Příloha č. 2

měsíce	ČSOBP	GEN	ČP	ČPP	Allianz	AXA	HVP	Uniqa	WÜST	KOOP	Slavia	Triglav
-1-12	10	25	10	10	25	30	10	10	30	10	5	5
-13-24	40	50	20	30	50	90	30	20	90	20	15	15
-25-36	80	75	40	50	75	90	30	30	90	30	35	35
-37-48	100	100	70	80	100	150	30	40	150	50	70	70
-49-60	100	150	100	110	150	150	30	50	150	80	100	100
-61-72	100	150	100	150	150	150	30	60	150	120	150	150
-73-84	100	150	100	150	150	150	30	70	150	120	150	150
-85-96	100	150	100	150	150	150	30	80	150	120	150	150
-97-108	100	150	100	150	150	150	30	90	150	120	150	150
-109 a více	100	150	100	150	150	150	30	100	150	120	150	150

Zdroj: pojistné podmínky jednotlivých pojišťoven

DOTAZNÍK

1. Vlastníte v současné době ve Vaší domácnosti automobil?

☐	Ano
☐	Ne

2. Jaké je Vaše pohlaví?

☐	Muž
☐	Žena

3. Do které věkové skupiny patříte?

☐	Méně než 25 let
☐	25 – 35 let
☐	36 – 45 let
☐	46 – 55 let
☐	56 – 65 let
☐	Více než 65 let

4. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

☐	Základní
☐	Vyučen/a
☐	Středoškolské s maturitou
☐	Vysokoškolské

5. Jaká je Vaše hlavní ekonomická aktivita?

☐	Zaměstnanec
☐	Podnikatel
☐	Student
☐	Ekonomicky neaktivní (nezaměstnaný/á, mateřská dovolená, žena/muž v domácnosti, důchod,...)

6. Jaký je Váš čistý měsíční příjem?

☐	0 – 10 000 Kč
☐	10 001 Kč – 15 000 Kč
☐	15 001 Kč – 20 000 Kč
☐	20 001 Kč – 25 000 Kč
☐	25 000 Kč a více
☐	nechci uvádět / bez odpovědi

Vaše preference ohledně povinného ručení:

7. Způsob sjednání povinného ručení:

☐	Osobně na pobočce pojišťovny
☐	Přes internet
☐	Přes pojišťovacího zprostředkovatele (finanční poradce, makléř)
☐	Jiný způsob (napište jaký):

8. Frekvence placení pojistného:

☐	Ročně
☐	Pololetně
☐	Čtvrtletně
☐	Měsíčně

9. Nejdůležitější faktor(y) při výběru povinného ručení (můžete označit i více faktorů, pak označené očíslovat podle důležitosti (1=nejdůležitější):

☐	Cena
☐	Výše limitů pojistného plnění
☐	Výše bonusu / malusu
☐	Slevy nebo akční nabídky
Doplňková připojištění (případně která):	
☐	úrazové pojištění
☐	asistenční služby
☐	připojištění skel
☐	odcizení vozidla
☐	připojištění proti živlům
☐	připojištění zavazadel
☐	náhradní vozidlo
☐	připojištění poškození vozidla zvířetem
☐	připojištění vandalismu
☐	připojištění právní asistence
☐	Jiný faktor (napište jaký):

10. Chybí Vám nějaká služba nebo připojištění k povinnému ručení, které pojišťovny nenabízí?

☐	Ne
☐	Ano (napište, co Vám chybí):

Zdroj: autor

Priloha c. 4

Pohl	Vek	Vzdel	Zamesnani	Prijem	Sjednani	Cena	Limit	Bonus	Slew	Uraz	Asist	Skla	Odez	Zivel	Zavaz	Nahr	Zvst	Vandal	Pravni	Jine	Chybi
muz	1	ss	student	1	1	1	0	0	2	3	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	podnikatel	3	2	2	1	0	0	0	0	5	0	4	0	0	3	0	0	0	0
zena	2	vs	student	6	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	ss	student	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	student	1	1	1	2	0	3	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	student	1	1	4	0	0	0	2	0	3	1	1	0	1	0	2	0	0	0
zena	2	ss	zamestnanec	3	3	3	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	student	1	1	2	1	3	4	2	7	1	0	6	0	5	3	4	0	0	0
muz	2	vs	student	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	student	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	student	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	student	1	1	1	2	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	ss	student	6	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	1	vs	zamestnanec	2	2	2	1	0	0	0	0	4	1	0	0	0	2	3	0	0	0
zena	1	ss	student	1	3	1	2	0	0	0	3	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	zamestnanec	5	3	1	2	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	2	vs	student	3	1	3	1	2	0	3	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0
zena	1	vs	neativni	1	2	4	0	0	0	0	0	1	2	0	0	3	0	0	0	0	0
zena	2	vs	student	1	2	2	0	0	2	2	0	2	3	0	0	4	0	0	0	0	0
muz	2	vs	neativni	1	3	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	podnikatel	4	3	1	3	2	4	0	0	0	1	4	0	0	3	2	0	0	0
zena	1	vs	neativni	1	1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	podnikatel	4	3	1	3	0	2	0	5	3	4	2	0	0	0	1	0	0	0
muz	1	vs	student	1	1	1	0	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0	0
zena	1	vs	student	1	1	2	1	0	3	0	4	0	5	8	0	0	7	6	9	0	0
zena	4	vs	zamestnanec	3	3	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	vs	neativni	1	2	1	2	3	4	0	1	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	ss	student	1	3	1	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vy	podnikatel	5	3	2	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	1
zena	1	vs	zamestnanec	3	3	3	0	0	3	0	0	3	3	0	0	0	3	3	0	0	0
zena	1	vs	student	1	3	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	student	1	2	1	2	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	1	vs	student	1	1	2	1	0	3	0	0	5	0	4	0	0	0	0	0	0	0

Pohl	Věk	Vzděl	Zaměstnání	Příjem	Sjednání	Cena	Limit	Bonus	Slevy	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živel	Zavaz	Náhr v	Zařč	Vandal	Pravni	Jiné	Chybi
zena	4	vs	zamestnanec	5	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	4	vs	zamestnanec	6	3	3	1	0	2	2	1	0	4	1	3	4	5	6	1	0	1
muz	2	vy	podnikatel	3	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	1	ss	podnikatel	5	4	1	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	3	ss	zamestnanec	6	3	0	2	0	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
zena	1	vs	student	1	1	2	1	0	0	3	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	4	vs	zamestnanec	5	2	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
muz	2	ss	zamestnanec	6	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	4	ss	podnikatel	6	3	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	3	ss	zamestnanec	6	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zena	3	ss	zamestnanec	4	3	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
muz	2	vs	zamestnanec	6	1	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
zena	3	ss	zamestnanec	4	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: marketingový průzkum

Příloha č. 5

Pohlaví	Cena	Limit	Bonus	Akce	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živly	Zavaz	Náhv	Zvěř	Vand	Pr as	Jiný
Muži	7,59	5,14	2,65	1,96	2,13	2,14	3,87	1,72	1,80	0,00	1,13	0,86	1,49	0,49	0,20
Ženy	7,40	5,56	2,27	2,16	2,23	2,65	3,77	2,35	1,81	0,34	1,16	1,24	0,56	0,61	0,27

Věk	Cena	Limit	Bonus	Akce	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živly	Zavaz	Náhv	Zvěř	Vand	Pr as	Jiný
Do 25 let	7,68	5,03	1,16	2,22	2,11	1,32	3,62	2,86	1,84	0,22	0,76	1,00	1,05	0,16	0,00
25-35 let	8,21	4,70	2,12	1,93	1,47	1,91	4,84	1,58	2,28	0,00	0,91	1,44	0,74	0,21	0,40
36-45 let	6,56	5,96	3,12	1,88	1,36	3,04	3,44	1,24	1,84	0,00	1,12	0,52	0,72	1,00	0,00
46-55 let	6,83	5,04	2,74	1,57	2,96	2,70	3,52	2,65	1,26	0,57	1,61	1,04	1,70	1,30	0,70
56-65 let	8,43	8,43	5,43	1,71	5,14	4,43	1,14	2,29	0,00	0,00	3,14	0,00	2,71	0,00	0,00
Nad 65 let	7,00	6,50	6,17	4,83	4,50	5,50	3,83	0,00	2,17	0,00	1,17	1,50	1,00	1,17	0,00

Vzdělání	Cena	Limit	Bonus	Akce	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živly	Zavaz	Náhv	Zvěř	Vand	Pr as	Jiný
ZŠ	8,00	4,50	4,00	3,00	0,00	0,00	4,00	0,00	8,00	0,00	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00
Vyučen	6,33	3,56	3,44	4,00	2,78	1,78	7,00	0,00	3,33	0,00	1,56	2,67	0,67	0,00	0,00
SŠ	7,38	5,48	3,27	2,00	1,81	1,92	3,73	1,92	1,94	0,00	0,75	0,98	1,06	0,29	0,00
VŠ	7,79	5,46	1,98	1,91	2,37	2,74	3,63	2,32	1,38	0,26	1,35	0,90	1,17	0,77	0,40

Ekon. aktivita	Cena	Limit	Bonus	Akce	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živly	Zavaz	Náhv	Zvěř	Vand	Pr as	Jiný
Zaměstnanci	7,54	5,67	2,22	1,42	1,97	2,30	3,57	1,96	1,51	0,31	0,96	1,07	1,06	0,43	0,49
Podnikatelé	7,29	5,54	2,50	2,71	1,67	3,13	4,29	2,00	2,29	0,00	1,21	1,17	1,58	1,08	0,00
Studenti	7,91	5,25	2,06	2,50	2,84	1,75	3,44	2,47	1,88	0,00	1,00	0,66	1,00	0,47	0,00
Neaktivní	7,00	3,89	4,17	2,72	2,39	2,67	4,89	1,33	2,11	0,00	2,00	1,33	0,67	0,39	0,00

Příjem (v Kč)	Cena	Limit	Bonus	Akce	Úraz	Asist	Skla	Odciz	Živly	Zavaz	Náhv	Zvěř	Vand	Pr as	Jiný
0 - 10 000	7,91	4,23	2,07	2,51	2,56	1,70	4,19	2,60	2,40	0,00	1,14	1,19	0,88	0,02	0,00
10001-15000	7,62	7,08	4,00	3,31	2,77	3,85	3,38	1,38	1,62	0,00	1,08	2,00	2,08	0,54	0,00
15001-20000	7,40	5,40	2,16	1,12	2,40	2,80	4,76	1,56	1,28	0,32	0,60	1,24	0,52	0,36	0,00
20001-25000	7,94	5,53	2,24	2,65	0,53	2,00	2,59	2,06	1,71	0,00	0,76	0,41	1,00	0,41	0,47
Nad 25 000	7,03	5,43	3,07	1,67	1,97	2,67	3,77	2,40	1,57	0,20	2,13	0,83	1,80	1,23	0,53

Zdroj: marketingový průzkum

Příloha č. 6

Cenová nabídka - pojištění NAŠE AUTO pro klienta:

Údaje o pojištění

Počátek pojištění:	20.10.2012	Placení pojistného ve splátkách:	Ročně
Konec pojištění:			

Držitel

PSČ:	11000	Obec:	PRAHA 1
Rok narození:	1967		

Vozidlo Š. Superb Superb

Způsob použití:	0 všechna vozidla vyjma níže uvedených	Tovární značka:	Š. Superb
Typ a provedení:	Superb	Objem motoru v ccm:	1968
Celk. hm. v kg:	1500	Výkon motoru v kW:	125
Rok výroby:	2012	Pojistná hodnota:	obvyklá cena
Cena vozidla:	450 000 Kč	Zabezpečení proti odcizení:	A

Pojištění odpov. za škodu způsob. provozem vozidla - Premiant

Bonus/Malus OPV:	100 měsíců	Roční pojistné:	4 310 Kč

Pojištění odcizení vozidla - doplňkové k OPV

Cena vozidla:	450 000 Kč	Spoluúčast:	5 %
min:	5 000 Kč	Roční pojistné:	6 891 Kč

Živelní pojištění - doplňkové k OPV

Limit pojistného plnění:	100 000 Kč	Spoluúčast:	500 Kč
		Roční pojistné:	1 111 Kč

Pojištění okenních skel vozidla

Limit pojistného plnění:	20 000 Kč	Spoluúčast:	500 Kč
		Roční pojistné:	1 792 Kč

Úrazové pojištění přepravovaných osob

Násobek základních pojistných částek:	1x	Roční pojistné:	420 Kč

Pojištění asistenčních služeb

		Roční pojistné:	272 Kč

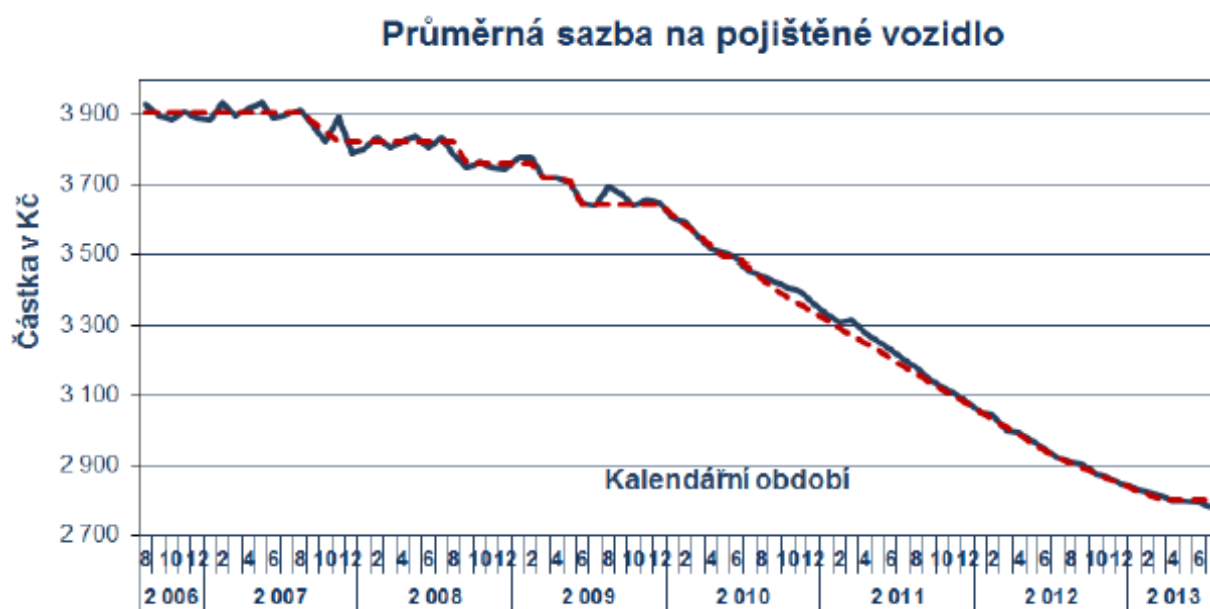
Slevy

Roční četnost:	3 %		

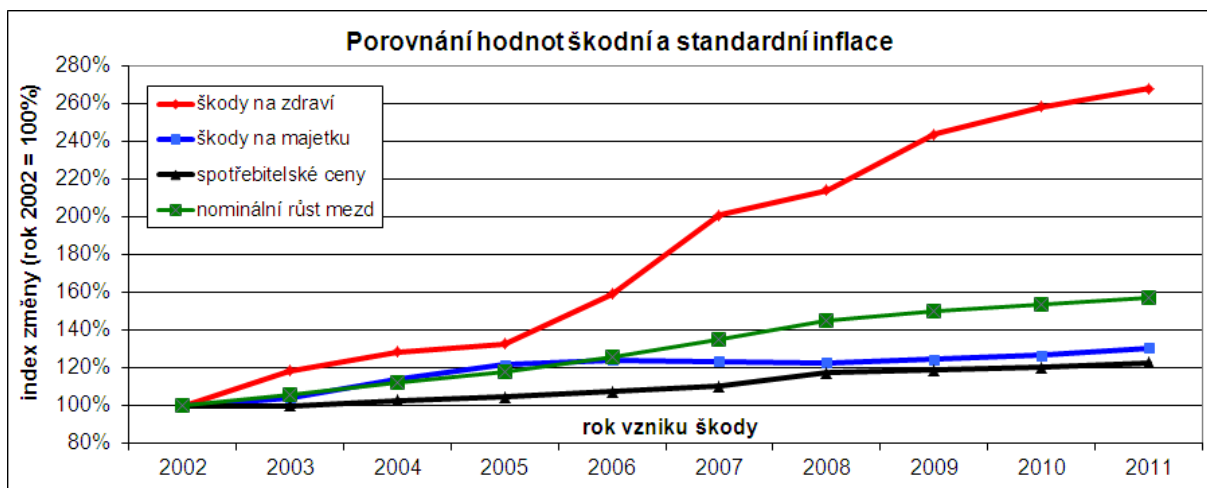
Rekapitulace pojistného

Celkové roční pojistné za sjednaná pojištění:	14 796 Kč
Celkové roční pojistné za sjednaná pojištění včetně slev:	14 352 Kč
Výše splátky pojistného dle sjednané četnosti placení:	14 352 Kč

Zdroj: ČSOB Pojišťovna, a.s.

Zdroj: ČAP

Zdroj: ČKP